

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת במדבר תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

שבת. פרק שביעי – כלל גדול דף עב עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספת

1 בעל ה' בעילות בשפחה חרופה. שונגו, ונדע לו בין כל אחת ואחת – אינו חייב אלא
2 אחת. לחבי נקט שפחה חרופה, משום דמביא קרן אחד על עבירות דרבה, כדתנן
3 בבביתא (דף טו.ג.) ה' מביא קרן אחד על עבירות דרבה, הבא על השפחה ביאת
4 הרבה וכו'. ובי תנן מתינן דנפטר בקרן אחד – והני מילי מבני דביתא, שהוא מן המביאים
5 על המיוד בשונג. וכתביב (וקרא טו) "קרנות"
6 תהדי, ומלקות בשונג ליכא. וגבי מיוד רבי
7 קרא דנפטר בקרן אחד על ביאת הרבה
8 כרדוף דקרן, וכש על ביאת שוב על
9 בהעלם אחד. אבל שונג ונדע לו בין ביאה
10 לביאה, למאן דבעי ידיעה בתחלה באשם ודאי
11 – חשיב הוא לחלק לאשמות כהבאת כפרה
12 המחלקת לגישע מוד, וקרן לביאה על
13 אחת ואזי חייב, איליבא דר' יוחנן דאמר לעיל
14 באוכל שאו יתי חלב בהעלם אחד ונדע לו
15 שמיני ידעית – ומשביא שחאת על כל אחת
16 ואחת, דחשיבא ליה חילוק ידיעה כאילו הביא
17 קרן בין שפחה חרופה. וכתבא נמי, שחבי ביאת
18 ידיעה כאילו הביא קרן בין ביאה לביאה,
19 ואשמעיה עולא דלמאן בעי ידיעה באשם
20 בתחלה – איתא תשובה לחלק ביתנים, ואינו
21 חייב אלא אחת, דכין דלא חשיבא ליה ידיעה
22 – לא מחלקת, כדתבין מילתא דעולא קט"ז
23 הבא, משום דרבי דמי דאיירי, עלה, ופרקינן
24 עלה מפלוטרי דר' יוחנן וקרא ליה חייב
25 שלא שקרבוהו על שאבנא עוד: כי האי
26 רב דימי. לא פליג אדעולא, אלא מר אמר
27 תירא ומר אמר טהא: חייב על כל אחת
28 ואחת. קסיד השקא לרב דימי רבי הא דרבא
29 ועל השפחה חרופה הריב אינו חייב אלא אחת –
30 אחד. אבל שוב ונדע לו ביתנים, למאן דחשיבא ליה ידיעה באשם – מחלקת, ואפילו
31 לריש לקיש: תרי תמא דבעי ידיעה בתחלה, שאם הביא חטאתו קודם שנודע לו
32 חטאת איתא מכתת, כותביב (וקרא טו) "או הודע אילו תביא": ופליגי ר' יוחנן וריש
33 לקיש, וקאמר ריש לקיש דאין ידיעת מחלקות לתתייב בשתיים על שני יתי חלב
34 בהעלם אחד, לאטמא לא חשיבא ליה חילוק דמי כחילוק כפרה, וגבי שפחה חרופה,
35 חטאת איתא מכתת, כותביב (וקרא טו) "או הודע אילו תביא": ופליגי ר' יוחנן וריש
36 לביאה, ולא כהבאת קרן חשיב חלב וכו'. ורבי דמי דנבנודי ידיעה
37 מביא אחת על כולן, הקא נמי – מביא אחת על כולן, ולא נמי לידעית שבין אבילת
38 חלב לאבילת חלב שחולקות לכריי בכל, דהקטם חויבי אשגות הוא, וכן שיש
39 ידיעה ביתנים – דקוין ליה שתי שגות: אמר ליה אביי ר' יוליא, הא דפשתש למאן
40 דבעי ידיעה חייב, ואפילו לריש לקיש: במעשה דלאחר הפרשה קאמרת, ובאתקפתא
41 דרב המנא דלעיל, אכל בדיעה דקודם, אפילו לרע – פלוגתא דר' יוחנן וריש
42 לקיש אלי, ר' יוחנן דחשיבא ליה ידיעה לחלק באבילת חלב, אפילו שתי אבילות
43 שנאכלו בהעלם אחו – ד'נ מחלקת, וריש לקיש דאמר תקם לא מחלקת – ד'נ אפילו
44 דבין ביאה לביאה לא מחלקת, דבין ביאה דהבא בשתי אבילות לחלב בהעלם
45 אחד ונדע לו על כל אחד ואחד לבדו תמא: חלב מודים, ר' יוחנן וריש לקיש
46 בשפחה חרופה, וריש לקיש: ותכל מודים, בה דאין חילוק, ומחלקות, שניהם דר' יוחנן
47 וריש לקיש, וריש לקיש אין חילוק, וכולהו מפרש להו: כפרה, ופליגא, למאן דלא בעי
48 ידיעה בתחלה, דאפי' ר' יוחנן מודה דר' טרפון לא חשיבא ידיעה לחלק, וכי אר
49 יוחנן ידיעת מחלקות, ואפילו בין שתיים העשות בהעלם אחד – ד'נ בתמא דחשיב
50 ידיעה דלתה: ותכל מודים, ואפילו ר' ל, דיש חילוק ואפילו וטרפון – כגון בבאה
51 שלאחר הפרשה כדרב המנא: ומחלקות, דרבי יוחנן ור' ל בשפחה חרופה, ואיליבא
52 תמא דחשיבא ליה ידיעה באשם לר' יוחנן, דאמר ידיעת חטאת הואיל וחשיבא היא
53 מחלקת, וריש לקיש וריש לקיש אחת, הקא נמי – מחלקת בין דהעלם אחד בין דשתי
54 העלמות, ולר' ל דאמר ידיעה חטאתא אין על גבי חשיבא לא מחלקת עבירות
55 דהעלם אחד – והקא, אפילו דשתי העלמות לא מחלקת, ובדפרשישתי:
56 נתבין

1 בעל השם בעילות בשפחה חרופה – אינו חייב אלא
2 אחת. מחקוף לה רב המנא: אלא מעשה, בעל חור
3 ובעל, והפריש קרן ואמר: תמתינו לי עד שאבעול, הכי
4 נמי דאינו חייב אלא אחת? א"ל: מעשה דלאחר הפרשה
5 קאמרת! מעשה דלאחר הפרשה לא קאמרינן, כי אלא
6 רב דימי אמר: למאן דאמר אשם ודאי בעי ידיעה בתחלה
7 – בעל השם בעילות בשפחה חרופה – חייב על כל
8 אחת ואחת. אמר ליה אביי: תרי תמא, דבעי ידיעה
9 בתחלה ופליגי ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, ואשמיקו,
10 אמר ליה: ולמאן במעשה דלאחר הפרשה קאמרת, וחדרב
11 תמנא? א"ל: אין, כי תמא רבין אמר: הכל מודים
12 בשפחה חרופה, והכל מודים בשפחה חרופה, ומחלקות
13 בשפחה חרופה, הכל מודים בשפחה חרופה – דאינו
14 חייב אלא אחת, כדעולא. וריש לקיש, והכל מודים בשפחה חרופה
15 – דחייב על כל אחת ואחת, כרב המנא. ומחלקות
16 בשפחה חרופה – למ"ד אשם ודאי בעי ידיעה בתחלה,
17 מחלקות דרבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, ואמרו,
18 נתבין

1 נקט מילתיה במעילה, דגבי מעילה הוא דתנן דאשם הוא לבי עיניו – שפחה אחת
2 לאשמעיה דאפי' בין מעשה למעשה לא חשיבא ידיעה לחלק, אבל במעילה שמיטא
3 למעלה כמנו בתסאת, וכן משמע בפרק "ד' מחוסרי כפרה" (בבביתא דף טו.) דאמר, בטא
4 מעיה ר' וריש לקישא מר' יוחנן ורבא על ש' תפוחים בעלמא אחד מודא א"ל, חייב על כל
5 אחת ואחת, ומיש מה' העלמות בשפחה אחת, אמר ליה, והם אין גופים מחלקין, הבא
6 גופים מחלקין, חתינו דלא בעי ידיעה, אלמא: דלא מחלקת אפי' ידיעה בין ביאה
7 לביאה, ואי תפוחים גרסינן מילתיה דעולא, ונדע לו בין כל אחת ואחת, וריש לקיש בדפרשישתי.
8 ואת: תפיס מדראל דר' יוחנן ידיעת מחלקות ור' ל דעולא תולא קאמר:
9 **מתקין** לה רב המנא אלמא מתעה בעל דפרשיש קרין, ר' יוחנן. תימה, מאי פריך רב
10 המנא: דאי קסבר דפרשישה מחלקת בין ביאה לביאה כשבעל במיוד – בשונג
11 ניש ויש לחלק, וחייב מודה ליה לידעה שאין מחלקת במיוד ואי קסבר דאין הפרשה
12 מחלקת במיוד – הכי נמי דלא מחלקת בשונג ויראה לריי דרבי פריך, וכן דלא מחלקת
13 בין ידיעת שבין מעשים, לידעת שלאחר מעשים – אלא מעלה הפרשה נמי דאין
14 מחלקת לר' ל אחרי כל המעשים, את' ל בדפרשיש פליגי דאפי' לר' יוחנן – איכא למימר
15 דרבא מודה דאין הפרשה מחלקת, דרוקא גבי חטאת קאמר ומחלקות משום דאיכא נמי
16 בהוי הפרשה ידיעת חשבות שגומרת כפרה, אבל הבא, וליכא אלא הפרשה לחדאי –
17 אפי' ר' יוחנן מודה דלא מחלקת אחרי כל המעשים – ה'נ דלא מחלקת בין ביאה לביאה,
18 והא ודאי סביר הוא במחלקת, אלא מתפרב כרבין שכבר הפרשיש עבירה אחת הפרשה,
19 אמר ליה מעשה דלאחר הפרשה לא קאמרינן, פרי' אמי משוה בין מעשה למעשה לאחד
20 כל המעשים: ב' אחא רב דימי אמר למי' בעי ידיעה, ה' השאת ס'ד דמיירי בידיעה
21 וקאמר דאפי' לריש לקיש מחלקת, אלא גומרת כפרה, ואפילו לאחד כל המעשים, ולחכי
22 פריך, ודרי חטאת, ה' ומסיק דלאחר הפרשה קאמר, ואומר ר' רב דימי פליג אדעולא,
23 מתקטע למי' בעי ידיעה, מעשה אבל למאן דלא בעי ידיעה – לא, משוהת אחת הפרשה
24 דלאחר כל המעשים, אלא לתמונה על סבא דרב דימי, דה'נ עלה מחלקת דלאחר
25 הפרשה, אף על גב דבאיני הוא כפרת קטא דבוחם (דף טו.) ולא איפשר, דדרי חסי ה'ש
26 בסוף הסוגיא – דחייב בעלמא הוא, א'נ' הם עבי אילכא דעולא, דאמר הבא דאין קרין
27 מפרס אעבירא דאחר הפרשה – דילמא עלה דרוחין היא מכפרת, א'נ' אין דאין צלפוט
28 מייחיד לר' על כל אחת אלא במעשה דלאחר הפרשה, ולא פליג אעולא:

1 הם מודים הואמואים, אלא ממשע או ממריא, כדאשכחן בפרק "אין בין גמור" (ברידס דף לה),
2 ורשביא מפרש, אלא נקט למאן דבעי ידיעה – רבוחא נקט, דאפי' לדידיה לא
3 מייחיד לר' על כל אחת אלא במעשה דלאחר הפרשה, ולא פליג אעולא:
4 נתבין

שבת. פרק שביעי – כלל גדול דף עב עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – שטיינזולץ" תוספת

נתבון להגביה את התלוש. פירש בקומטוס. כגון סכין מוטל בערותה ירק ותבוכו להגביה. וחקר את המחובר. א"כ, את הפלגי בתבוכו לחתוך את התלוש וחקר את המחובר – היינו לחתוך לחשיט(א), וחקר מחובר אחר. אבל לחתוך מחוברו או וחקר מחובר אחר – משמע דחייב לביע. וקשה לר"ח בדקוף פ"פ אב"כ ספ"א (כירותו יט) אמר שמואל. מתקנס חולבים ועריות – חיוב.

נדה. בשבת – פטור, דמלאכת מחשבת אסרה 1
תורה. ומנחה חתום דאפילו בתבוכו לקלוט אנה 2
או ולקוט אנה אחרת פטר שמואל. ולקמן בפרק 3
"חורק" (צ"ח פ"ה) פטר (ב) רבא בתבוכו לרוק 4
ארבע עשר שונק, כי לא אמר כל מקום שתרעה 10
ותה. וכל שכן בתבוכו לרוק בעז או וחקר בעז 5
אחר – דלא נעשה בלא רענא. ואו נתבוכו לחתוך 12
מחוברו או וחקר מחובר אחר דפטור. ונראה 13
לר"ח דהא מירי בתבוכו לחתוך תלוש; ומלא 14
שואו מחובר, וחקר נמי שהיה בתבוכו ונעט 15
שלא היה יודע שהיה מחובר. ופלגי אביי ורבא 16
בקרא דרשאי חטא בדי דמוקף ליה רבי אליעזר 17
בפרק ספ"א אב"כ ע"ז. פטר למתעסק, ובתי 18
איתא תרם בהריא, דקאמר עלת לרבא מחובר 19
לה שנתבוכו לחתוך את התלוש וחקר את 20
המחובר, לאביי – שנתבוכו להגביה את התלוש 21
כו', ומשאל דפטור מטעם מלאכת מחשבת – 22
היינו בתבוכו לחתוך מחוברו או וחקר מחובר 23
אחר. דלא נעשה מחשבתו. והשתא אביי שפיר 24
דקאמ' (ב) לקוט דמפרש שגג בלא מחובר ושאר 25
מצות דחייב דמי – כגון דסבור שזמן הוא ואב"כ – 26
דחינו דמנח דחייב דשבת דפטר:

הניחא אמר רבא דמימי ע"י. פי' הניחא לאביי 27
לאביי – משום דהשתית בני גזי בלא 28
מתבוכו. אבל מ"מ, גם לאביי לא מתוקנא 30
ברייתא שפיר בחבי. דהא אם חלל שבת מאסר 31
ומירא אפי' חיוב, ולחבי איצטרך מתבוכו 32
לאוקמא אליבא דרביי שגג בלא מתבוכו הדי – 33
דסבור וחקר הוא ובלע"ז. כאן לא בעא מיניה 34
רבא מרב תנן כור. ואית' אמאי לא מייתי 35
מתני' ד"השבו עיקר שבת' דאית חיוב אלא 36
באלוה – דאי הוה פטור לגמרי וי"ל: ונדחת ליה 37
לאחרי מרבא דמתקנא אפי' בהעלם או וזה, 38
דרדמא אפי' תרתי מתייב. וכי אוקי הבא 39
באמר מורח – היינו בתעלמא מננו לפי שעה 40
דחינו דומיא דהעלם או וזה בידו, כרפי' לעיל.

דאם לא ברעו לא מעלם איתור ע"ז – ונאי ישראל כלל. כיון שמורה בע"ז, דרוחק לתעמד בתיעוק שבעשה לבינ הוסיף: **רמא** פטור. ואם תאמר. דהא אמר בפרק "אין סורר ומורה" (סנהדרין דף ע"ד) דע"ז וגולוי עריות ושפיכות דמים – ודאי ואל יעבור, אם כן אפילו לא מקבל ליה – וכן אוקי לומר דרבא לטעמיה, דאמר בע"ז ב"מ בפרק "ד' שמעאל" (נד דף) דאפילו בע"ז בצינעא – וזי' בהם' ולא שמתו בהם. והא דקאמר רבא פ"ב דבבות (דף ט"ז) גבי ערים, שאמרו להם תחנון שקר בו – שאין לך דבר ששמנו בפינו מפיך פשאל ע"ז וגולוי עריות ושפיכות דמים – הי' אפילו כן בתבוכו – דלא נחמיר אלא בע"ז ג'ע' ושפיכות דמים. דאם כן דטעמא דרבא דפטר חי' משהו הכי, נאי מייתי אביי בפי' ד" מיתות" (סנהדרין ס"א) מנחה ברייתותיה לישא אנתא מבי' בפרק "אין סורר" (שם ע"ד). ודאי ואל יעבור. דפלוניתא דהנאי הוה אפי' למירי דחייב למסור את עצמו – אם לא מוטע עצמו לא מיריבה מיתה בבית דין. וקשה לרש"א. דאמר רבא במסכת ע"ז: הכל וזי' בכלל' ילא תעבדם', כשפטר לך הבחוב בו' חזר – ינא אונס. משמע דלא מספק אלא אונס מיתה. אבל שאר אונסין – דכל וזי' ללא תעבדם' (חייב). והא בטרס אפי' מנודה, דליכא אונס מיתה. וי"פ דדחיא דאמר גרדי ואל יעבור – היינו בסתם. דלא ע"ז מקבל עליה לאלוה. אבל אשתא. במפרש 48
לעבודי מנאבה ומירא. אי נמי אפילו סתם. ובג"ז אפי' עובדי אונס אלא מנאבה ומירא. וימית עלה התם ליה אי אוח משתחוה. אבל אוח משתחוה. לאלה 49
מחוק. יכול אפי' ענבר כהנן – תיל' ללא תעבדם'. ווקאמר רבא כהנן לאו כהנן, דאילו התם מירא. והכא לאו מירא. ומדהיא נופא נמי שי דרקוד דחייב. אע"ז דלא קבל עליה 50
באלוה. ותשמע דאסר ענבר כהנן. דומיא דאסר כשמוחק דשירי. והיינו – בלא קיבלו עליו באלוה. ועוד: דאמר בפרק "ד' מיתות" (סנהדרין דף ס"ז) דפטור עצמו לפטר – או וזי' עבודתו, 51
אע"ז דקא' מבוכו לבוויא. ורוקן אל' למרקוליס – או וזי' עבודתו, אע"ז דקא' מבוכו למירגמה. אלמא דחייב, אפי' שאין מקבל עליו באלוה. ומדהו, שי לפרש אע"ז דקא' מבוכו לבוויא – 52
מבוכו לעבודי וחקר בויון. ורבינשה. או וזי' דלא רזי' דחייב עובדי אונס מנאבה ומירא סתם – משום דסתם עובד מירגמה דמי. ואי' ולמאי עובד דפטר רבא. אמאי לא השתתחו מרדי 53
לקמן. וי"ל דבאונס' מורטר שיתר צורתו חזי על לבו. ועוד: משום קודש השם. כדאשבוך כדירשולמי במסכת שביעית ב"מ. כגון פתס ותלויטס אחזו שתנוהו לתם מים כמוביחא בנבעה 54
ולא קבלו מהם: **באונס** מותר. או ומענית פ"ב דמכות (דף א' ושם) "בשגגה": פטר לאונס מותר, שאני בני גלות דטובא בשגגה כתיבי התם. ולחכי נמי אמר סוף פ"ב ד"כין (דף בו) 55
ושם) והתם אבן מנתקת ליה בחוקי אלא בה משלמל. לענין גלות – פטור משום בשגגה. לענין שבת – פטור משום דרבעין מלאכת מחשבת. והשתא תיסק ליה 56
דגבי שבת נמי כתיב בשגגה אלא ודאי קאמר גבי גלות מעניתין; משום דכתיבי בשגגה טובא:

נתבון להגביה את התלוש. כגון דקפל סכין בערותה וחקר נתבוכו להגביהו; וחקר את המחובר פטור. דכתיבי "אשר וקא' בדי", ודרשין בברייתו. פטר למתעסק בדרך אחר ונעשה דבר זה. ושגגה חייב דמי – כגון שנתבוכו לקר, אבל שגג דקבי שאין היים שבת, או אסר שמלאכה זו מותרת. וזה – מתקנס בהגביה היה, ולא בחתיכה. דהא לא איפון אחתיכה דאיפורה. בשגגת שבת או בשגגת מלאכה. אלא מתקנס בחתיכת חיבת היה. שיועד שהוא שבת וידע שחתיכת המחבר אסור: **מטא"ב** בצי"א מצות. כולה מפרש לה ואולי: שגג בלא מתבוכו. לקמן מפרש לה: חלב ודב. דומיא דסתיקה וקצירה. שתי שני גופין: אלא נבי שאר מצות חייב דמי: דפטור: כגון חלב ודב. כהעלם אחר: ד"י מטא"ב. במקסת סנהדרין. בפרק "ד' מיתות" ליקח למילתיה מקרא. דאין חילוק אשואו לכתבי: והשתתחו ליה. והיינו שגג שואו ע"ז. בלא מתבוכו – שלא נתבוכו להשתתחות לע"ז: הרי לבו לשפיר. ומה זיובי שי כאן אפי' ידע שהוא בית ע"ז והשתתחו בו לשפיר. אין חיוב קאמ' צורת החלק שנתעסק בכבוד המלך. והשתתחו לה ולא לשם אלהות: מאהקא ויפריא. מאהבת אדם או מיקרא אדם השתתחו לע"ז. וקרי לה שגג בלא מתבוכו – כלומר שגג בהקי. דסבור כיון דאין מתבוכו לבו לאלוה – מותר: אלא פאי"ב שנתעסק כגון גר נשתיידין כו' הוסי' כסבור שאין ע"ז בתורה, וקרי ליה שגג בלא מתבוכו: דפטור לקברי. מתמינה: עד כאן לא קבעי מיתה דקא' מרב תנן. העלם או וזה בידו מותר. לעיל בפיסקין (דף ע"ג) דהיינו אומר מותר. דאמר אין שבת בתורה – היינו העלם זה וזה:

נתבון להגביה את התלוש את המחובר – פטור, 1
לחתוך את התלוש וחקר את המחובר, רבא אמר: פטור, 2
אפי' אמר: חייב. רבא אמר: פטור דהא לא נתבון לחתיכה 3
דאיפורה. אפי' אמר: חייב. דהא קמיפון לחתיכת בעלמא. 4
אמר רבא: מנא אמניא לה – דתניא, חומר שבת משאר 5
מצות, וחומר שאר מצות משבת. חומר שבת משאר 6
מצות: שהשבת, עשה שתיים בהעלם אחר – חייב על 7
כל אחת ואחת, מה שאין כן בשאר מצות. וחומר שאר 8
מצות משאר – שבשאר מצות שגג בלא מתבוכו – חייב, 9
מה שאין כן בשבת. אמר ר' חומר שבת משאר מצות, 10
שהשבת עשה שתיים בהעלם אחר – חייב על כל אחת 11
ואחת, מה שאין כן בשאר מצות. חייב דמי? אילמא 12
דעבר קצירה ויחניה – דכותיה גבי שאר מצות אבל 13
חלב ודב, הכא תרתי מיחייב, והכא תרתי מתייב: אלא 14
שאר מצות דלא מתייב אלא הדי חייב דמי – דאכל 15
חלב ודב, דכותיה גבי שבת – דעבר קצירה וקצירה; 16
הכא ויחיה מתייב, והכא הדי מתייב: עלום דעבר 17
הכא ויחיה מתייב, ומאי מה שאין כן בשאר מצות – אע"ז, 18
וכרביי אמי. דא"י אמי: יזבו וקפחו וינספו בהעלמה אחת 19
– אינו חייב אלא אחת. במאי אוקימתא – בע"ז, אימא 20
סיפא: חומר בשאר מצות, שבשאר מצות – שגג בלא 21
מתבוכו – חייב, מה שאין כן בשבת. האי שגג בלא מתבוכו 22
דע"ז חייב דמי? אילמא כסבור ביה הנקנסת הוא והשתתחו לה – הרי לבו לשפיר; ואף 23
דחייב אנדרמא וקנדי לה, חייב דמי? אי דקבלה עליה באלוה – מיד הוא, ואי דלא קבלה עליה 24
באלוה – לא פלום הוא! אלא מאהקא ומיקרא. ונתייא לאפי' דאמר: חייב, אלא לרבא, דאמר: 25
פטור, מאי איפא למימרי? אלא באומר מותר, מטא"ב בשבת – דפטור לגמרי. ע"כ לא בעא 26
מיני' רבא מרב תנמן אלא אי לחייבו הדיא, אי לחייבו תרתי – אכל כפטריו לגמרי – לא! 27

דסבור 1
אלא 2
אלא 3
אלא 4
אלא 5
אלא 6
אלא 7
אלא 8
אלא 9
אלא 10
אלא 11
אלא 12
אלא 13
אלא 14
אלא 15
אלא 16
אלא 17
אלא 18
אלא 19
אלא 20
אלא 21
אלא 22
אלא 23
אלא 24
אלא 25
אלא 26
אלא 27
אלא 28
אלא 29
אלא 30
אלא 31
אלא 32
אלא 33
אלא 34
אלא 35
אלא 36
אלא 37
אלא 38
אלא 39
אלא 40
אלא 41
אלא 42
אלא 43
אלא 44
אלא 45
אלא 46
אלא 47
אלא 48
אלא 49
אלא 50
אלא 51
אלא 52
אלא 53
אלא 54
אלא 55
אלא 56
אלא 57

שבת. פרק שביעי - כלל גדול דף עג עמוד א - מתוך מהדורות "אבן ישראל - שטיינזולץ"

תוספות

1 **אלא** לאו רישא בעי' וספא בשאר מצות. תימה לר"י דלוקמא כולה בשאר מצות.
 2 ומאי "מה שאין כן בשאר מצות" - כגון שחט חוק בחוק, דאני חיב אלא אחת.
 3 בדאמר אביי פריך "אחד דיני ממונת" (מתוך דף ל"ד) "שם תעשה" - עשאן הכתוב עשיה
 4 אחת. ור' אבהו נמי דפליג - מודה דלרבי ישמעאל בשדחיה חוקיה. ור"י עקיבא בתעלא
 5 חריקה - דאני חיב אלא אחת. ומדח קרא נפקא.
 6 ושגג כלל בחומין - כגון שתחבין לישוטו בחמת
 7 חילין ויהי צריך לשל חילין ומצאתו (ול' ש
 8 חריקה - דאני חיב אלא אחת. ומדח קרא נפקא.
 9 ומצא מחובר, ולא היה צריך אלא להלש
 10 דפסור, ומלאכת מחשבת בעין. ור"י דלא בעין
 11 לפרש הכי, דמשמע דפסור בשבת נמי ישעג
 12 בלא מחבין. דהכי דאילו תחבין למחבר ו'
 13 ומצא מחובר אחר - פסור. דאין לו מלאכת
 14 מחשבת, וליכא לוקומי נמי דמריי כשעשה
 15 מחשבתו. וכן שדחה צריך לחתוך מה שחוק
 16 אלא שדחה סבור שהוא תלש, ומצא שהוא
 17 מחובר - הא ליכא למימר, דהכי נא פסור לענין
 18 שבת - מציאש חתיב ביה - פסור נמי לענין דחך.
 19 ומיהו, עד קשה. דלוקמא כולה בשאר מצות,
 20 (כגוה) נבע לומר רביע את הזכר, והבא על
 21 הבמה והביא במטה עליו, רוב לאבי ובין לר'
 22 אבות לר' עקיבא - איו חיב אלא אחת. והשטת
 23 שגג גבלא מחבין מתוקם שפיר דמיפטר בשבת
 24 מ'ראש חטא ביה' ובגון שנעשית מחשבתו, וגי
 25 עריות - לא מ'פסור, שכן נהגו:
 26 **העושה** שני בתי נירין. צריך לפרש למה
 27 פירש כאן, ובאורו ובפירושו התוספת
 28 ובכתוב שיעור טי מנשאר:
 29 **הקושר** הדמית. צ"ע. אי מ'חיב במתיר
 30 שלא על מנת לקשר או לא. ומתלא
 31 תני ליה דרבי' מנחק ע"מ לכתובין אן לדוק
 32 דהכי נמי לא קתני סותר ע"מ לכתוב, ובגו' "במב'
 33 מ'דלקין' (לעיל לא) אמרין בהדיא דבעין
 34 סותר ע"מ לכתוב, ולפי מה שפירש רש"י במגילת
 35 (דף ע"ג.) דאי מתרמי ליה תרי קושיי חדי
 36 בשני חוסיין לא אצל זה - שרי חו' ומתח' זה -
 37 משמע דמ'חיב בלא על מנת לקשר, ולשון קשר
 38 לא משמע כפירושו. אבל ר"ח פירש, וכן משמע
 39 בירושלמי: שפסקת חוט בשני קומות וקשר.
 40 מתירין ב' הקשרים ומשליכין לחוץ האמצעי.
 41 חורקין וקושרין שתי הראשנים הי' בזה. ואין בו
 42 אלא קשר א'. ולפי זה משמע דבעי מתיר שני
 43 לקשר. והא דלא תני ליה במתיר ובסותר -
 44 פירשתי בפרק ב' (דף לא) דיה' סותר:
 45 מבדי

1 **דקבור** שופין הוא ואכלו. והיינו דשגג דקבור שופין הוא, ולא נתבון לאכול חלב
 2 וחיב. והיי' על פי ד' מתעסק הוא לר'בא, דהא לא מתבון לאכילת איסור - חיב. דאמר
 3 שטור, ב'רלמות (פ"ד דף ט"ז) בחלבי' וקריאת מתעסק חיב, שכן נהגה. אבל בשבת
 4 - פסור, דלא תני. ונהגו. והיינו שיעטא לדרייה. דאמר. נתבון לחתוך את התלש ותתן
 5 את המחבין - פסור. ואכלו. אמר לר' הלל
 6 בו היא ונוגא פא' בשבת חיב. דלאו מתעסק
 7 הוא. והיכי דמי מתעסק דשאר מצות חיב -
 8 קטור רוק הוא, וקטור חלב זממה, ובלע' -
 9 דלא איבון לאכילת, דרוק לאו בר אכילה
 10 הוא אלא בליעה. דכתיב (איוב ז' ע"ד) בליע'
 11 רוקי', וקלמתי בידו אכילה. דהא לא איבון
 12 לאכילה. ודוכותיה דשבת פסור - והניבון
 13 לתגיבי' וקלמתי בידו חתיבה: דהא לא איבון
 14 ל'רוק'ה דאיסור. ויהא שוגג בשבת או
 15 במלאכה, אלא על גבי אינו שוגג לא בשבת ולא
 16 במלאכה, אלא מתעסק בקרב אחד של
 17 חתך וקלמתי בידו איסור: וצ"ב. דאליפגו
 18 בבלהא. פא' על גבי דרמי' לתדיר: ד'ארבע' בלא'
 19 תרמי' לא מ'דריק. וזה שנתבון לשלשום חוק'
 20 ארבע' - נעשית מחשבתו. דהא יש בכלל ד'
 21 שתי', הלכך לאו מתעסק הוא: דלא איבון
 22 ל'רוק'ה דארבע'. ובגרי מנין לא שם ורוק'ה
 23 ע"ה: אכל קטבור יהי' הוא וכו'. ונתבון
 24 ל'רוק'ה מנודה: שפסקת' לה. לאוי
 25 עשיתבחה תורת' על הלכות שבת מנוג'
 26 ואפלו הכי חשיבא ליה כדודן שבת ושגגת'
 27 מלאכות לאכילה אכל אכל. כגון דרדי' ליה
 28 לשבת באיסורין וקעה בשיעורין. שנתבון
 29 לפחות מכשיעורו, וקשה כשיעורו. דלכ"ן חוק'
 30 שיעור: **אלא לר'בא דאמר** פסור היכי
 31 משבחת' לה. דמ'חיב שום אדם על כל
 32 מלאכה ומחבין משבחת' אחת. על כן
 33 בודן שבת ושגגת מלאכות הוא דקבית'
 34 לאכשוחיה. וקבא דאדעילמו כולדו מניה
 35 מאי ודון שבת אקא - כמה יקר לו שיהיה
 36 משאר ימים: **מתני'** ה'זרה. ברית לזוה'
 37 הבור'. פסולת בדין: ת'קרי'. כמנה. ובגני'
 38 פריי. הרי' בולדו וקדא היא. דל'פירש פסולת'
 39 מתוך אכילה נעושת שלשית: ו'אוי'. לא קד'
 40 במשקן. דלא שיק' אלא כפה. ופת' לא שייכא
 41 במלאכת המשקן. אבל כולדו קמ'תיה' ו'אי'
 42 בסממנין של צבע הבולת ואר'גון ו'ולעת'
 43 שני. ובגמרא פריי. דשביק' תנא מבישל דהוי'
 44 בסממנין. וקדא אופה. ושיעורין של אלו
 45 כגו'גרת. חוץ מחושת דבכל שהוא. לקמן
 46 בפרק "הובנה" (דף ק"ג.) תני' צפרי. וכל שאר
 47 מלאכות שייכי בצמר של מלאכת המשקן:
 48 המלגני. מכסו נהר: המ'פגזו. פריי'
 49 בלע': ת'פיק. אורדרי: פתי נירי'. על צ'יש'
 50 שקתן שני חוסיין בתוך הבית ניר. ובגוון'
 51 ובמלכן וכולדו איבין מ'פירש שיעורין לקמן:
 52 בפרק "אורדרי": **שופיע'** מנתק. ע'פמ'ם שיש'
 53 בשני חוסיין חוץ מדיא. ומנתק מן מ'מליקין
 54 לצורך. ויהי' כולדו ומשקן ואיך עד קושר ומתיר שייכי ביריעות. ולקמן מ'פירש מאי קושר ומתיר איכא:
 55 עגול ואינו יבול ותופרו לאי' קורע. דמ'פירש בגמרא. אבל קורע שלא לתפור - לא הוי' משבחת: **העד** את ה'עב'.
 56 המולח. לערו. מתקין. מנרג שער: מתחבין. מקצטו ומתחבין וצריעותו ונאמין: כותב. לוקמן (דף ק"ג) מ'פירש למשקן - שכן ורמזין למשקן
 57 לידע איהן כן זוגו, וכותב אות בו ואתו בו. ומחוק. ע'פמ'ם ששקט: כותב וקערי. כאש שחתה הודל' של סממנין: כ'פ' פ'פ'יש'. דהא ג'מר כל מלאכה. שכן אלו מ'פירש בקורסן
 58 על הדופן לתחילתו כגמר מלאכה. ומתניתין נמי לא מ'חיב ליה אלא כגמר מלאכה:

שבת. פרק שביעי – כלל גדול דף עד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 קא תוספות

אע"ג דאיכא דרמיה לא חשיב(א). ודא דלא חשיב שובט ומדוק. לפי שהם לגמרי ככלל מיסק ואורג – ולא חשיב בני מנפץ, אע"ג שבמשכו היו מנפצין פשתן לעשות ירשת ושאר דברים – משום דהיינו דעו משל אלא שהו בחבואה וזה בפשתן, אבל וזה ובורר ומרקד דם שלשה דברים:

שכן עני אוכל פתו בלא בחישה. ואית' מי' לרש"י
 לחשיב בחישה ממנוצח הדוח בשבטן, ואע"ג דעני אוכל פתו בלא בחישה, לענין סממנים מלאכת חושבה ודא אומור ר"י: ולאו דוקא אוכל פתו, אלא היה דעני צובע בסממנים בלא בחישה. ואית' מרקיני לא ליחגי שכן עני אוכל פתו בעיסה בלוטה. כדאמר בסוף פירקין: ויש לומר: דרב עמיס אין אוכלין בלא דרקה. אלא שלענין חלה מעטרפן הסוכין, דקרקין ביה מילתם הארץ: כן דיש עמיס שאוכלים בעיסה בלוטה. ור"ת פירש גביא. ולא תחשיב לר"י: הו"ו לפניו שני מני אוכלין גרסי. וכן פירש ר"ת בדבאל מתוך אוכל שיבא בריה. שבויר פתו שאינו פתו לאכול מתוך אותו שרצה לאכול. פתו שאינו פתו חפץ בו חשיב פסולת לגבי אותו שחפץ לאכול. וכן משמע בירושלמי. דגרסי הבורר אוכלים מתוך אוכלים. חזקה אמר בו:

בורר ומנחה. פ"י לטורח אחרים: **ובי** מותר לאפות פחות מכושיעור. והמתרחץ סיד דפחות מכושיעור וזה דרך אביה:

מתקורף לה רב דהמנצח מיד קנון ותמחוי קתני. פ"י הקונט: הדני וזה מצו למפוך. מ"ד פת ובעבר קתני: וקשה לר"י: מאי קשישני רב דמנצח: לדידה נמי קשה. מ"ד ואוכלו מתוך פסולת קתני ועוד, בסמוך פירש הקורטורס: והתני חייב, והדינו דרב דהא, ומשני דנפנה ובעבר מ"ד, והלכו משני הבא "מ"ד מתוך ובעבר קתני: ונראה לכיני יחזק דדוקא מקנון ותמחוי פריך. וה"פ מ"ד קנון ותמחוי מקנון ונפנה לפרושי דעני בריה, וכדי מתוך ונפנה ובעבר חייב חטאת, לא היה לו להניח מלשנת קנון ותמחוי דפטור אבל אסור: **בורר** ואוכל אוכל מתוך פסולת. משמע דאוכל מתוך פסולת – אין דרך בריה בכך. וקשה. דבריש פירק "ומוילך" (לקמן קולת) אמרי: מה דרב(ב) של בורר – בורר אוכל מתוך פסולתו וילי: דהתם פסולת דרך בריה. דהתם במשמע איירי. וקשה לרש"י: דהתן בפ"ק דביעה (דף י"ז) הבורר קשנותו ב"ש, ובסוטה בורר דברסו. ואמר גמגמא: ב"א וזה אומוריס: בורר דברסו. ואמר גמגמא: ב"א ששאוכל מרובה על פסולתו, אבל פסולת מרובה על האוכל – ד"ה חטאת את האוכל ונתנה

אע"ג דאיכא ביה דרמיה לא חשיב(א). ואע"ג דרמיה ניהו: וליחשב נמי פתושה. חטין במכתשה. לחסיר קליפתה. דהואי במקדש בסממנין. אלא לא לא, משום דרמיה קדש – לא חשיב לה, דהא נמי מפרקת מלבוש היא: שכן עני אוכל פתו בלא בחישה. לקי, אע"ג דהואי במקדש, ואב מלאכה היא – כיון דקנא ליה דש לא קנא לה. וזהו הבורר ומרקד – סידורא דפת נניחו. וכיון דהו"ו עניו והבא אתחיל בסידורא דפת – עניו עניו דרמיהו נבי אפיה. הדלי למחמי 'מכשל' ולא אפיה דלא היה במקדש, אלא משום סידורא דפת נקט ואתא. והאיל אופיה גפת מכשל בסממנין. אבל בחישה – עשירימ הוא דלחמי וכתשי לעשות סלת עניו, אבל עמיס לא מרדה, והלכך לא קנא לה. ומיהו דדאי אב מלאכה היא. ובכלל דף ה"א: רבי היא. ודל"ץ לקנון פירק "הורוק" (דף ע"ג) ד"רס"ם "הורק"ם" אלה הורק"ם" מתקנין: ו"פיוק תרא מפקה. וא וזה לא בורר וא מרקד דענו תרא, איפד מנייהו תרא ולחגי קה. דחכי ערף למיחגי תרמי מנא ותרימי מנא. מלמיחגי ולמיכפל לתחא זמיני כהדא, ואיכא תרא דלא כפיל ביה מידי: יהו לפניו שני אוכלין. גרסי, ול"ג שני: ולא יבירה. לקמה פריך: מאי קאמר? ברישא קנא בורה. וזהו תנא לא יבירה! ולפ"ה: לערף מ"ד: וכי מותר לבלשל לבו ביום. והני אב מלאכה היא. כיון דאמרת ולמקד חייב חטאת. פחות מכושיעור. פחות מבורגות: וכי מותר לאפות פתו מכושיעור. נהו דחייב חטאת ליכא, איסורא מנא איכא. דקיימא לן דש שיעור אסור מן התורה, פירק בתרא דיומא (דף ע"ד). והכי קנתי בורר מתחלה: כפניו. כלי עין ששעין כעין עינו רתב מלאכהו וקער מלקיחו. ובעלי מבע עשויים אהו. והבורר בו קשיתי נתן קשיתי מוסק הרקב ומנענעו והקשיתי מפני שהוא סוגלל מנתגלגל ויורד דרך פיו הקער, הפסולת נשאך כבלי: פטור אבל אסור. ומותר לבתחלה לא קי – דרמי לברייה. וחייב חטאת לא קי – ובכ"ל א"ד הוא. דיעקב בריה נפנה ובערה. אבל כ"ד לא דמי לבורר כלי: מ"ד קנון ותמחוי קתני. ד"ה נמי דפריך "מ"ד נפנה ובערה קתני, אלא תרא מנייהו נקט: אוכל מתוך פסולתו. לא דרך בריה היא. ובורר ומנחה לאלי. לאבול לברייה. שאין דרך בוררין לאלי. להצניע: נקטני. אמרי: ותמחוי לעיל "חייב" ואי בבורר ומנחה לאלטר – מותר לבתחלה קניא. ופטור אבל אסור ליכא: שקתא ד"ב פ"י ת"א. הגיע זמנו לדחות עמו ותלמידי: ושרא קפיהו. ולא רצה לבורר האוכל מתוך העילן ולתת לפני כל אהו ואהו, אלא ששקן דהם נטלים ואוכלים. ובשמותו דן נפרש האוכל אמלוי: הבורר תורמוסין. לאתר ששקלן הוא בורר אוכל מתוך הקליפה:

את פסולתו. ואי בער מרובה על האוכל יהו אוכל מתוך פסולת דרך בריה. היכי שרי לביש? הא אינדו אסיר לכר כרובו וצ"ע שם:

והתניא חייב. פ"י ב"ש. מכושיעור. והדינו ברייתא ולעיל. וקשה לר"י דלמאי דמוקמינן לה בנפח ובעבר. משמע דלא בוים אסור, אבל לאלטר – אפי' בנפח ובעבר שרי. ובפ"ק דביעה (גם הו"ו שם) משמע דנפנה ובערה אסור בכל דעת. קנ"ב ב"א אומוריס:

בורר כרובו כעין ותמחוי, אבל לא בנפח. ולא מפליג בין לאלטר לבו ביום. וע"ה: לבאורה לעילא ולעיל. יהו בורר לבו ביום עמו לאלטר לאבי, ואי ש"כ לעילא בנפח חייב אפי' לבו ביום. ובמנחה דביעה אסר לכל פחות לבו ביום ונראה לר"י: ברייתא דלעיל איירי בבורר ביד. והבא דמוקמי לה בנפח ובערה – ברייתא אחרית היא, ואפי' לאלטר חייב חטאת. וכן משמע מתוך פירוש ר"ג ד"ה ופירש שני ב"א בבורר לאלטר: דבי – מותר למיכלה. כענון ותמחוי – ח"י חטאת. **ולא** ידענא אי משום דקסבר אוכל מתוך פסולת אסור. פ"י: לא ידענא מה שלא כיררם חולה קודם שחבאם לפניהן. אבל אין לפרש מה שלא כיררם שבעה שהניחו לפניהם. דא"כ – מאי קאמר אי משום דקסבר אוכל מתוך פסולת אסור, דלא כ"ע שרינן אוכל מתוך פסולת לאלטר:

דשלטן
 את פסולתו. ואי בער מרובה על האוכל יהו אוכל מתוך פסולת דרך בריה. היכי שרי לביש? הא אינדו אסיר לכר כרובו וצ"ע שם:

והתניא חייב. פ"י ב"ש. מכושיעור. והדינו ברייתא ולעיל. וקשה לר"י דלמאי דמוקמינן לה בנפח ובעבר. משמע דלא בוים אסור, אבל לאלטר – אפי' בנפח ובעבר שרי. ובפ"ק דביעה (גם הו"ו שם) משמע דנפנה ובערה אסור בכל דעת. קנ"ב ב"א אומוריס:

בורר כרובו כעין ותמחוי, אבל לא בנפח. ולא מפליג בין לאלטר לבו ביום. וע"ה: לבאורה לעילא ולעיל. יהו בורר לבו ביום עמו לאלטר לאבי, ואי ש"כ לעילא בנפח חייב אפי' לבו ביום. ובמנחה דביעה אסר לכל פחות לבו ביום ונראה לר"י: ברייתא דלעיל איירי בבורר ביד. והבא דמוקמי לה בנפח ובערה – ברייתא אחרית היא, ואפי' לאלטר חייב חטאת. וכן משמע מתוך פירוש ר"ג ד"ה ופירש שני ב"א בבורר לאלטר: דבי – מותר למיכלה. כענון ותמחוי – ח"י חטאת. **ולא** ידענא אי משום דקסבר אוכל מתוך פסולת אסור. פ"י: לא ידענא מה שלא כיררם חולה קודם שחבאם לפניהן. אבל אין לפרש מה שלא כיררם שבעה שהניחו לפניהם. דא"כ – מאי קאמר אי משום דקסבר אוכל מתוך פסולת אסור, דלא כ"ע שרינן אוכל מתוך פסולת לאלטר:

שבת. פרק שביעי – כלל גדול דף עז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"

הוספות

1 **האי** מאן דפריש סילקא. וזקא סילקא שיך טוהנה. אבל שאר אבולין – שרי: **מהו**
2 דתימא לשורוי מנא קא מכוין. הדין ואין בו בשול כלל, קמיל: דהי דלשורוי מאנ
3 קא מכוין. בשול מדיה שי בו. דרמפא רפי וחדר קטוי חובי. אבל אין לפרש קמיל ולא
4 אמרי לשורוי מנא קא מכוין – דבפרק "אין מעמיד" (ע"ז לא) אמר רבי גורא נר שדא
5 סיבתא לאתא: אי קבר בה ישראל קא
6 מעיקרא – שפיר דמי. ופרקיך שישאנו ומשנה מדי
7 דתימא לבלשיל מנא קא מכוין. קמיל לשורוי
8 מנא קא מכוין: **הכרתא** ותרתיא וחלתא. פי
9 רשי: דמשום בונה לא מיידיב. דאין בנין בבליים.
10 אין נראה. ודוקא במתויי אבטל מעורה של
11 תולת אמרי דאין בנין בכלים. אבל כשעשה
12 לגמרי כל הכלי – מיידיב משום בונה. דאמרינן
13 ברש "הבונה": ולקמן ד' ק"ב. האי מאן עייל
14 שופתא כופיאנא דמרא – חייב משום בונה. ורגע'
15 דלא ליקש מנפנא בלוי מכוין סדוף פרקינן:
16 **הכמה** יתירה שאני. הדעתים אותם כולה
17 דעתם אצל כל אדם. כדאמרינן ב"במצינע'
18 (לקמן ד' ט"ז) גבי באיש הודע:
19 **שכן** צדי חלוון בר. ברש יאלו קשרים'
20 (לקמן קא) פירש קטנא: קשרין ומתירין
21 פעמים קושרין את המכותרות. ופעמים ומתירין
22 אתם:
23 שכן
24 **חייב** אחת עשרה המאות. ואי חיישיה המאות. "הגוזז את העצור
25 והמלכוד". אמר רבה בר רב הונא א"ר יוחנן: המורה אשר שאל גבי בהמה בשבת – חייב שלש
26 המאות; אחת משום גזוז, ואחת משום מנפץ. ואחת משום טוהר. רב כהנא אמר: אין דרוך
27 גזוזת בקדו, ואין דרוך מנפץ בקדו, ואין דרוך טווי בקדו. ולא?! והתניא משמיה דרבי הנימיה:
28 שטוף בעינים וטווי בעינים! אלמא: טווייה על גבי בהמה שמה טווייה! הכמה יתירה שאני.
29 תגו רבנן: החולש את הנקב, והקוממו, והמורטו – חייב שלש המאות. (וא"ר) שמעון בן
30 לקיש: חולש חייב משום גזוז, קוטם חייב משום מחתך, מפרט חייב משום ממתק. "הקושר
31 והמתיר". קשריה במשקן היא תוואי? אמר רבא: שכן קושרין ביתרות אהלים (קושרים?)
32 ההוא קושר על מנת לתתיר הוא! אלא אמר אביי: שכן אורגו יריעות שגפסקה להן גימא
33 קושרים אותה. א"ל רבא: דתרת קושר, מתיר מאי אפקא למימר? וכי תימא: דאי מתרמי ליה
34 תרי חוטי ממייה דברי הדדי, שרי חד וקטר חד – והשתא לפני מלקי שבת ודם אין עושין
35 בן, לפני ממייה הקב"ה עושין! אלא קרבי ואיתמא רבי עילאי: שכן צדי חלוון קושרין
36 ומתירין. "התופר שתי תפירות". והא לא אמר רבא! אמר רבה בר רב הונא: ויוהן; והוא
37 ששקרו. "תקורע על מנת לתפור". קושייה במשקן מי תוה? רבה וריא דאמי תרווייהו:
38 משום מכה בפטיש. אבל גבי בחית ליכא משום מכה בפטיש. דמאליה נגמרה מלאכתו בתמור. תלתא. כחורת של עינים: חייב י"א. וזמר הקנים והוא צריך לתם – חייב משום
39 קוצר ומשום נוטע. אקפס יחד – חרי זה מגמור. כירי יפוח – חרי זה בורר. תולקין – חרי זה ממתק. עשאן דקות. מאחת שתיים או שלש – חרי זה טוחן. חתקן כמורה – חרי זה
40 מחתך. יסיר השתי – חרי זה כסיר. ארג אחת למעלה ואחת למטה כדי לתקעמו – חרי עשה שתי בתי ניחור. ארג – חרי זה אורג. חתך לאמר אריגתה כדי להשתום –
41 חרי זה מכה בפטיש. כדאמרינן לקמן ועוד: האי מאן דשקיל אקופי מגלימי – חייב משום מכה בפטיש. חרי ראי: ואי חיישיה לפופייה. לעשות לה שפה חסוק אין תופר וקושר.
42 שצריך לקשור לאחר התפירה. ומשום בונה ליכא לחיוביה לא חבתי ולא בתור ולא בכחור. דאין בנין בכלים. מפשיט ליכא למימר בקנים, דאין הפשקט אלא בעור. וימי:
43 שקודח בקנים בגז שחוקבן בו ראשי הקנים של שתי. ומיידיב ליה משום טוחן. ולא נהירא לי, דהתיא טוהנה מלאכה שאניא צריכה לגופה היא. וכו' כל לפרש שחוקבן אותו
44 דקות ודו כמאן דקלתי סלתי: שטוף בעינים וטווי בעינים. קרא דרדשי שווא את העינים (שמואל לח) – בגופן של עינים משמע: תתקן יתירה. כדבתיב וכל אשה חכמת לכי. אבל
45 לירטי – אין דרבי ברי. חרי כלא חרי. די: החולש את הנקב. נוצח ודולה מן נתק העין; ותקטבו. לאחר שתלש חותך ראשו שורר ורואי לתיחו כבובי. ויתפולו. לצי'
46 וזב שהוא קשק שמוט שעריו מלא מנא ומכאן. ומשיל אהרן. ונתח השער כבובי וכתס: משיב מתתק. וקפדי לחזור עד מוקם שואה ראי. וכן מן תקנה אורב כובעים. ועישה כובעים
47 מכפני עוף של שיער: משיב מפתק. דתגו בני עור "וממתקין": ביתרות אהלים. ונוצעים יתרות בקרקע. כדבתיב "יתרות המשקן, וקושרין היריעות בהן במיתריהם: קושר עלי'
48 לתתיר חוי. וכו' האי גוזאן שפירין ליה לקמן. ותתקן על קשר שאינו של קיטא – אין חייבין עליו: בתיב. כשיני חסין קו אצל זה שרי. חרי. לאחר אריגתן תתיר האהר. מפני
49 שבולטין ונראין: וקטר. חרי. כלומר: מניח כמנו שהוא: השתא כ"ה או עושי. כששמתינו נראה נתקן בירעה. שחתייה היו כפולין שיש שיהו ודו. ומתחלה היו ריזין בתי
50 וכו' מותרות לת תרי קושר – קושרין ואותן החוט השני למעלה ולמטה. ומספן כחוט ארוך. וקושרין למעלה ולמטה. ואין שם קשרים כמובין: י"א. ולזוהי. לבלבד
51 תחבלת כדמו. והוא מכוין דין קטן. ועולה אחת לשבעים שנה: קושרין ומתירין. שקל רשותו עשויות קשרים קשרים. וכן ששירי קימא. ותקעום שצריך ליעול חסין מפרטו זו
52 ולזוסיף על זו – מתיר מנאן וקושר מנאן: וקא לא יתיבא. חבי. וכו' דלא קימא – לאו מלאכה היא: שקשוין. שקשי שער ראשי חוט:
53 דלתא

1 מתוך
2 שואו רך ונימוח ע"ש ששקל הרבה. משה. והלקך אוכל נמי. כל זמן שמעורבו ב –
3 הוי כפסולת. ומיהו אוכל הוא. ומתמירין עליה למיניהו ההוא השקל כפסולת מתוך
4 אוכל. ולגבי הבורר תרמוסין מתוך פסולת שלהן – מששקלן פעם אחת ממקורן
5 ובכור אותן המים. ופולתיהו גבא וכו'
6 כמו שתישקו למילין. וכן בכל עם נפטם. ויה
7 בורר האוכל ומיניה הפסולת. ואין פא שקלך
8 מתוך כפסולת קשיטין. והלקך מששקלן פעמים
9 ושלש חשיב ליה פסולת. הואיל ואי שביק
10 להו הכי דלא חדר שלק ליה – מוסריה.
11 כשהוא נטולן מתוך שאל מניין גרועין
12 המעורבין בהן – כפסולת מתוך אוכל דמי.
13 דקנהו שאר מניין לא מוסריה. דגמר להו
14 בשלחיהו פעם ראשונה. ורגינו הלוי
15 גרסי. ואי שקל ליה מוסריה – בשתולו גינות
16 בין אנבעותיו ונגאס. הלךך. הוא דשקל
17 את הפסולת. והנשא ורוי אוכל עד שחורו
18 ונטול: פריס סילקא. בניס רסוקי. לא
19 כסמך. כדפריש ב"העור והרובע" וחולין דף
20 ק"כ. מאי קפח – פירקא. מניצירי בלע"ו.
21 מתכוונו דקו: דקלתי סלתי. עיני דקיס
22 לתבועין אשי: ואי קפדי משתתתא לזבנות
23 בבדה: מחתך. העור מנפנא בבדה: וקפס
24 אופה. לצי דלא קבילאבת מלאכה כליל:
25 סיריני דפתי. שהתחילו בו נטק. והנפיק במקום
26 בשל דסממנין הוא. והוא בשול דפתי: שקרא
27 סיבתא. שתשקל יחד לח לתרנו כל לביש'.
28 שהתקשה: לשיורי. לחור. ואין כאן בשול:
29 דרפי רפי. עיי חוט אהרן המים שכתבו
30 ויצאין. לאחר שצבאו מומין קטום – מתקשה.
31 וכו רפי ברישא הוי בישול: דארתה בופרא.
32 שהחוקי נפתי: ותרד אפשי. חור ומתקשה:
33 בתיא. של חסי: שבע המאות טוחן הרבנים
34 ושחוקו חוק – חרי טוחן. ובורר הירעות
35 תוספת תוכן – חרי תשיב. ומתקין בקנה
36 ומגבל חטיט – דהיינו לש. ומקמר חטיט
37 ומכוששה תחולם שיהא חלק – חרי ממתק.
38 ומכתיב את האור בכבשן ומצרפה כתוב – חרי
39 מנשל. וחיובא לרפוי. דאינו צריך אלא
40 לצפדה: תפוי חייב שפתי. לאחר שצרפו
41 בכבשן הוא טח עליו טפילה שיהא עב דחמו
42 ומתקם. והוא גמר מלאכתו. ואמרינן לקמן
43 (דף ע"ה) כל מדי דדווי גמר מלאכה – חייב
44 חייב משום
45 חייב משום
46 חייב משום
47 חייב משום
48 חייב משום
49 חייב משום
50 חייב משום
51 חייב משום
52 חייב משום
53 חייב משום
54 חייב משום
55 חייב משום
56 חייב משום
57 חייב משום
58 חייב משום

שבת. פרק שביעי - כלל גדול דף עה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

1 **דָּרָא**. תולעת. ומנקב בו נקב קטן ונגול. וְצָרִיךְ לְקַרְוֵעַ לְמִטָּה וְלַמְעַלָּה אֵת הַנֶּקֶב שֶׁלֹּא
2 תהא התפירה עשויה קמטין קמטין: המותרת חוט של תפירה. כגד התפור ועמוד,
3 ודניח החוט ארוך, ותקורדו שתי החיכות הברגד זו מזו במקצת, וחטי התפירות
4 נמשכין, ומזוחות את ראשי החוט לתוך ולתבר - זו וזו לקרועה; ותיב: ותלמוד דבר
5 **אמר** מן המעשה. מין המומשכו לבו. **אמר**
6 דבר תורה אסור ללמוד ממנו: והיינו בו'.
7 התי תלת שמתקאה שמענידו (מר) ותרקא
8 גבי פי הד' וקסנינו: **אמנשא**. דאמנין
9 בכל דוכתא, ורש במנאל פליגי בה: **אמר**
10 תרש. מכשת: וחד אמר גיפוי. מין האדוק
11 בעי'. ומגדא תמיד את השם. ומסתא גמיש
12 לעי': **דאי פלְקַת דְּעַקָר תרש**. ועמא אשום
13 דכתיב: ללא ימצא רב, ונו. וקא חטיב מנשת:
14 **והא פתיה**: לעיל מניה. ללא תלמד לעשות
15 - כדו שתיב: תלכין. שחובל לעמוד בך.
16 ואם יעשה גביא שקר לפניך. שתבין שהוא
17 מנשה: תסתיה גיפוי. הוא. הלךך כל דבריו
18 דברי עי'. והסתקל מעליי שלא ישאר: לעיני
19 תפיס. שתקמה תיפירת היא. שפראת להם
20 סימן לקרבו בחילוקי התמה והמולי שמעדין
21 כדברך. שאמר שנה זו ושנה הוא פן שנה
22 זו שוחתה ורואו פן. ככל תיעתיח לפי מהלך
23 התמה במולותיה ומולדותיה. מפול תלי
24 הבל. לפי השעה המתחלת לשמש בכניסת
25 התמה ליום. והקין בקריו שצנא
26 דמו: אינו תיב אלא אמת. משום צידה. אבל
27 אפציעה - לית חיוב: בכלל ידו. שתקרי
28 דבנו הימנו כמתק תבואה משקש שקש
29 מתקשק הוא אצל נבילת נשמה. כלומר
30 לגבי נטלה נשמה חזי מתקשק כדב אחר.
31 ולא תוקא מלאכת מחשבת. מהתקשק ממתק
32 שימותה: לית שום חיי טוב מים
33 תמה. וכון דכל עצמו מתקון וטורח לשומרו
34 שלא ימות בידו. אמר פת - כן בן אדם
35 מתקשק. כן מודה ר' שמשון - מביד אלא
36 איבת ליה אן מיתרמי, ומידו איכותי לא
37 מתקון: וליציג צביעה תסינו. שתהא מראית
38 צבעו צלולה: שומם משום פאי מתיבי
39 שחקה במלאכת המשכן היקא. אמרי
40 עבדיך: אי מנירות אילין מאקדמים - לקח
41 לי בדו שחקה? כתיבנה נמי סגי:
42 משום

1 **שכן** יריעה ששפל בה הרגא בו. הינה לרש' דרובי "אורזין" אמרי: קורע על מנת
2 לתפור שתי תפירות היכי משכחת לה? ומשני: דעבידא בכיסתא. ואומר ר"י דבמשכן
3 היו אנטים ביותר, והיו נחרים שלא היו עושים בכיסתא. והם לא קאמר ששפל בה דרנא
4 - דנקט דשכח טפי. ועוד: דדחת בעי אלוהי קורע על מנת לתפור שתי תפירות, ותו ולא
5 בארדיה ששפל בה דרנא צריך לתפורה ומהלתה
6 ועד סופה, ושי בה כמת תפירות. ואינ' הדשחא
7 לא משכח במכרז על מנת לתפור שתי תפירות
8 ותו לא! ובישר הוא דבשתי תפירות זה דבר
9 חשוב: **אמנשא**. פי בערך: דפלגי הוא
10 דאמר רב פפא ביאלו גלנחין (מרק תה) פיעה
11 וחד אמר, דיהי, דרכיני ודנא יוצא מנימה. די
12 אמר: לעשות כפישי הדו יוצא חור. ומיהו דרופי,
13 שהיה עשהו עצמו עי', שהיה אמר: ר"י יארו
14 וחד עשינו. וכן נראה ליה דר' דפלגי רב
15 ושמואל כמאי דאמר רב פפא. אלא פליגי
16 באמנשא שנוכר בשום מקום. במשנה או
17 במיראית: **הגדר** חלוין. למאן דמוכי לא
18 שפצעו חי - אחי שפיר הוא נתק: "הינד חלוין"
19 דררך דלפרעו מיד אחי צידה, כזן למן שהוא חי.
20 וקמיל, דאציפ שפצעו חי - לא לחייבי משום
21 נטלה נשמה. ואפילו לנאן דמוכי לא שפצעו
22 נטלה - מיל רלא מייחיבי בעידה שלו משום
23 נטלה נשמה. דאף על גב דאמרין פריק "שמנה"
24 שריבי (לקמן קף) קא שולח דן מה דיהי, כיון
25 שיש בו. והבא שפירושו חלוין דרכו תוקן פת
26 ולקרי מיתהו. וצ"ע, דבירושלמי משמע דעד
27 חלוין לא מייחיבי משום צידה:
28 **וליתייב** בני משום נטלה נשמה. ואפי'
29 לרבי יודנה דאמר ממלקל בחבורה
30 פטור - פירי שפיר. ודוכא דאיבן תתק -
31 דייב. כדאמרי' בפסחים (רף עג) בסוף "אלו
32 בריס", והבא גימי. מנה שמתווי ש תוקן פת.
33 שאינו מפרסם לכאן ולכאן ונח לישול ממנו
34 הדם. ולמאי דסיק רבנא דיתא בהי במשנה פת
35 נחא ליה! ולא שפיר פת לכיבי יודנה. הדשחא
36 ליבא תיסק כלל. ומיהו, שמתקן אחי אפי'
37 לרש' מדחיב ממלקל בחבורה. מדמיני
38 'מתקשק הוא אצל נטלה נשמה' ולא קאמר
39 'ממלקל הוא': **מתקשק** הוא אצל נטלה
40 נשמה. אחי מתקשק - לא דוקא, דאד מתקשק
41 בחבורה חייב לרש', דאמר סיפ' ספק אבל'
42 (כיריות יט) זבח לתשוטות. הואיל וממלקל

1 **שכן** יריעה ששפל בה הרגא בו. הינה לרש' דרובי "אורזין" אמרי: קורע על מנת
2 לתפור שתי תפירות היכי משכחת לה? ומשני: דעבידא בכיסתא. ואומר ר"י דבמשכן
3 היו אנטים ביותר, והיו נחרים שלא היו עושים בכיסתא. והם לא קאמר ששפל בה דרנא
4 - דנקט דשכח טפי. ועוד: דדחת בעי אלוהי קורע על מנת לתפור שתי תפירות, ותו ולא
5 בארדיה ששפל בה דרנא צריך לתפורה ומהלתה
6 ועד סופה, ושי בה כמת תפירות. ואינ' הדשחא
7 לא משכח במכרז על מנת לתפור שתי תפירות
8 ותו לא! ובישר הוא דבשתי תפירות זה דבר
9 חשוב: **אמנשא**. פי בערך: דפלגי הוא
10 דאמר רב פפא ביאלו גלנחין (מרק תה) פיעה
11 וחד אמר, דיהי, דרכיני ודנא יוצא מנימה. די
12 אמר: לעשות כפישי הדו יוצא חור. ומיהו דרופי,
13 שהיה עשהו עצמו עי', שהיה אמר: ר"י יארו
14 וחד עשינו. וכן נראה ליה דר' דפלגי רב
15 ושמואל כמאי דאמר רב פפא. אלא פליגי
16 באמנשא שנוכר בשום מקום. במשנה או
17 במיראית: **הגדר** חלוין. למאן דמוכי לא
18 שפצעו חי - אחי שפיר הוא נתק: "הינד חלוין"
19 דררך דלפרעו מיד אחי צידה, כזן למן שהוא חי.
20 וקמיל, דאציפ שפצעו חי - לא לחייבי משום
21 נטלה נשמה. ואפילו לנאן דמוכי לא שפצעו
22 נטלה - מיל רלא מייחיבי בעידה שלו משום
23 נטלה נשמה. דאף על גב דאמרין פריק "שמנה"
24 שריבי (לקמן קף) קא שולח דן מה דיהי, כיון
25 שיש בו. והבא שפירושו חלוין דרכו תוקן פת
26 ולקרי מיתהו. וצ"ע, דבירושלמי משמע דעד
27 חלוין לא מייחיבי משום צידה:
28 **וליתייב** בני משום נטלה נשמה. ואפי'
29 לרבי יודנה דאמר ממלקל בחבורה
30 פטור - פירי שפיר. ודוכא דאיבן תתק -
31 דייב. כדאמרי' בפסחים (רף עג) בסוף "אלו
32 בריס", והבא גימי. מנה שמתווי ש תוקן פת.
33 שאינו מפרסם לכאן ולכאן ונח לישול ממנו
34 הדם. ולמאי דסיק רבנא דיתא בהי במשנה פת
35 נחא ליה! ולא שפיר פת לכיבי יודנה. הדשחא
36 ליבא תיסק כלל. ומיהו, שמתקן אחי אפי'
37 לרש' מדחיב ממלקל בחבורה. מדמיני
38 'מתקשק הוא אצל נטלה נשמה' ולא קאמר
39 'ממלקל הוא': **מתקשק** הוא אצל נטלה
40 נשמה. אחי מתקשק - לא דוקא, דאד מתקשק
41 בחבורה חייב לרש', דאמר סיפ' ספק אבל'
42 (כיריות יט) זבח לתשוטות. הואיל וממלקל

1 **שכן** יריעה ששפל בה הרגא בו. הינה לרש' דרובי "אורזין" אמרי: קורע על מנת
2 לתפור שתי תפירות היכי משכחת לה? ומשני: דעבידא בכיסתא. ואומר ר"י דבמשכן
3 היו אנטים ביותר, והיו נחרים שלא היו עושים בכיסתא. והם לא קאמר ששפל בה דרנא
4 - דנקט דשכח טפי. ועוד: דדחת בעי אלוהי קורע על מנת לתפור שתי תפירות, ותו ולא
5 בארדיה ששפל בה דרנא צריך לתפורה ומהלתה
6 ועד סופה, ושי בה כמת תפירות. ואינ' הדשחא
7 לא משכח במכרז על מנת לתפור שתי תפירות
8 ותו לא! ובישר הוא דבשתי תפירות זה דבר
9 חשוב: **אמנשא**. פי בערך: דפלגי הוא
10 דאמר רב פפא ביאלו גלנחין (מרק תה) פיעה
11 וחד אמר, דיהי, דרכיני ודנא יוצא מנימה. די
12 אמר: לעשות כפישי הדו יוצא חור. ומיהו דרופי,
13 שהיה עשהו עצמו עי', שהיה אמר: ר"י יארו
14 וחד עשינו. וכן נראה ליה דר' דפלגי רב
15 ושמואל כמאי דאמר רב פפא. אלא פליגי
16 באמנשא שנוכר בשום מקום. במשנה או
17 במיראית: **הגדר** חלוין. למאן דמוכי לא
18 שפצעו חי - אחי שפיר הוא נתק: "הינד חלוין"
19 דררך דלפרעו מיד אחי צידה, כזן למן שהוא חי.
20 וקמיל, דאציפ שפצעו חי - לא לחייבי משום
21 נטלה נשמה. ואפילו לנאן דמוכי לא שפצעו
22 נטלה - מיל רלא מייחיבי בעידה שלו משום
23 נטלה נשמה. דאף על גב דאמרין פריק "שמנה"
24 שריבי (לקמן קף) קא שולח דן מה דיהי, כיון
25 שיש בו. והבא שפירושו חלוין דרכו תוקן פת
26 ולקרי מיתהו. וצ"ע, דבירושלמי משמע דעד
27 חלוין לא מייחיבי משום צידה:
28 **וליתייב** בני משום נטלה נשמה. ואפי'
29 לרבי יודנה דאמר ממלקל בחבורה
30 פטור - פירי שפיר. ודוכא דאיבן תתק -
31 דייב. כדאמרי' בפסחים (רף עג) בסוף "אלו
32 בריס", והבא גימי. מנה שמתווי ש תוקן פת.
33 שאינו מפרסם לכאן ולכאן ונח לישול ממנו
34 הדם. ולמאי דסיק רבנא דיתא בהי במשנה פת
35 נחא ליה! ולא שפיר פת לכיבי יודנה. הדשחא
36 ליבא תיסק כלל. ומיהו, שמתקן אחי אפי'
37 לרש' מדחיב ממלקל בחבורה. מדמיני
38 'מתקשק הוא אצל נטלה נשמה' ולא קאמר
39 'ממלקל הוא': **מתקשק** הוא אצל נטלה
40 נשמה. אחי מתקשק - לא דוקא, דאד מתקשק
41 בחבורה חייב לרש', דאמר סיפ' ספק אבל'
42 (כיריות יט) זבח לתשוטות. הואיל וממלקל

1 **שכן** יריעה ששפל בה הרגא בו. הינה לרש' דרובי "אורזין" אמרי: קורע על מנת
2 לתפור שתי תפירות היכי משכחת לה? ומשני: דעבידא בכיסתא. ואומר ר"י דבמשכן
3 היו אנטים ביותר, והיו נחרים שלא היו עושים בכיסתא. והם לא קאמר ששפל בה דרנא
4 - דנקט דשכח טפי. ועוד: דדחת בעי אלוהי קורע על מנת לתפור שתי תפירות, ותו ולא
5 בארדיה ששפל בה דרנא צריך לתפורה ומהלתה
6 ועד סופה, ושי בה כמת תפירות. ואינ' הדשחא
7 לא משכח במכרז על מנת לתפור שתי תפירות
8 ותו לא! ובישר הוא דבשתי תפירות זה דבר
9 חשוב: **אמנשא**. פי בערך: דפלגי הוא
10 דאמר רב פפא ביאלו גלנחין (מרק תה) פיעה
11 וחד אמר, דיהי, דרכיני ודנא יוצא מנימה. די
12 אמר: לעשות כפישי הדו יוצא חור. ומיהו דרופי,
13 שהיה עשהו עצמו עי', שהיה אמר: ר"י יארו
14 וחד עשינו. וכן נראה ליה דר' דפלגי רב
15 ושמואל כמאי דאמר רב פפא. אלא פליגי
16 באמנשא שנוכר בשום מקום. במשנה או
17 במיראית: **הגדר** חלוין. למאן דמוכי לא
18 שפצעו חי - אחי שפיר הוא נתק: "הינד חלוין"
19 דררך דלפרעו מיד אחי צידה, כזן למן שהוא חי.
20 וקמיל, דאציפ שפצעו חי - לא לחייבי משום
21 נטלה נשמה. ואפילו לנאן דמוכי לא שפצעו
22 נטלה - מיל רלא מייחיבי בעידה שלו משום
23 נטלה נשמה. דאף על גב דאמרין פריק "שמנה"
24 שריבי (לקמן קף) קא שולח דן מה דיהי, כיון
25 שיש בו. והבא שפירושו חלוין דרכו תוקן פת
26 ולקרי מיתהו. וצ"ע, דבירושלמי משמע דעד
27 חלוין לא מייחיבי משום צידה:
28 **וליתייב** בני משום נטלה נשמה. ואפי'
29 לרבי יודנה דאמר ממלקל בחבורה
30 פטור - פירי שפיר. ודוכא דאיבן תתק -
31 דייב. כדאמרי' בפסחים (רף עג) בסוף "אלו
32 בריס", והבא גימי. מנה שמתווי ש תוקן פת.
33 שאינו מפרסם לכאן ולכאן ונח לישול ממנו
34 הדם. ולמאי דסיק רבנא דיתא בהי במשנה פת
35 נחא ליה! ולא שפיר פת לכיבי יודנה. הדשחא
36 ליבא תיסק כלל. ומיהו, שמתקן אחי אפי'
37 לרש' מדחיב ממלקל בחבורה. מדמיני
38 'מתקשק הוא אצל נטלה נשמה' ולא קאמר
39 'ממלקל הוא': **מתקשק** הוא אצל נטלה
40 נשמה. אחי מתקשק - לא דוקא, דאד מתקשק
41 בחבורה חייב לרש', דאמר סיפ' ספק אבל'
42 (כיריות יט) זבח לתשוטות. הואיל וממלקל

1 **שכן** יריעה ששפל בה הרגא בו. הינה לרש' דרובי "אורזין" אמרי: קורע על מנת
2 לתפור שתי תפירות היכי משכחת לה? ומשני: דעבידא בכיסתא. ואומר ר"י דבמשכן
3 היו אנטים ביותר, והיו נחרים שלא היו עושים בכיסתא. והם לא קאמר ששפל בה דרנא
4 - דנקט דשכח טפי. ועוד: דדחת בעי אלוהי קורע על מנת לתפור שתי תפירות, ותו ולא
5 בארדיה ששפל בה דרנא צריך לתפורה ומהלתה
6 ועד סופה, ושי בה כמת תפירות. ואינ' הדשחא
7 לא משכח במכרז על מנת לתפור שתי תפירות
8 ותו לא! ובישר הוא דבשתי תפירות זה דבר
9 חשוב: **אמנשא**. פי בערך: דפלגי הוא
10 דאמר רב פפא ביאלו גלנחין (מרק תה) פיעה
11 וחד אמר, דיהי, דרכיני ודנא יוצא מנימה. די
12 אמר: לעשות כפישי הדו יוצא חור. ומיהו דרופי,
13 שהיה עשהו עצמו עי', שהיה אמר: ר"י יארו
14 וחד עשינו. וכן נראה ליה דר' דפלגי רב
15 ושמואל כמאי דאמר רב פפא. אלא פליגי
16 באמנשא שנוכר בשום מקום. במשנה או
17 במיראית: **הגדר** חלוין. למאן דמוכי לא
18 שפצעו חי - אחי שפיר הוא נתק: "הינד חלוין"
19 דררך דלפרעו מיד אחי צידה, כזן למן שהוא חי.
20 וקמיל, דאציפ שפצעו חי - לא לחייבי משום
21 נטלה נשמה. ואפילו לנאן דמוכי לא שפצעו
22 נטלה - מיל רלא מייחיבי בעידה שלו משום
23 נטלה נשמה. דאף על גב דאמרין פריק "שמנה"
24 שריבי (לקמן קף) קא שולח דן מה דיהי, כיון
25 שיש בו. והבא שפירושו חלוין דרכו תוקן פת
26 ולקרי מיתהו. וצ"ע, דבירושלמי משמע דעד
27 חלוין לא מייחיבי משום צידה:
28 **וליתייב** בני משום נטלה נשמה. ואפי'
29 לרבי יודנה דאמר ממלקל בחבורה
30 פטור - פירי שפיר. ודוכא דאיבן תתק -
31 דייב. כדאמרי' בפסחים (רף עג) בסוף "אלו
32 בריס", והבא גימי. מנה שמתווי ש תוקן פת.
33 שאינו מפרסם לכאן ולכאן ונח לישול ממנו
34 הדם. ולמאי דסיק רבנא דיתא בהי במשנה פת
35 נחא ליה! ולא שפיר פת לכיבי יודנה. הדשחא
36 ליבא תיסק כלל. ומיהו, שמתקן אחי אפי'
37 לרש' מדחיב ממלקל בחבורה. מדמיני
38 'מתקשק הוא אצל נטלה נשמה' ולא קאמר
39 'ממלקל הוא': **מתקשק** הוא אצל נטלה
40 נשמה. אחי מתקשק - לא דוקא, דאד מתקשק
41 בחבורה חייב לרש', דאמר סיפ' ספק אבל'
42 (כיריות יט) זבח לתשוטות. הואיל וממלקל

שבת. פרק שביעי – כלל גדול דף עה עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

הוספת

1 משום צובע. שצובע את הקשר של בית השחיטה. ולקמן מפרש אמאי מכוון
 2 לצועבו. וצביעה היא במשכן אב מלאכה. משום גטילת נשמה. דגטילת נשמה היא
 3 במשכן באילים מאדמים. ותתש וחלולין: אף משום צביעה. ונקפא מנה לחיוביה
 4 תרתיה: מילתא דאפורי אמיא כו'. דבר תימה אמרתו להקפיד צביעה במשחיתא. צריך
 5 אני אמור ב דבר טעם. דלא ליתו דרי מהתראי:
 6 השומעים וליחבו עלי. צובע דשר כפאי
 7 ניהא ליה. ליהא שוחט בצביעת הקשר –
 8 תימא חזקא. ואני אמור בו טעם: אלא ליה
 9 דלתוס בית השחיטה כדאם. שיהא צבעו
 10 בדם: כי חיבי דיתויה איתיש. שששחיה
 11 היום. ונתו ונתנו: תיגע מולח תיגע מעיבה
 12 אטו מליחא לאו צורך עיבוד הוא: ועיל
 13 שרישום. לפי שדרך בריעקע כשהוא בא
 14 להחכו משרטטו תחלה כפי מה שהוא רוצה
 15 להאריך ולהרביד ולקצר והתחוק. ואחר כך
 16 מעביר הסכין דרך השירטוט. וכן בעריות
 17 המשכן כשהתחום: דהגיע ליה לאתרא.
 18 שמוחלקת הרכבה: תהא בון העמודים. כגון
 19 עמודי אבסדראות שעשים חלונות חלונות.
 20 ונסמכין בחלונות בין עמוד לעמוד. והשף עש
 21 בקוביעת הבגן שנשענין עליו כדי שיהא
 22 חלק – לאחר שנגערה מן המזל המעורר ראש
 23 כזנבוסה. שיהו ראשקין שיון וחדין: פסרת
 24 ריבה. מחלוקת תחבושת על המזל: פסרת את
 25 האמר. לאחר שנגערה מן המזל המעורר.
 26 מחלקה: משום סבה בפשיט. שהוא גמר
 27 חלק – לאחר שנגערה מן המזל המעורר ראש
 28 לקר לאתו: נעשה כבלי וזכוכית. כשהוקר
 29 נעשה על ידי נפוח: דשקיל איופי. ראש חיש
 30 החלויין בריעה במקום ששיוין. כשיעקב בה
 31 חוט וקשרוהו. וכן קשין וקשמים דקין שפארגו
 32 בה כלא מתקוין. ונטולין אותם מעמה לאור
 33 אריגה – גמר מלאכה הוא. ותיב משום מכה
 34 בפשיט: קרב את אית חילוקו בו פסור.
 35 שפקדו המשכן ששמו ידיו חוכמים. אתו בו
 36 ואחת בוו. כדי לזווג כששותרים אותו: קח
 37 את איתו בו תיב. שאין מלאכת מחשקה
 38 שחקה אלא ע"מ לכתוב. והרי יש מקום לשתי
 39 אותיות: אמר ר' מנחם ב"ר יוסי. את קרב
 40 מן אתא קאי – ר' מנחם ב"ר יוסי: לאפנין
 41 מרדיב אליעזר. דהא אמרן דלא נמנו כאן אלא
 42 להודיענו מןן חטאת של העלם אתה. ותנא
 43 דבר אלא למעטי שאם עשה תולדותיהם
 44 עקוהו דאיתו מביא עליהן חטאת. דלא כרבי
 45 אליעזר דמחייב אתולקה עם האב ככריות:
 46 שזבם. מהוה השתי בכרבי שקורין וריל:
 47 מוקדי. כשהמות חט הערבי מכה בכרבי עליו
 48 במקומות מקומות ליישבו שלא את מחת
 49 ויתר מביא: שהמותיהם נמכתבו בתחתיהם: פה
 50 עם הארג: שזבם חרי הוא בכלל מיפה. דהיינו
 51 מוקד ממש. שמשדר חושי השתי: חרי הוא
 52 אחר. דהיינו אורג ממש. ולא יזכיר וזכור
 53 ומרדק. וזה בקשו וזה בעריות וזה קשמה:
 54 מותיג. כל הכשר להצניע. שהוא מין העשוי
 55 להוציא האדם: ומצניעין כשהוא. כמות לו
 56 א"ר

1 אין עיבוד באובלן. אן לחתו מנאן מליחת אובלן. דאסור מדרבנן מליחה בפרק
 2 "שמונה שריצים" (לקמן דף קסז). ואפילו בריט אסור בריק בדעה (דף יא). הש"ך
 3 בין העמודים נשבת חיוב. פירש ר"ת דשף הער על העמוד כדי לחלוקו. וכן משמע
 4 בירושלמי. ורש"י פירש ששף קרקעת שבין עמודי חלונות. וכן נהרא:
 5 והמסתא ר' אבהו כ"ר אבהו מנה
 6 בפשיט. אבל משום מותר ומתקן
 7 – לא מחייב. דמיירי שכבר אית חובעת
 8 ומתקנת. אלא משפיה איתא ועשה בה
 9 שירטוטין ופיר. כעין ששעשן עכשוו מסתת'
 10 הגבנא. ר"י, וכן רביא: "הרי" אלו לאפוקי
 11 מרבי מליחא דמחייב אתולדה במקום אב.
 12 וא"ת: מיעוט שמעתי לה דהון "השעה" –
 13 מלאכת הרבה מעין מלאכה אתא אנוי חיוב
 14 אלא אתה' יומי – דהיק מעין מלאכה אתה'
 15 היית שתי תולדות טאב א'. אבל אבא תולדה –
 16 רדיה – מדחיב תרתו. קריל: "כס" אתה'
 17 לאפוקי מרד' הירדה. תימה: תימה דרישא
 18 שמועני לה. ולביא למעט "תנא ושי" – דהא
 19 'אלו' קתני. ומיהו, וזה ליכא לאקשוי. דהא
 20 מאל"ר דרישא שמועני לאפוקי מרד' אליעזר.
 21 דאיכא למטר דנקט ברישא "אלו אבות" – משום
 22 רקאי ארקעני טאב א'. אבל אבא תולדה.
 23 וי"ל: ומנענא דרישא לא שמועני לאפוקי מרבי
 24 הירדה. דאיכא למטר דלא חשיב אלא מלאכות
 25 שחובת. אבל משום מותרקד ע"ג אבא תולדה
 26 – לא קתני לוח משום דאינם מבוררת כל כך.
 27 ובזה מישב פקדושיין (דף טו) בני "אלו"
 28 שמועני לקר. דבר שיש לו קצבה – קתני. דבר
 29 שאין לו קצבה – לא קתני:
 30 **לאפוקי** עצי אשה. ולא כרבי הירדה דאמר
 31 בפרק רבי עקיבא" (לקמן דף ג.צ.)
 32 אף הומציא משמשי עליו שזוהא חיוב. אלא
 33 כתיב דפלוג עליהן. בן פירש בקטנ' החם. וקשה
 34 לה: שריצה: הא דאמר רבא מרד דהו – כתיב
 35 עצי אשה נטא ליה: וילמא סב כרבי הירדה
 36 ומחייב בעצי אשה שמועני אתון לשריפה:
 37 **ה"ל** דלא כ"ר שמועני. פירש בקטנ'סיה: אלא דהון
 38 כל הכשר בו שרוב בני אדם עשויים להצניע
 39 כשיער חזה – חיוב כל באדם על הרמאנה. אביעני
 40 אדם עשיר שאין שיערו זה חשבו לה. משמע
 41 מרבי ודלא מחייב ר' שמועני אלא בסתם בני
 42 אדם. שריגילין להצניע שאתו שיערו חשבו
 43 לה. ואפילו אלו הצניעו והקמו. ולא פני: לא
 44 נאמרו שיעורים שמועני אלא מלמעט אותו
 45 קודם לכן. וזהו שמועני הודאני. משמע: ודאי
 46 בהצניע חיוב ואמר ר' יודי ליישב פירושו. וזהו
 47 שמועני

56 **גמ'** "כל תנאי להצניע" לאפוקי מאי? ר' פפא אמר: לאפוקי דם נדה. מר עוקבא אמר: לאפוקי
 57 עצי אשה. כל תנאי דמר דם נדה – כ"ש עצי אשה. מאן דאמר עצי אשה – אכל דם נדה מצניע
 58 ליה להשגורא. ואודך. בין דה'לשא – בין מצניע ליה. אמר רבי יוסי בר הנינא: דהא דלא כר"ש,
 59 דהא רבי"ש – האמר: לא אמרו כל השעורין הללו אלא למצניעיהן. וכל שאינו כשר להצניע'
 60 דלא כר' שמעון. לקמן ב'המציא':

שבת. פרק שביעי – כלל גדול דף ע עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שיטניזולין"
תוספת

קט

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

שמעיהו לקמן הוצעה חיובי לאדם עשיה, שאין דרכו להצניע. ומזקן מירוש מלתיה
 דר"ש צריך לפרש שכוונת שפרש באן. דאי מיירי במצניעין לאוהו דבר עצמו שמופרש במשנה
 כמו שפירש התם, אם כן כולו וזה מצניע לומר "כלב שחוא" כבדי שפת קולו, כדחתן
 בפ' "המצניע" (לקמן ג) לדלפוחא בכל שדוא, ואיתא כ"ר"ש, מולא קאמר דהא בגמי דא
 כ"ר"ש כן אלעזר. ומתחנן גמי שי לדיקדק דלר'
 שמעון, חתם בני אדם שרגילין להצניע -
 במעיהו יפ"א לא להצניע, ומתחנן מרובי' מרגובי' למעשה לומר
 בו "כל אדם אין צידין עליו אלא כשעורר.
 משמע - בלא הבענה. וכ"ר"ש גמי איתא. כדפי',
 ואין לפרש דבעשה צדקה דרכו להצניע אל
 מחיובי לר"ש, אפי' בהצניע - דהא אמר
 ב"הומצא יי' ברא' נומציא, אבל במצניע - כל
 ר"ש אומר: ברא' במצניע כו'. ומפרש
 שמוציא דבר - בתלמוד שאמר לו כו'. דבר שנית
 חשוב לכל א"א אצבעה רבבה - אין, א"א - לא.
 ודומיא דהכי נראה דהיה מצניע ר"ש, ודמילא
 מלתא באיתו שהצניעו הנינו כשע"ש. קשה
 לרשב"א: דהואי טעמא דקאמר הבא מתיי' דלא
 כ"ר"ש, משהו דמתני' טמא קוני, דרביי' שמעון
 שכל בני אדם צידין עליו - אפי' אתון שאן
 חשובות לון שיעור זה מתיא טעמא נמי חזי לר'
 למימד בהא דברפיק "המצניע" דהואי דלא
 כ"ר"ש ושמאי י"ל: דהבא דנקט לפרוש - הוא ליה
 לפרוש טפי:

אבילה ע"י הדחק לא שמה אבילה. הוא
 דאמר בפ' כיצור דרובי' (ב"ק פ"ט טז).
 אבילה ע"י הדחק - שבה אבילה. דמי לעני
 נזקק דלא חסדין ליה שפונה. אבל לא לחאשבה
 לענין שבת - לא תשבא אבילה:

אורי אורי חיד שיעורא הוא. הוא דנקט
 במעשה במלוא פי שמה, ולא דנקט בנוראה
 - לאשמעני דמשום אבילה שלה נתנו בו הבמים
 שיעורו. ולא דנקט בנוראה לאה הוא היעני למה
 נתנו בו הבמים שיעורו זה:

טפני שלא שוו בשיעוריהם. אבל אותם
 משוה. כגון עמור ועלי שום ועלי בצילים
 לחם - מצטרפין. וחן ומכו לקל, כגון חבן לעצה
 לחם - מצטרפין. ומכיון שיש שאלו ראוין להצניע יחד. נראה ל"ר"ש כמ"ש
 שמתא אוב דהצעה הוא ראיה: **הבג** והשק השק
 והעור כו'. ודאק כבהג' הבג והשק השק
 והעור, אבל הבג והעור והשק והמפץ - אין
 מצטרפין, שאין ראוין להתחבר יחד. והמתברר

א"ר אלעזר. יא. דקתני מרוביותו. דאינו קשר להצניע והצניעו אחר אחר ומתחייב על
 הוצאתו וכל אדם שפוטין - דלא כר' שמעון בן אלעזר: **מתני'** עצה. מפרש בגמרא:
במלא פי נמל. נפש שיעורא מפי פרדה. אבל במלא פי פרדה לא מתיידי. והא לא חזו
 לפרדה: **עמור.** קשין של שבלתי פ' **מלה.** נפש מפי גדי. הלכה, עמיר דחיו לוי לגדי -
 לא מתיידי במלא פי גדי ע"ד דאריבאיהו פי

א"ר אלעזר: **הא דלא כר"ש בן אלעזר: התינאי, כלל אמר**
ר' שמעון בן אלעזר: כל שאינו קשר להצניע ואין מצניעין
במהוה, והוכשר לוח והצניעו, וכא אחר והוציא - נתחייב
זה במחויבה של זה. מתני' המוציא הן במלא פי פרדה,
עצה במלא פי נמל, עמור במלא פי מלה, עשבים במלא
פי גדי, עלי שום ועלי בצילים: לחים - פגזות, ויבשים
במלא - פי גדי. ואין מצטרפין זה עם זה, מפני שלא שוו
בשיעוריהן, גם מציא עצה? אמר רב יהודה: תבן של מיני
קטניות. כי יתאי רב דמי אמר: המוציא הן במלא פי
פרדה לגמלי. ר' יוחנן אמר: חייב, ר"ש בן לקיש אמר: פטור.
באורחא א"ר יוחנן כהני, לצפרא דהר ביה. אמר רב יוסף:
שפיר עבד דהר, דהא לא חזי לגמל אל אפי' ארדבה,
כדמטפרא מסתברא, דהא חזי לפרדה! אלא, כי אהא
רבין אמר: המוציא הן במלא פי פרדה לגמל - דכילי
עלמא לא פלגי דחייב, כי פלגי - במוציא עצה במלא
פי פרדה לחיה, ואיפא איהמור, ר' יוחנן אמר: פטור, ריש
לקיש אמר: חייב, ר' יוחנן אמר: פטור, תביה על ידי
הדחק לא שקמו אכילה. ריש לקיש אמר: אכילה
ע"י הדחק שמה אכילה. עמור במלא פי מלה. והתינאי
פגזות! אורי ואורי חר שיעורא הוא. עלי שום ועלי
בצילים לחים - פגזות, ויבשים במלא פי הגדי. ואין
מצטרפין זה עם זה מפני שלא שוו בשיעוריהן. אמר ר'
יוסי בן תינאי: אין מצטרפין לחמור שבחן, אבל מצטרפין
לקן שבחן, וכל דלא שוו בשיעוריהו מי מצטרפין: והתינאי
תבגד ג' על ג' והשק ד' על ד', והעור ד' על ה', מפני
והמפץ מצטרפין זה עם זה. ואמר ר"ש: מום -
מפני שאריין ליטמא מושב. מטמא - דראויין ליטמא
מושב, אבל אין ראי ליטמא מושב - לא! אמר רבא:
ה"ל

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

מלת דעתו ואין טמאים מדרס. ר"י: **ואמר** ר"ש מה טעם בו. ומה לר"י: דמה צריך לרוא עיניו דמצי צטרפין זה עם זה -
 שישתן דמצטרפין לטומאת מדרס. דהא אפי' בפת שאור שיהיה לשיבה מטמא מדרס, כדאמרין ב"חומר הדומם" (חולין כטז). והבא בטומאת מדרס איידי, מרובי' **הבג** שלשה
 על שלשה. דלענין טומאת פתא פ' על ג' בדפרישתי לעיל. ואורי: דהוא הא ותינאי הבג שלשה על שלשה - לא מיירא אלא למדרס. אבל ספח דעור ומפץ - מיירי נמי בטומאת
 מת. והכי איתא בספ' כלים כ"א בפס' א' ובגד שלשה על שלשה (למדרס). ומשהו פ' על ג' לטומאת מת. השק ד' על ד', העור ה' על ה', ומפץ ו' על ו'. שוב חז למדרס בן לטמא מת. אלא
 שהי"ש במראה כדבר, כמו שרגיל בהמה מקומות. ועל טומאת מת קאמר משה טעם מצטרפין בשלא יחוד למדרס. ולא צריך א"א טעמא אצדוק דעור ומפץ. דמפץ אין טמא מטמא אלא
 בטמא מדי. והיינו כשיחודו למדרס. ומכיון דפסין קטנים, כדאמרין בפ' ד' יעקבאי' (לקמן פ"ד טז): **הוא** ראוין ליטמא מושב. פי' בקטנותיהם אם קיצע משעני וצריך יחד לשלטי מרות
 חמור. וההיא דמוקצע מכולם טפח על טפח ומעלה - היינו שבין כולם שי טפח. ואין נראה לר"י, דמה צריך להביא ראיה שראויין להצטרף בלא טעמא דמושב גמי שמעין ממתי
 דהאי בשלטי תחתיה דף איתו סדר. כמו שפירשתי. ובג' לישק ליעור ומפץ דנקט. ודוקא נקט. לפי שאילו ראוין להצטרף יחד. נראה ל"ר"ש כמ"ש בפ' י' אוריין ראוין ליטמא
 מושב - היינו הואיל שחייבו ליעור למדרס. ומכיון דפסין קטנים, כדאמרין בפ' ד' יעקבאי' (לקמן פ"ד טז): **הוא** ראוין ליטמא מושב. פי' בקטנותיהם אם קיצע משעני וצריך יחד לשלטי מרות
 מצטרפין. והואיל לענין מושב שיעורו שיה. והא דקאמר ה"ז חוו לר' דלר' דלר' - דלר' דלר' כל שדוא. הלכך מצטרפין אפי' לענין דבר
 דלא שוי שיעוריהו. דה"ז דעור מצי למקצט הבא ולרעה ולרפאה, דהווי נמי בכל שדוא. אלא לר' אל כל דרביי' שייך ביה זרע ורפאה. אבל דונגא שייבא בכל דבר. ור' דקאמר ססבאה
 המקצע מכולן כן הואיל ראויה לטולת על גבי תמור - לשון "הואיל" רואי - לא דוקא. דרדוקא אם עשה מתן טלאו ויחד דרך טמא בטפח על טפח. וכן מצינו לר' עקיבא
 (דף ג' א.) דהוא ראוין למתן הקרה. והיה ה"ל למימר "ואיל המתקין" - דהא מיירי שפילו לתוך הקורה. ר"י: **הוכרחא** ומוקצע למשכב אין פותח משלטי על שלשה. למושב -
 טפח, ולמעמד - כל שדוא:

שבת. פרק שמיני – המוציא יין דף עז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספת

1 דאמ"ר רבא כל חמרא דלא דרי על חד תלת מין בר. וזאת דאמרי' בפ' אחד דיני
2 ממונות' (סנהדרין לו.) גבי סנהדרין: 'אל יחסר המונג', אם הוציך אחד מהם
3 לצאת אם יש בו – ויצא בו, והיינו שליש מסתהדין, משמע דמוניה על חד תרין אומר
4 רביא: רבא דאבא דמי' מונג כמשפט המניה: על חד תלת, כדאמר ב'יבוח' (ביט ט) אמר
5 ועמד על רביעית, דכי ידביק על חד תלת מיא צדקך השתייה לשתיה

6 תנינא המוציא יין פרי מונית פוס, ותני עלה פרי
7 מונית פוס יפה. וקתני סיפא: וישאר כל המשקין ברביעית.
8 ורבא למעמידיה, דאמר רבא: כל חמרא דלא דרי על חד
9 תלת מיא – לאו חמרא הוא. אמר אביי: שתי תשובות
10 בפריה. תרא: דתנן, ותמוג – שני חלקי מיא ואחד יין,
11 מן מין השירוני. ועוד: מיא פרי ומצטרפין לו. רבא:
12 הא דקאמרתו שני חלקי מיא ואחד יין, מין השירוני
13 – יין השירוני לחוד, דרפי. א"י, התם משום חזקתא,
14 אבל למעמא – בעי טפי. ותקאמרתו מיא מפד ומצטרפין
15 – לענין שבת מידי דחשיב לענין, והא נמי הא חשיב
16 תנאי: יבש בפנייה, דברי רבי נתן. אמר רב יוסף: רבי
17 נתן ורבי יוסי פרייה יהודה אמרו דבר אחד. רבי נתן –
18 הא דאמרו, ורבי יוסי ורבי יהודה – דתנאי, רבי יהודה
19 אומר: ששה דברים מקולי' בית שמאי ומחומרי' ב"ה,
20 דם נבלה – כ"ש מטהרין וב"ה מטמאין. א"ר יוסי פרייה
21 יהודה: אף כשטמא ב"ה – לא מטמא אלא פדם שיש
22 בו רביעית, והאילו יבול לקרו' ולעמוד על פניה. אמר
23 אביי: דיקאמא ליה, חזאי יבול עד פאן לא קאמר רבי נתן קא
24 דבעי רביעית – אלא ב"ה, דקליא, אבל פדם דסמך –
25 פזית לא בעי רביעית. או נמי, עד פאן לא קאמר רבי
26 יוסי פרייה יהודה התם פזית סני ליה ברביעי – אלא
27 פדם דסמך, אבל יין דקליש – פזית הוי יותר מרביעית,
28 וכי מפיק פחות מפזית – ליחייב. 'הכל פרי גמיעה'
29 איבעיא להו: פרי גמיעה? או פרי גמיעה? א"ר יוחנן
30 בר זבדק: 'גמיעה ינא מעט מיא מפדרי'. אביי: להו
31 נטאין

1 תנינא. ומתניתין גמי שמעין דהוה שיערו, מדתני בשאר משקין רביעית, שמעין
2 מניה דאין הוצאה במשקה הראוי לשתיה פחות מרביעית. הלכך, על כרחך
3 כי שיערו בין כדי מונית פוס של ברקה – שיערו הראוי לשתיה רביעית נקט,
4 והיינו רובע רביעית, דכי ידביק על חד תלת מיא צדקך השתייה לשתיה
5 – ועמד על רביעית, דכי טעים בשמנהו הו'
6 לומר, והובע רביעית – רובע הלוי' תמוג
7 על רביעית על ב"ה, שהוא רביעית הקב.
8 ותשת הוא אבן, ורבותיה לא אמרו בו.
9 וראי: יש לקרב במס דור (דף לח.) רביעית
10 הן, חמש סומקא – כלומר שאמרו בין
11 ודם, הדי חזירא – שאמרו בשאר משקין.
12 ותיב ליה הוצאת שבת דשאר משקין בני
13 חזירא. ועל קראק תניב כוליה ברביעית
14 הלוג גינה, ודך דקאק תניב כהדיהו רביעית
15 שמן לזיו, דהוא יבש שיעריה על שמן
16 התודה כמנחה, ודעי' לוג שמן לתודה לפנין
17 כמנחה (דף פה): שתי תשובות פדרי.
18 דלא מיא למילף ממונתיין: תרא. דמרי.
19 לא דרי מיא אלא על חד תרין. במס' גיד
20 (פ"ב דף טז.) מנשה מראה דמי' טמאין הן.
21 וחד מנייהו כמגוג. ומפרש במשנה: ומגוג
22 שאמרו ליה, בשני חלקי מיא ואחד יין.
23 הנין השירוני. שגול בשירון. שם מדינה הוא:
24 ועוד מיא פדרי ומצטרפין. אי טמא דמתני'
25 יין משום דלכי מיא יורה וקרא לשתיה ליה
26 בו רביעית. השתא מיקא כי מפיק ליה –
27 דעין לא נמוג. ואין כאן שיעור, מיא שערין
28 כבד האן ומצטרפין לחיבהו אלא על כרחך
29 טמא לא מנייהו דליתיהו לשתיה לרביעית
30 משאר משקין הוא. אלא הכי שיעריה, ואני.
31 דכי מוגי ליה לא הוי רביעית: דרפי. הן:
32 א"ר תתם משום חזקתא. נקט ליה, והוי נמי
33 ודרי על חד תלת טמאין – מראית דם
34 לא הוי אלא בעי' דשני חלקים מיא ואחד יין.
35 ואן יתיב ב"ה שני, הן דהויקהו לו כד ירוק
36 הוא, וקדור: הא חשיב. דהוי לצרופי ביה
37 מיא: יבש. יין קרושי: כפזית. דמעיקרא הוה
38 ביה רביעית, וכקרושי רביעית שלמה בעין
39 – דלאו בר מונית: ר' יוחנן אומר 'י בריהם סקולי' בו, לאו דאיכא הני ותו
40 לא, דאפתי טובא איכא, אלא כשנבטסו לכרם כבנה ותעידו כל אחד ואחד על
41 אותו שקדו במס' עריות, העיד ר' יוחנן על אלו: כ"ש מטהרין. דאני כבשר
42 לטמא מבלתי כפזית, ולא חורת משקין לטמאה קלה. לי נראה, דהאי דביש
43 מטהרין, מטמאה נבלות לחודא קאמר, שלא יטמא אדם, אבל טמאה קלה – יש
44 בו: על פזית. שהוא שיעור נבלה לטמא אדם. ותינו 'אמר דבר אחד', שכזות
45 היבש כפזיתו ביה רביעית: עד פאן לא קאמר ר' נתן. דכזות ביה שבת
46 רביעית דלה, וביורי מרביעית כל ליבא כזות יבש. כדקאמר רבוח קדוש קראי ביה
47 רביעית: אלא ב"ה דקליש. ושקדוהו חור בר פתור. ובשמיניש – ונקט לשיעור קטן:
48 אבל דם. כשהוא כל הוי סמך, ועב קרוב לדודת קרושי. ובקישב אינו נצמק לשיעור
49 קטן, אלא מעט. וכזות יבש לא בעי רביעית לת, ודם נבלות מטמא פחות מרביעית:
50 נטאין

32 רובע רביעית, שהוא מונית פוס יפה. וזאת דאמרי' אדרי
33 ואחד מונג – ד'פ' אחד ישתה – אותו רובע רביעית מבו שהוא, או ואחד יינוגו וישתה
34 ומדוה, קשה לריי: דבסמך קאמר רבא עיב לא קאמר ר' נתן האב דכזות בעי רביעי
35 בו, משמע דסבדא ליה לאביי דבוס של ברבא בעי רביעית יין וזי. ולפי מה שפירש
36 כבונטסו בסמך דבין קרוש בעי רביעית משום דאניו ראוי למונית כוס – מצנין למטר
37 דלעלם סבר אמי דאפי' בין מונג לא בעי רביעית, אבל שיהא ליה לפי ר' הקטנס: סני
38 כזות יבש לא חזי למוניה – למח טעוב משוה בו רביעית מחלה, שאני
39 מנורותי דעשה דקרושי 'מעציה' (לסקן כא.) נראה לריי: דרב וסיק ואביי סבדא להו
40 דבוס של ברבא בעי רביעית יין וזי, כדמשמע בסמך. וברייתא 'יעירי פסחים' דקתני:
41 שיהא חור כזות רביעית – היינו לכל אחד. ומה שנהה במתניתין חור באנפיה פשיה, איג
42 דהוי ברביעית שאני משקין – היינו משום עב טעוב נהרה. לומר דחשיב כזות רביעית
43 למוגו ולעמוד על רביעית. והא דלא תנא בהדא 'המוציא יין די ברביעית' – משום
44 שיהא חור כזות רביעית, ומשום שהוא טעמיה דראוי להציעו לוס של ברבא
45 שנגע בו – וזי מחייבי ברביעית. משום דלא מציעי ליה כשיעור קטן טביל, והוא
46 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
47 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
48 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
49 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
50 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא

41 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
42 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
43 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
44 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
45 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
46 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
47 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
48 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
49 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא
50 חשיב כשאר משקין שראויין בלא מים. ולגבול טיט נמי לא מציעי ליה, כמו קלה דלא

דבד

גראינן: מתניתין דפרקין דלעיל חזי מקליפתן ויריעתינתן: ונגרע, ותרגיעתן וורקין ונגרעין מתוך האוכל: אומותא. נבי חזלים מיתתין ליה ביכרין רשעין (ה) חזלים, וכול עממות: תל א.ש. אי אש, וכול שלקתהו: עממותהו. לא להשיכו מראיהו: ליהות הם נאים ממנו: מאמציין. לקמן, גבי עינים של מת כפי "סואלי" (דף קנא): **במשפחה של קולור** שרגילין לשלחו בקבלה על אשה: כדי לשוף במים. לשני עינים: כדי ישפה או כדי לחיות וישפיה. מה שדרכן באצבעותיהו. לבר מה שנתון בעיניה: אפומא דבוקה בתיה. וכל מכה קרויה פרי: מורשא קטא. עליון של מכה: שבלול. לבימצא (א): לבתיה. מניה (לכתיבה) עליו: וכן לעצמה. למי שעקרו צירעה כותש ובכו ומניחה עליו: להפסיק מן שדחין קפמית. איראנא דבליע: לעצמה. עקרב

בוחש קמיתא ומניחה עליו: וישרה. ומשחה: שפיעתה היה קטנה וקולה גדולה, ושומע תרא

מניחה בקרה גדולה. וכוונתה: תחילה. ובגס קול

בדחמתו. וכן קמיתא לעקרב נבגס לו באונו:

מניעה. אמרתי ל.א. ונבגס תחת כנפי הנשר

ומעכוכו מפרשת כנפיו: מילבית. שרץ קטן.

ונבגס לדג גדול באונו: הפבליג שוד על עו.

המתקין שודו על הגמור: כל חללי עלמא.

פירושו: דברים הגעשים בכל חלל השלם:

מכניין מן עירא. מהלכות בראש מערה:

בתישא השובא. סתם עוים ששוחות. סתם

רחלות לבנות: בפקיין. כובז: רתיב מגילין.

היהם אין קום אליה: קמי דבפסיין מיניה.

רחלים שאנחנו מתכסין ממצרן, גם הן

מכוסות: דאבלת ביסי. קוצים. לפיקר וכו'

קער. כדי שלא ידבק בה הקוצים: ודעי

לכרפשי פסי. להכריתן והותיין: קפמית

ארכה. ולי' קממא - וקמוליה חילפי. עקרה.

ואי קשיא קרא ומהעורא. ואם היה קשה

מתד ובעקרב בשתבה בעינים: ומתקריא.

ישתמו עיניה. שמראות עיניה תלויה בה.

כיחא: תימרא דהדבילין מילדיא

לכרפשי. ריש על עין התחתון שבעולם עיניו

עולה למעלה מן העליון. ובשאר כל בריה

העליון שוכב על התחתון: משום דרורי

אדפי. שעולה בלילות על הקרשים והקורות.

צריך לעצלה התחתון על העליון מפני הענין

שלא יבגס בעיניה: מתבולתיה. דבר

שמתבולין בו בגון כוחה או שאר ליתין: קתי

תקלה. ולפי לכשיכלה מה נאכל. ול' מן

תכלה דא - לפי שאינו כלה עד זמן ארוך.

שאינו נאכל אלא משט משט: ביהמא בא

ואיתיה. שדרך לישב בבית: ביהמא. בית צר

וקטן: ביהמא. בית צר. ממשותת.

ליא: מדה לחטין. ולי' מנין גולם עין עשוי

לישיבה. כמו 'בופת שאור שיהיה לישיבה

התקא פסחוס (דף מזה): כוף תיב. כסוף

אוהו ושב עליו: לבני לבני בני. מתקיים

לדורות הרבה: חוצא. נדר קוצים או לולבים:

חציה. אינו דבר קויםא. אלא חציה

בעלמא: כיוצא כלי חרס קטן: קתה. כלומר

דבר מונע וקל כמו ודה. מהו תשוב למלאותו

ל מייקן במקומו: שיהיה. בר של חרס

קתה. כלפי כליה: שיהיה. רתא

המקדש בשוטה: משכיליא. ספל גדול שהבול

רוחצים ידיהם ורוליים ממנו: משו בימא.

רוחץ על חבל: משכילתא. ספל קטן וקאה.

ולתא

דריב' שמעון בן אלעזר סבר אבר קטן של

קטן בן יומו כו'. תימה דארורה, איפא

מסתברא: דרי נתן דקאמר אבר קטן - משמע פפ

של קטן בן יומו. מרשבא דאמר אבר קטן וקטן

בן יומו. דהא לעיל פריך ארבי ינאי ומרפש אבר

קטן ומתנין אבר קטן של קטן בן יומו. דרי

כלשנא דר' נתן - מברייחא דרמתי בה כלשנא

דרשבא: ויש לומר: ולמאי דעל הוי כסרי

איפא, ונקט הכא כדמוסיק לעיל. ואית פסריס

גריסי איפא, ואין ראה. דהא מסיק דרשבא

אבר קטן של קטן בן יומו. ולמאי גורס איפא -

לא הוי כסמבא, לא לפי דרמתי השתא. ולא

לפי מה שדוחא. לא רבנא בעלי דבר: רב:

שבן

ברא דבר אחד לבטלה. ברא שבלול לבתיה. ברא ובוב - לצירעה, ותגש - לבגש, ותגש - לחפיה, וממיתה - לעקרב. חיבי עבדי ליה? מייתי תרא אפומא ותרא חוריא, וישלך להו וישפי ליה. ת"ר: המשה אמות הן, אמות חלש על גבור: אמות מפגיע על ארי, אמות ותוש על הפיל. אמות מסומת על העקרב. אמות סנונית על הנשר. אמות פליכית על לוחין. א"ר יהודה אמר רב: מאי קרא - 'המבליג שוד על עו'. רבי יורא אמר: לרב יהודה דהיה קאי אפיתוחא דבי חמיה, ותויה דתרה בדיתיא אפיה עליו, רבי בני מניה כל חללי עלמא תוה אמר ליה. א"ל: מי עיז כסמן ברישא ותרד אימרי? א"ל: כבריתו של עולם, דברישא השוכא ותרד נתורא. מ"ט הגי מביסין והני מגילין? הני דמכסין מיניהו - מכסין, והני דלא מכסין מיניהו - מגילין. מ"ט גמלא וזמר נגובתיה? משום דאכל ביסי? מ"ט תורא אריכא נגובתיה? משום דרורי פאמני, וכעי לכרפשי כפי. מ"ט קרנא דקמצא לריכא? משום דדיירא בחילפי, ואי קשיא - גדיא ומתעורא. דאמר שמאלא: היא מאן דבעי דלימיהא למקצא - שלופניהו לקרני. מ"ט האי תימרא דתתגולתא מדלי לעילא? דרירי אדפי, ואי עילא קפריא מתעורא. דשא - דרדך שם. דרנא - דרדך גג. מתבולתיה - מתי תקלה דא. ביהמא - בא ואיתיה בה. ביקתא - בי עקתא. כופתא - כוף ותיב. לבני - לבני בני הוצא. חציה. חציה - שחוצב מים מן הנהר. כוזה - כוזה. שומיתא - שמוותא. משכילא - מאש כוזה. משכילתא - משפיא פלחא. אסיחא - חסורתא. כוכבה - כוזה ואכנה. לבגשה - לא בגשה. גלימא - שצנעוהו בו בגלם. גולתא - גלי ואיתיה. פוריא - שפרין ורבוני עליה. בור וינא - בור זה קין. סודרא - 'סוד ה' ליראוי'. אפרנא - אפיתוחא דין. ת"ר, שלשה כל זמן שפוקינין מוסיפין בקורה, ואילו הן: דין ונחש וחזיר. 'שמן כדי לסוד אבר קטן'. אמרי דבי ר' ינאי: 'שמן כדי לסוד אבר קטן של קטן בן יומו. מיתיבי: שמן כדי לסוד אבר קטן, וקטן בן יומו. מאי לאו, אבר קטן - דגדול, ואבר גדול - של קטן בן יומו? אמרי קד דבי ר' ינאי: לא, ה"ק: שמן כדי לסוד אבר קטן של קטן בן יומו. לויא פתנאי: שמן כדי לסוד אבר קטן, וקטן בן יומו - דדברי ר' שמעון בן אלעזר, ר' נתן אומר: כדי לסוד אבר קטן. מאי לאו ברא קמפילי, דר"ש בן אלעזר סבר: אבר קטן של קטן, ור' נתן סבר: אבר קטן דגדול, או אבר גדול דקטן. אבל אבר קטן של קטן בן יומו - לא! לא דכילי לעלמא - אבר קטן דקטן בן יומו לא, ולתא

קשיא בלחא. מותר לחשובים, כמו כלה ואשה השוכה לרחוק ממנו: אפיקא. מוטיירי: חסרתא. שחסר החקיקה מבעניו: בוכנא. עלי שבוחתיש בו: לבושא. חלוק עליון, שקורין שרוק: לא בושא. למנוע הבושה. שמכסה כל החלוקים התחתונים הקדושים ורעים: בגולם. שאין לו חיתוך אברים: תלחא. שמתוך נאה: גלי ותיב. כשואת יושב מגלה עצמו שלא יש עליו, שלא ילכלכנו ולא ישופנו כפרקע וישר שער וקרע וקלה: בור וינא. בור בגיבוש ממיין קורין בו קני. דסר מייקא. סודרא. דרך תלמידים בחבמים לעשות סודר: אפרנא. סודרילין של מלכים: אפיתוחא. אל פתח זה; באה הכל. אם למשעשע עם לשרת הפולחן: אבר קטן. אחד מפרקי אצבע קטנה: דגדול. של אדם גדול. ותיב. ותיב קטן: אבר קטן. אי ימנו אבר גדול של קטן, והאי קטן - אנברא קאי, ולא אמבר: לא אבר קטן. וקטן אבולא מלקתא קאי, אבר קטן של חנן קטן: דריב' שמעון ב"י. והכי קאמר כדי לסוד בו אבר קטן, ותיב ינאי הנהו בן יומו. ורבי נתן סבר: תיב סוד אמרינן, או האבר או הנקב הוא תרי קוטני לא: ה"ל: דכילי עלמא אבר קטן של קטן בן יומו לא, ולתא

שבת. פרק שמיני – המוציא יין דף עה עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
תוספות

1 **שכן** בחולין לארדו. אין נראה לר"י לפרש דהיינו תבולת. רבנחמיה קוני בירך מלואת
 2 טפא שחלום לחירוהו ובמבחרו (דף ח) חשיב תבולת חורוהו – אלמא תבולת לאו
 3 דהיינו חורוהו: וכל מיני משקין ברביעית. ובתוספתא טרס ושאר מיני משקין. וכן נראה.
 4 דהא כל מיני משקין אינן ברביעית. ויין ושמן דרזן ומים שיעורן כדורנו מבתי: **אמרו**
 5 מנציע לאו מוציא דוא. פירש בקונט: יהוה
 6 מניח למחית הביע כשתצנעו והוציא. אלא
 7 דציה ליה לישנוי בשלא הוציא כשתצנעו והוציא. עממו.
 8 שמוס דאורייתא כרשב"א. והוא דהויא דמגילן דמגילן דאורייתא
 9 כרשב"א אדרבה. כרשב"א איתא. דמיייר לכמות.
 10 ועוד דאמאי נקט תלמודי ש"ל רבו אפילו
 11 אדם בעלמא נמו ודוחק לומר דלא מחייב רבי
 12 שמתן במחשבתו של זה אלא תלמודי במחשבתו
 13 של רבו. וכך נראה דה"פ: אטו מוציא לאו מוציא
 14 הוא. ומדלא קתי' "אלא תלמודי" ככלל בשל "שוא"א
 15 דהוה שמוס דהומציע והוא מוציא בדריק
 16 לעיל. אטו חיוב אלא הומציע. מתנתין דלא
 17 כרשב"א. אלא קתי' מנציע – משמע אפילו אחר
 18 היצנעו חיוב הומציא. ולחובי קטיא ליה אטו
 19 מנציע לאו מוציא דהוא? דהוה שמוס תנא לא מחייב
 20 אטיכ היצנאו הומציע. ואלא רשב"א לבדו.
 21 ותחתיה דבכלל נדלי' (לעיל טע) דהומציע –
 22 דלא כוחיה. ומשנ' תלמודי שאמר לו רבו,
 23 כרבי' כ"ג ע"ג מרדו שתלמודי עושה הכל ליעת
 24 בעי. וכן משמע לקמן (דף עט). דאמרי רבאי קט
 25 דמקמי דלויגבלה תנא מוריס הבמס לרבי שמתן
 26 מוציא שפכין בו. וחייתן ז' דף שפכין למאי חוהו
 27 מנציע דבמתי' אתי שפיר. ונרא' לר"י דהיינו
 28 טעמא – משום דשפכין דמתנתין איכא למיטר
 29 דחו' לכמה דברים – לירוחי בהם מוסת ועקרת
 30 דלא מאסיהו ביה. אלא שאני ראייתא לטהיה.
 31 אבל הבא דומיא דרס קוני. ומוציא טובא. ולכך
 32 בעי למאי חוהו:
 33 רבב

1 וליקא ידו לר"י. ור' שמעון בן אלעזר או או אקני' או אבר קטן של גדול. או אלדך.
 2 ובקלח חז שיערא דהא: ת"ש בו. ודרב' ינאי הנאי אמר: **כפר' כל מילתא דשביקתא ולא**
 3 **שביקתא.** כל שיעורו בקמיס לעגן שבת. והוא ראי' לשני דברים. חדא שביקתא וחדא לא
 4 שביקתא – אויל רבנן שיעורן כתר שביקתא. ואפילו היא קילא. ששיעורה גדול. אקמיה:
 5 סתמיה לקא עבדי. ולא אמרי: הואיל וחד
 6 נמי למילתא אחתיה. ששיעורה קטן – נידול
 7 בתרה לחומרא. ואנפי' דלא שביקתא. אולי'ן
 8 שביקתא. והוא שביחי מרובה – אולי'ן
 9 לחומרא. ומשערין בשיעורא וקניא: רפאותו
 10 לא שביקתא. כגון לשוף בו קילור. ואנפי' דחד
 11 לה. דאיכא דעבדי כולב אשה. אדאי דעבדי
 12 במקא. וחסין על היין שדמיו קרים. הלכך.
 13 אויל בתר שתייתו. ושיעוריה כבדי מדינת כוס.
 14 ואנפי' דשקילא. שיש כאן שיעור גדול. וכן
 15 קילב נמי חז' לראב"ה ולשון קילור. והמיר' לא
 16 שביקתא – שקרי' אפי' המיס ראיין לקי'. וש'
 17 עושין ממיס. הלכך אויל רבנן בתר אבילתו
 18 ושעורו כבדי גמלא. ואנפי' דקילא היא:
 19 דבש רפאותו נמי שביקתא. שאין משקה אחר
 20 ראי' לכתיה: לחומרא. הואיל ותרייהו לא שביקתא.
 21 לחומרא בעינן לשעוריה: רפאותו לא שביקתא.
 22 שקרי' שאר משקין ראיין לקי'. וש' שפין קילור
 23 בשאר משקין. ושתייתו שביקתא – שרוב שתיית'
 24 מיס הם. שאין אדם שותהו יין לכל נקמא כי אם
 25 לשעוריה: כגיל'א שני. שחן גרייה – מפקדין
 26 בדרך מונעו. וחסין על יין וקילב לשוף קילור.
 27 ואין שפין אלא מיס. והלכך רפאותו נמי
 28 שביקתא. ובעינן למיל לחומרא: כל שקרי'.
 29 כל משקין ששפין בתו קילור: כסו. החולי:
 30 ופכיל'. ומסכב על היין. ומונעין מראיתו
 31 עד שיהלכו מראיתו לגמרי. מפני שחן עיניו.
 32 ונגלדן כבדי דבש שקריין לחומרא: כל שקרי'.
 33 גדיפיה מכולהו. דקמו ולא מטליל. שבלעמן
 34 מדי. או יתבין מהר. ולא נגלדן על גב העין:
 35 שכן נהגין בריבית. מיליל שפולט בעין:
 36 ופאי נהיה. מאיזה דם בחולין אותו: לארדו.
 37 תבולת ובתוספתא ראייה לחורוהו. וכן שופת
 38 דקוח של לובן ונרדלת בעין. בדרתן במבחרו
 39 גבי מומין (דף לת): דמא דברשותיה. עטלף
 40 שקריין טלפא: גמא. כרשתאנא מצר בתוך
 41 הישוב. שהוא לארדו שהוא שוקע בתוך
 42 העין: לר'א. קמא דתרנגולת כר'א לברכות.
 43 שהיא כולקת: בר"א דקענין שיערא במוציא
 44 לרהי: אכל תצנעו והוציא – חיוב בכל
 45 שזואא. לקמיה פרך: אטו מנציע לאו מוציא
 46 הוא: ר' שמעון אומר בר"א. דמתייב
 47 שיערא וקניא כי האי: מנציע. שיעורו
 48 חוהו וחדו והוציא: אכל במוציא. אדם שלא
 49 היצנעו והוציא – אינו חיוב אלא ברביעית: במוציא
 50 לאו מוציא הוא. והלא אין מחייבין אלא על ידי הוצאה: אמר אבי' הקא בתלמודי. כגון שחיל' דגרי'. שאומר לו רבו. לקי' ופנה לי המקום. דקר' שחשוב לכל
 51 מתייב עליה. ואף על גב דלא אצנעה רביה לקרבו: דקר' שאינו חשוב לכל בו. והכי קאמרי: בר"א דקענין שיערא דחשיב במוציא. כלומר דקר' שחיל' לקי' לירך
 52 בו אלא אתר הוצאתו של זה שמתקשה תליתו כן שהוציא. אכל מנציע דקר' שיש לקי' לירך אתר מחשבה של מנציע. כגון המנציע כל שחיון – ותיב זו
 53 המוציא. ורשב"א אקרה. ואייל לטעמיה. דאמר בפרקו דלעיל: דדקר' שאין מנציעין כמודו והוכשר לה והצנעו – נתחייב זה במחשבתו של זה. והיה דקמי' לאוקמי
 54 מנציע גופיה. ולמימיה רבי' אבי' – במוציא דקר' שלא הוצאתו של זה. אכל אתר הוצאתו של זה. אכל אתר הוצאתו של זה. והיה דקמי' לחתולה. חוהו
 55 והוציא: ותיב. אלא משום דשמעיה ל' דאמר 'נתחייב זה דאמר' בהתקשה של זה אוקמא אפי' באחר שרצויהו. וכי' אתר הוצאתו הוא עצמו: פי' כור. נקב שחיון
 56 בו הפתח. ושיערא וקניא הוא. ומרביעית חז' לגבל טובא. וכיון דהוצאת טיט שחיבא כבדי פי' כור. בעינן נמי לשעוריה בתקרו' דעבדי לטיט. כבדי גיבול פי' כור: דמיצבל
 57 כקר חשוב כבדי פי' כור. אכל זה שקדין לא נגבל – אינו נשער בקי'. לפי שאין אדם טורח לגבל שיעור משעב כזה. ואם כן נגבל – נגבל יתר. ונחשה בו דברים אחרים:
 58 **מתני'** וא' לקשה. לאותיה כו'. תלאי. לחלוהו בו מרת מנעל. לכתראות לאוקמי. כמדה זו אני צריך: יידי. מעשבים עושים אותו: קשר' של מוכסין. יש לקי' אדם שנתן
 59 תמכס לראש תופס. לאותיה כמקום אחר או מוחל לו במתנה. והוא מוסר לו וחומץ לתראות למוכס שפחלו לו תמכס. ודרבנן לכתוב בו שתי אותיות. וכן דקמי' משתי אותיות שלט:

1 רבב. מרש בקנטרס: שמון או שמן. רש"י אינו שמן, דשמן נתנו בו חכמים שיעור אחר
2 במתני: תחת איסופזן קטנה. ואע"ג דרפי' כ'ל עשה' (פסחים) לא אמרין: אין
3 טעין את התור באילה, ואם טש - כל הפת כולה אסורה: דא אמר רבנן ביהודה פראק -
4 דבעין תורא שתי: **המוציא** קשר מוכסין חייב. אשטרין לא שמועתינן אפילו כתב על
5 חלקה אינן אציה שטמון ידועין קדו כדו

6 לכתוב על פניה קטנה שבחפזין: 1
7 **ובית** אחיהו. בשעת חיבתו עריך בית אחיהו.
8 וקשר מוכסין על צד רובל לכתובו כלא
9 אחיהו. ויבוקטנס פה: בעשה שוראה בו 0 בעי
10 חלקה אינן אציה שטמון ידועין קדו כדו

11 ת"ק סבר מודה בשטר שכתבו עריך 1
12 לקיימו. ומשום הכי, כי אמר ליה
13 "פרעתי" - פטור, דאין השטר יארז לגבות בו.
14 ומיירי שידוע שלא יוכל כלל למצוא על קולט.
15 וא"כ: כי לא פרע נמי, אמאי חייב בזה מעלת שט?
16 בשטר כיון שאינו יכול לקיימו, שאם יטען הלוה
17 פריעתו לא מוחיק - פטור, ולא יודע - לא אינו
18 מנכ משטרו יר'ל: ומתולע לו השטר, דמתוך כך
19 נוכח הלוה שולח ממנו. אי נמי (א) - לטרופן
20 ומשעבר, אם ידה הלוה שאינו מוחיק. וא"כ יד
21 ומשעבר אמאי פטור המוציא נדל לא ידו
22 לגבות חובו - דא ראינו הוא למרע על ע"פ חלוקה
23 וצ"ג: דאסור להשדות שטר פרע - דבא היאך
24 נוציאנו מידו, כיון שדוא עמד הוצא - אי
25 פרעתי. ויר'ל: מיהי כוונ שטמון אן לא עדיס
26 ואין לי ראייה, ולא אמנא קיום. ואפילו מצא
27 אחרין - כן, אלא מועיל, ולכן אסור להשדות
28 ובענין לבסוף יקיימו ויגבה בו שטר כדון. ואי לא
29 דה שטמון ללכותות ולחיתומן מוחיק - דהוה אמי
30 שפיר דאסור להשדות. אן פרישתו בבבא קמא
31 ובבבא מציעא בניטין, וטענין ללכותות
32 ולחיתומן פרעו ומחיקין ושם איתרבי. ואם
33 תאמר: ואמאי לא קאמר איפכא, דה"ק סבר אין
34 עריך לקיימו. ומשעבר - דהו' כחששתי שפירע

35 מנש. ולכך כוונ - דאסור להשדות שטר פרע
36 שמא יגבה בו פנים אחרת. שכשיטען הלוה
37 האמת שפירע לא ידא המלוה עריך לקיימו
38 ויגבה שתי. וזהו ידוע סבר: עריך לקיימו, אמר
39 משעבר פרעתי - עריך הוא לאמר על פי צלוחותו
40 ואין אסור להשדות. דמיירי כגון בידוע שלא
41 יצאנו עדין קדו, ולא יוכל לגבות הנותן.
42 וכשיטען פרעתי האמת שפירע - יצטרך המלוה
43 לקיימו. ויש לומר: דאין לה' ידוהה דהו' אסור
44 להשדותו, שמא יקיימו באקראי בעלמא. ויגבה
45 על כל באי ברוך:

46 רש"י גריס ודכולה מודה בשטר
47 שכתבו עריך לקיימו. וכן ראה. והבי
48 ק"ל דאית ליה לרב נתנו חכי, בפרק שני
49 דבבבא דף ע"ז (ט) וקייטאן נל כותיה ברעיי: ת"ק

37 - חייב, משפיעו - פטור, רבי יהודה אמר: אין משפיעו חייב, מפני שצריך לו, מאי בניניהו? אמר
38 אמר רב יוסף: אסור לשהות שטר פרוע, אפי' בניניהו. ובגן סברי: אסור לשהות שטר פרוע,
39 ורבי יהודה סבר: מותר לשהות שטר פרוע, אפי' אמר: דכולי עלמא - אסור לשהות שטר פרוע,
40 והבא מודה בשטר שכתבו שצריך לקיימו קמפילי; תנא קמא סבר: מודה בשטר שכתבו - צריך
41 לקיימו; ורבי יהודה סבר: מודה בשטר שכתבו - אין צריך לקיימו. ומאי ע"ד שלא פריעו? ומשפיעו?

לו לפרוך ע"פ צלוחות: במודה בשטר שכתבו, הלוה מודה שכתבו - צריך לקיימו, ולומר לא פרעתי. ועל כן בנה דלא אמר רש"י. ולא שטרא הוא, אי לא שכתבו
סה"י להכיר החתימה. דמאן קא משיי ליה שטרא - לזה, דאמר 'כתבתי', לזה נמי קאמר 'פרעתי', דהפך שאסור הוא דהפך שהיתני. הלכך, משפיעו, כלומר -
משיאמר פרעתי, פטור, דלא עריך גויה. ו' יהודה סבר: אין צריך לקיימו, דכיון דמודה שכתבו וקהו בו - דה' ואלא כולו קיימוהו חתימיו, ולגבה בו כ"ז ממוציא:

1 יין חזק. שוב אינו ראוי לכתוב. לפיכך צריך שיעור גדול לפרוך ע"פ צלוחות: קלה
2 כדי לכתוב פ"שה קשה. דאיידי דרמיו יקראם לא עברי מניה קשרי מוכסין, אלא
3 תפילין ומזוזות, ולא מתיבי בשיעורא וקרא: דין לכתוב שתי אותיות, לרושם על שתי
4 צלוחות של כלי, וא על קרשים לזונו. ר"י אמר על פ"ה אמת. לקמן פריך עין אחת:
5 דאי כרזילי דבק. גלידי: כדי לכתוב אפילו כ"ז

6 יין חזק - מוחק - כדי לפרוך על צלוחות קמנה של פליטון, עוד
7 כדי לעשות קמני (דוכסכסמוס - כדי לכתוב מזוזה).
8 קלה - כדי לכתוב עליו פ"שה קמנה שבפתיחין, שהיא
9 "משמן ישראלי" - דין - כדי לכתוב ב' אותיות. כחול - כדי
10 לכתוב עין אחת. דבק - כדי ליתן פראש השפ"ש. ופת
11 ופריית - כדי לעשות נקב. שענה - כדי ליתן על פי נקב
12 קמני. חרסית - כדי לעשות פי פור של צורפי והב, רבי
13 יהודה אמר: כדי לעשות פימפוז. סוכין - כדי ליתן על
14 פי כור של צורפי והב. סוד - כדי לסוד קמנה שבפגות,
15 ר' יהודה אמר: כדי לעשות פכ"ל, רבי הנהיג אמר:
16 כדי לסוד אונפ"ל. גמ' חבל נמו ליחייב כדי לעשות תלאי
17 לנפה ולכברה! כיון דהריק במונא - לא עבדי אינשי. תנו
18 רבנן: הוציא - כדי לעשות אוזן לסל בפנייה מצרית. סוב
19 אחרים אומרם: כדי ליתן על פי משפך קטן לסמן את
20 תיון. רבב - כדי לסוד תחת אספנין קמנה. וכמה שיעורה

21 מוכין - כדי לעשות פדור קמנה. תנא: וכמה שיעורו - פאנאו.
22 "יין כדי לכתוב עליו קשר מוכסין". וכמה קשר מוכסין
23 - שתי אותיות (של קשר מוכסין). ורבימיהו: המוציא יין
24 חלקי, אם יש בו כדי לכתוב שתי אותיות - חייב, ואם
25 לאו - פטור! אמר רב ששת: מאי שתי אותיות - שתי
26 אותיות של קשר מוכסין. רבא אמר: שתי אותיות דידן, ובית
27 אחיהו. דהיינו קשר מוכסין. מתיבי: המוציא יין מחוק
28 ואשטר פרוע, אם יש בלבונו שלו כדי לכתוב שתי אותיות,
29 או בכדו כדי לפרוך ע"פ צלוחות קמנה של פליטון -
30 חייב, ואם לאו - פטור. בפ"קמא לרב ששת דאמר: מאי
31 שתי אותיות - שתי אותיות של קשר מוכסין. שפיר,
32 אלא לרבא, דאמר שתי אותיות דידן, ובית אחיהו דהיינו
33 קשר מוכסין - הבא בית אחיהו לא צריך! קשיא. תנו
34 רבנן: המוציא קשר מוכסין, עד שלא הראוהו למוכס -
35 חייב, משהראוהו למוכס - פטור. רבי יהודה אמר: אף
36 משהראוהו למוכס חייב, מפני שצריך לו. מאי בניניהו? אמר
37 אבי: איכא בניניהו דהיינו מוכסא. רבא אמר: מוכס גדול
38 מוכס קטן איכא בניניהו. רב אשי אמר: חד מוכס איכא
39 בניניהו, מפני שצריך לו להראות למוכס שני, דא"ל: חיו,
40 רבא דמוכס אגא. ת"ר: המוציא שטר חוב, כדי שלא פריעו?

41 - חייב, משפיעו - פטור, רבי יהודה אמר: אין משפיעו חייב, מפני שצריך לו, מאי בניניהו? אמר
42 אמר רב יוסף: אסור לשהות שטר פרוע, אפי' בניניהו. ובגן סברי: אסור לשהות שטר פרוע,
43 ורבי יהודה סבר: מותר לשהות שטר פרוע, אפי' אמר: דכולי עלמא - אסור לשהות שטר פרוע,
44 והבא מודה בשטר שכתבו שצריך לקיימו קמפילי; תנא קמא סבר: מודה בשטר שכתבו - צריך
45 לקיימו; ורבי יהודה סבר: מודה בשטר שכתבו - אין צריך לקיימו. ומאי ע"ד שלא פריעו? ומשפיעו?

לו לפרוך ע"פ צלוחות: במודה בשטר שכתבו, הלוה מודה שכתבו - צריך לקיימו, ולומר לא פרעתי. ועל כן בנה דלא אמר רש"י. ולא שטרא הוא, אי לא שכתבו
סה"י להכיר החתימה. דמאן קא משיי ליה שטרא - לזה, דאמר 'כתבתי', לזה נמי קאמר 'פרעתי', דהפך שאסור הוא דהפך שהיתני. הלכך, משפיעו, כלומר -
משיאמר פרעתי, פטור, דלא עריך גויה. ו' יהודה סבר: אין צריך לקיימו, דכיון דמודה שכתבו וקהו בו - דה' ואלא כולו קיימוהו חתימיו, ולגבה בו כ"ז ממוציא:

על כן בנה דלא אמר רש"י. ולא שטרא הוא, אי לא שכתבו סה"י להכיר החתימה. דמאן קא משיי ליה שטרא - לזה, דאמר 'כתבתי', לזה נמי קאמר 'פרעתי', דהפך שאסור הוא דהפך שהיתני. הלכך, משפיעו, כלומר - משיאמר פרעתי, פטור, דלא עריך גויה. ו' יהודה סבר: אין צריך לקיימו, דכיון דמודה שכתבו וקהו בו - דה' ואלא כולו קיימוהו חתימיו, ולגבה בו כ"ז ממוציא:

דן את ישראל ביום בשעה שהן עסוקין במצות ואת האמות בלילה בשעה שהן במליון מן המצות. שמואל אומר מי שהוא דן את ישראל הוא דן את האמות מה מקיים שמואל "ידין לאמים במישרים"? דגן ככשרים שבהן. מזכיר להם מעשה יתרו מזכיר להן מעשה רחב הזונה. ר' הויה בר בא בעי תבואה שלקה בערב הפסח מאי זה דין לוקה. אין תימר משתא דעלת עד פדון לא עלת אין תימר משתא דנפקת הכן תוות מורכב כל שתא מלקי פדון. אלו שמותי מראש השנה ועד יום הכפורים מאי זה דין הם מתים אין תימר משתא דעלת עד פדון לא עלת אין תימר משתא דנפקא הכן הוון מורכבין כל שתא ממנות פדון. ולא שמיע דאמר רבי קרוספא בשם ר' יוחנן שלש פינקסיות הם אחת של צדיקים גמורין ואחת של רשעים גמורין ואחת של בינוניים זה של צדיקים גמורין כבר נמלו איפופסי של חיים מראש השנה זה של רשעים גמורין כבר נמלו איפופסי שלקו מראש השנה של בינוניים כבר ניתן להן עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכפורים אם עשו תשובה נכתבין עם הצדיקים ואם לאו נכתבין עם הרשעים. מאי טעמא "יפוחו מספר" (תהלים סט, כט) אלו הרשעים, "חיים" – אלו הצדיקים "ועם צדיקים אל יכתבו" – אלו הבינוניים. רבי הנביה חבריהון דרבנן בעי

[דף ז' ע"א]

ואין הקדוש ברוך הוא רואה את הנולד. ולא שמיע דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין הקדוש ברוך הוא דן את האדם אלא בשעה שהוא עומד בה מאי טעמא? "אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם" (בראשית כא, יז). אומר רבי לוי פתיב "לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך" (תהלים ה, ו), למה ש"שנאת כל פעלי און", דרש ר' יששכר דכפר מנדי "כי הוא ידע מתי שוא וירא און ולא יתבונן" (איוב יא, יא). אומר רבי יהושע בן לוי "אם נה וישר הייתה", אין פתיב פאן אלא "אם נה וישר אתה" (איוב ה, ו), אומר רבי הויה בר בא "זרויר מתנים או תיש ומלך אלקים עמו" (משלי ל, לא). בנהג שבעולם זה מבקש לנצח זרוירו וזה מבקש לנצח זרוירו אבל הקדוש ברוך הוא אינו בן אלא ומלך אלקים עמו לא בעי תקום על ידיה פי "לא לנצח יריב" (תהלים קג, ט), ולא לנצח יריב. אומר רבי לעזר פדא בסיליים או נימוס או גריפות. בנהג שבעולם מלך פשר ודם גזור גזירה. רצה מקיימה רצו אחרים מקיימים אותה אבל הקדוש ברוך הוא אינו בן אלא גזור גזירה ומקיימה תחלה מאי טעמא "ושמרו את משמרתי ... אני ה'" (ויקרא כב, ט), אני הוא ששימרתו מצותיה של תורה תחלה. אומר רבי סימון פתיב: "מפני שיבה תקום והדרת פני זמן ויראת מאלהיך אני ה'" (ויקרא יט, לב). אני הוא שקיימתי עמידת זמן תחלה. אומר רבי סימון פתיב: "ומי גוי גדול אשר לו דקים ומשפטים צדיקים" וגו' (דברים ה, ח). ר' חמא פי ר' הנביה ור' הושעיה חד אמר אי זו אמה פאמה

הזאת בנזהג שבעולם אדם יודע שיש לו דין לובש שהורים ומתעטף שהורים ומגדל וקנו שאינו יודע היאך דינו יוצא אבל ישראל אינו בן אלא לובשים לבנים ומתעטפין לבנים ומגלחין וקנים ואוכלין ושותין ושמהים יודעין שהקדוש ברוך הוא עושה להן ניסים. וחורנה אמר אי זו אופה כאופה הזאת בנזהג שבעולם השלטון אומר הדין היום והלסמים אומר למחר הדין למי שומעין לא לשלטון אבל הקדוש ברוך הוא אינו בן אמרו בית דין היום ראש השנה הקדוש ברוך הוא אומר למלאכי השרת העמידו בימה יעמדו סגורין יעמדו קטיגורין שאמרו בני היום ראש השנה. נמלכו בית דין לעברה למחר הקדוש ברוך הוא אומר למלאכי השרת העבירו בימה יעברו סגורין יעברו קטיגורין שנמלכו בני לעברה למחר מאי טעמא? "כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב" (תהלים פא, ה). אם אינו חק לישראל בכיכול אינו משפט לאלהי יעקב. ר' קריספא בשם ר' יוחנן לשעבר אלה מועדי ה' מיפן ואילף אשר תקראו אותם. אמר רבי אילא אם קריתם אותם הם מועדי ואם לאו אינן מועדי. אמר ר' סימון בתיב: "רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו" (תהלים מ, ו). לשעבר רבות עשית מיפן והילך נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. אמר רבי לוי למלך שהיה לו אירלוגין פיון שעמד בנו מסרה לו. אמר רבי יוסה בר הנניח למלך שהיה לו שומרה פיון שעמד בנו מסרה לו אמר רבי אחא למלך שהיה לו טבעת פיון שעמד בנו מסרה לו אמר ר' יצחק למלך שהיו לו אוצרות פיון שעמד בנו מסרם לו ורבנן אמרי לרופא שהיה לו נרתיק של רפואות פיון שעמד בנו מסרה לו. ובראש השנה כל באי העולם עוגרין לפניו כבני מרון. ר' אחא אמר בהדין דירין ורבנן אמרי בהדא במגנמיין

[דף ה' ע"א]

מה טעמא? "היצר יחד לבם המכין אל כל מעשיהם" (תהלים לג, טו). אמר רבי לוי היצר יחד לבם בכר הבין את כל מעשיהם. אמר רבי לעזר בנזהג שבעולם מה נוח ליצר הוה לעשות מאה קנקים או להסתפל בהן לא להסתפל בהן. אמר רבי ברכיה יוצרן רוצה שיהא לבן יחיד אליו. אמר רבי אבון מי שהוא יחיד בעולמו בכר הבין את כל מעשיהו; ובהג נדונין על הפנים. מתניתין דרבי עקיבא דרבי עקיבא אמר נסוד הפנים דבר תורה. בשני ונספיהם בששי ונספיה בשביעי במשפטם מ"ם יו"ד מ"ם מים. אמרה התורה הבא שעורים ביכורים בפסח שתתברך לפניך התבואה הבא תמים בכורים בעצרת שיתברכו לפניך פירות האילן. אמור מעתה נסוד הפנים בהג שיתברכו לפניך הפנים. תני רבי שמעון בר יוחאי הרי שהיו ישראל כשירין בראש השנה ונגזרו להם גשמים מרובין ובסוף הטאו לפחות מהן אי אפשר שפבר נגזר גזרה מה הקדוש ברוך הוא עושה מפזרן לימים ולמד ברות ולנהרות פי שלא תינהג הארץ מהן. מה טעם? "להמטיר על ארץ לא איש מדבר לא אדם בו" (איוב

לה, כו). הרי שלא היו ישראל כשירין בראש השנה ונגזרו להן גשמים מעומים ובסוף עשו תשובה להוסיף עליהן אי אפשר שפבר נגזרה גזרה מה הקדוש ברוך הוא עושה להן מזידן כדי הארץ ומשיב עמקן מללים ורוחות כדי שתהנה הארץ מהן. מאי טעמא? "תלמייה רוח נחת גדידה ברכיבים תמנגנה צמחה תכרד" (תהלים סה, יא). "ציה גם הם וגזלו מימי שלג שאול המאו" (איוב כד, יט), עונות שעשו ישראל בפניו גזלו מהן מימי השלג. פתיב "תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה" (דברים יא, יב), בהנא אמר מרשית פתיב ועד אחרית שנה מדונה לה בראשה ויהב לה אחרית טבא כפיא: הלכה ד מתני' – על ששה חדשים השלוהין יוצאין על ניסן מפני הפסח ועל אב מפני התענית ועל אלול מפני ראש השנה ועל תשרי מפני תקנת המועדות ועל כסלו מפני חגכה ועל אדר מפני הפורים וכשבית המקדש קיים יוצאין אף על איר מפני פסח קטן: גמ' ויצאו אף על העצרת עצרת התוכה היא. אשכחת אמר פעמים חמשה פעמים ששה פעמים שבעה. שלמים ה' בסדרן ו' הסרין ז'. לא פבר יצאו באלול אלא בגין מודעא דאיתקדש ירחא. אמר ר' יהושע בן לוי אנא עריב לאילין דאזלין לגימורין דלית חד מינהון מייית מי אזל תמן חשין לצומא רבה תרין יומין. אמר לון רב הסדא לפה אתם מכניסין עצמכם למספק הזה חזקה שאין בית דין מתעצלים בו. אבות דר' שמואל בר רב יצחק חש על גרמיה וצם תרין יומין אפסק פרוכה ודמד:

הלכה ה מתניתין על שני חדשים מחללין את השבת על ניסן ועל תשרי שבתן השלוהין יוצאין לסוריא ובהן היו מתקנין את המועדות וכשבית המקדש קים מחללין אף על פולן מפני תקנת הקרבן. בין שגראח בעליל ובין שלא גראח בעליל מחללין עליו את השבת רבי יוסי אומר אם גראח בעליל אין מחללין עליו את השבת. מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבו רבי עקיבה בלוד שלח לו רבן גמליאל אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשילן לעתיד לבוא: גמ' מהו בעליל מפרסם כמה דאת אמר: "כסף צרוף בעליל לארץ מונק שבגתיים" (תהלים יב, ז). מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבו רבי עקיבה בלוד מפני שהן מ' זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה מעכבו שלח לו רבן גמליאל אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשילן לעתיד לבוא. לא נמצאת מעכבת את הרבים מלעשות דבר מצוה וכל הפעכב את הרבים מלעשות דבר מצוה צריך נדוי. אמר ר' יהודה הנחתום חס ושלום לא נתגדה ר' עקיבה אלא ראש גדר היה. ושלח ר' גמליאל והעבירו מראשיתו:

הלכה ו מתניתין – אב ובגו שראו את החדש ולכו לא שמצטרפין זה עם זה אלא שפא יפסל אחד מהן יצטרף השני עם אחר רבי שמעון אומר אב ובגו וכל הקרובים כשירין לעדות החדש אמר רבי יוסי מעשה במזכיה הרופא שראח את החדש בירושלם הוא ובגו ועבדו משחרר וקבלו הפתנים אותו ואת בגו ופסלו את עבדו וכשבאו לבית דין קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את בגו: גמרא – טעם דרבי

שמעון בתחלתה ויאמר ה' אל משה ואל אהרן החדש הזה לכם ראש חדשים וגו'. קבלו הכהנים אותו ואת בנו ופסלו את עבדו משם פסול וכשבאו לבית דין קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את בנו משם קרוב: הלכה זו מתניתין אלו הן הפסולין המשחק בקיבויא והמלוה ברבית

[דף ט' ע"א]

ומפריחי יונים וסחרי שביעית ועבדים זה הכלל כל עדות שאין האשה פשירה לה אף הן אינן בשירין:

גמ' זה המשחק בפסיפסין. אחד המשחק בפסיפסין ואחד המשחק בקליפי גאונים ורמונים מאימתי מקבלין אותו משישבור את פסיפסו ויבדק ויחזר בו חזרה גמורה. מלוה ברבית זה שהוא מלוה ברבית מאימתי מקבלין אותם משיקרע את שטרותיו ויבדק ויחזר חזרה גמורה. מפריחי יונים זה שהוא ממרה יונים. אחד ממרה יונים ואחד ממרה שאר בהמה היה ועוף מאימתי מקבלין אותו משישבור את פגיו ויבדק ויחזר בו חזרה גמורה. סוחר שביעית זה תגור שביעית אי זהו סוחר שביעית זה שהוא יושב ובמל כל שני שבוע בין שהגיעה שביעית התחילה מפשיט את ידיו ונושא ונותן בפרות עבירה מאימתי מקבלין אותו משתגיע שביעית אחר ויבדק ויחזר בו חזרה גמורה. תני רבי יוסי אומר שני שביעיות. תני בשם ר' נחמיה חזירת ממוזן לא חזירת דברים ויאמר הא לכם מאתים זוז והלקום לעניים מה שנשתפרתי מפירות עבירה. הוסיפו עליהן הרועים והמסמנים

והגזלנים וכל החשודין על הממוזן עדותן במילה. אמר רבי אבהו ובלבד ברועים בהמה דקה. אמר רב חונה מאן תנא מפריחי יונים ר' ליעזר דתנינן תמן שנים בשם ר' לעזר ויצא היא אשה בעיר של זהב. מפריחי יונים פסולין מן העדות. אמר רבי מנא קומי ר' יוסה כל התיא דסנהדרין בר' ליעזר אמר לו דברי הכל היא מהו דברי הכל היא. הכא אמר רבי יוסה יודעין אנו שהוא פסול מעדות ממוזן מה בא להעיד בשם שהוא פסול מעדות ממוזן כה הוא פסול מעדות נפשות. ועדי החדש פיעדי נפשות אינון והא תני זה הכלל כל עדות שאין האשה פשירה לה אף הן אינן בשירין לה מאן תנייה רבנן.

רבנן בר' ליעזר מודיי ליה פליגין עלויי. רבי יונה בשם רב חונה כולקין דרבי ליעזר אתיין אילין פלוגנותה פאילין פלוגנותה דתני עד זומם פסול בכל עדות שבתורה דברי רבי מאיר אמר רבי יוסי אימתי בזמן שנמצא זומם בעדות נפשות אבל אם נמצא זומם בעדות ממוזן על הממוזן נחשד וממוזן נפסל ואתיין דר' יוסי ברבנן ודרבי מאיר בר' אליעזר: הלכה ח מתני' – מי שראה את החדש ואינו יכול להלך מוליכין אותו על החמור אפלו בפומה אם צודה להן לוקחין בידן מקלות ואם היתה דרך רחוקה לוקחין בידן מזונות שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש שנאמר אלה מועדי ה' מקראי קדש: גמ' אמר רבי יצחק דברה התורה בכל לשון 'והאיש משתאה לה', כל

גרב שהוא מוזיק סאתים אם צודה להם לזקחים בידן מקלות. וכול בשם שמחללין את השבת להעיד עליהן כד מחללין את השבת עליהן להודיע שנתקיימו תלמוד לומר אשר תקראו על קריאתן את מחלל את השבת אין את מחלל השבת להודיע שנתקיימו רבי שמעון בן לקיש בעיי קצירת העמר מהו שתדחה את השבת ביום התיב ר' אבוי והא תנינן מצותו לקצר בפילה נקצר ביום פשר ודוחה השבת. ולא קיבלה. אמר רבי אחא חזר רבי שמעון בן לקיש מן הדא פיון שחשיכה אמר להן בא השמש אמר הין בא השמש אמר הין מה אגן קיימין אם ללילה כבר הוא אמר אלא אם אינו עגון ללילה תניהו עגון ליום.

[דף י"ע"א]

דבר שהוא דוחה את השבת ביום מכשירין מהו שידחו את השבת בפילה והתנינן העמידו עושה חביתין לעשות חביתין. תיפתר בחול. תנא ר' תייה בר אדא זה סדר תמיד לעבודת בית אלהינו בין בחול ובין בשבת והתנינן קצרוהו ונתנהו בקופות הביאיהו לעזרה והיו מתבבין אותו באור כדי לקים בו מצות קלי דברי ר' מאיר רבי יוסי אמר מפיון שהתחיל במצוה אומרים לו מרק. התיב ר' יודן קפודקייא קומי ר' יוסה הגע עצמך שפא מן העליה מפיון שהתחיל במצוה אין אומרים לו מרק. התיב ר' יעקב בר סוסי והתנינן שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש אמר להן מפיון שהיום צריה ללילה ולילה צריה ליום כמו שפלו יום. אמר ר' יודה בי רבי בון ולא למפריעו הוא קדוש מפיון שהוא קדוש למפריעו הוא יום הוא לילה:

הלכה א מתניתין אם אינן מפירין אותו משלחין עמו אחר להעידו. בראשונה היו מקבלין עדות החדש מפל האדם משקלקלו הפותים התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן הפירין. בראשונה היו משיאין משואות משקלקלו הפותים התקינו שיהו שלוחין ויוצאין: גמרא אמר רבי יונה הכין צורכה מיתגי בראשונה היו מקבלין עדות החדש מפל אדם אם אינן מפירין אותו היו משלחין עמו אחר להעידו אמר ר' יוסה אפלו במתניתין אתנא היא אם אינן מפירין אותו משלחין עמו אחר להעידו למה שבראשונה היו מקבלין עדות החדש מפל אדם. ועד אחד נאמן. משלח נתנו לה בדין היה שלא יהו צריבין עדים ומן אמרו שיהו צריבין עדים ומן אמרו עד אחד נאמן. עד אחד מהו שיהא נאמן בשנים היה עבדה היו שנים אחד הפל מפירין אותו ואחד אין אדם מפירו. תבירו מפירו תבירו מהו שיצטרף עם אחד מן השוק להעיד עליו ר' זעירה רב הונה בשם רב

[דף י"א ע"א]

אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני. לא צורכה די לא היו שנים אחד הכל מפירין כתב ידו ואחד אין אדם מפירו חבירו מפירו חבירו מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו אם בן נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד. אמר רבי יודן ויאות אילו שנים שניצאו מעיר אחת שרובה עכו"ם כגון הדין סמיטה אחד הכל מפירין אותו שהוא ישראל ואחד אין אדם מפירו חבירו מפירו חבירו מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו אם אמר את בן לא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד והכא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד. תמן תנינן אמר להן הממנה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה אם הגיע הרוצה אמר פרקי מהו פרקי פרקת תמן אמרי פרק פרקא הנהר מנהרא. ועד אחד נאמן שנייא היא הכא שאין את יכול לעמד עליו. וחש לומר עד דהוא עליל ונפק הוא מנהרא. חכימא היא מלתה. אמר עד אחד נולד איש פלוני בשבת מלין אותו על פיו חשיכה מוצאי שבת מטמלין אותו על פיו. ר' אמי מטמל על פומה דמלייתה רבי מתנייה מטמל על איבריתה דזהרא ר' אמי מל על פי נשים דאמרן שמשא הוות על סמיטה. מפירו מפיריו מהו לחלל עליהן את השבת נישמעניה מן הדין אמר רבי נהוראי פאן שנייה מעשה שירדתי להעיד על עד אחד באישה ולא היו צריכין לי אלא עילה במקשתי להקביל פני חבירי. ומה קלקול הנה תמן שהיו אומרים עצרת לאחר השבת והיו יוצאין עליו מבערב בהזקת שנתקדש. מעתה על ניסן לא יקבלינו על שאר ירחיא יקבלינו אמר רבי יוסי פי רבי בון עקר קלקלהון מן אדר הוות. מעתה כד היא דכוותהון יקבלינו אין לית הוא דכוותהון לא יקבלינו זו מפני זו. מעשה ששכרו ביתוסין שני עדי שקר להעיד על החדש שנתקדש ובא אחד והעיד עדותו והלך לו ובא אחד ואמר עולה הייתי במעלה אדמים ראיתיו רבוץ בין שני סלעים ראשו דומה לעגל אוננו דומות לגדי וראיתיו ונבהלתי ונרתעתי לאחורי ורחי מאתים וזו קשורים באפונדתי. אמרו לו חרי מאתים וזו נתנין לה במתנה ושלחיה יבאו וילקו. אתה למה הכנסתה עצמך למספק. אמר להן ראיתי אותם מבקשין להמעות את חכמים אמרתי מוטב שאלך אני ונודיע לחכמים. ומה קלקול הנה תמן דהוון אילין מסבין יום דין ואילין מסבין למחר והיו סבורין שנמלכו בית דין לעברו והוון מתקלקלין. מי בפל את המשואות? רבי בפל את המשואות והתיר רוצח והתיר עד מפי עד והתיר שיהו יוצאין עליו מבערב בהזקת שנתקדש. אמר רבי אבהו אף על גב דאמר את בפלו את המשואות לא בטלו מים טיבירה. ר' זעירא בעא קומי ר' אבהו אילין דחמיין צפת מהו דיסבון אמר ליה רבי בפל את המשואות צפת למה מסבה. אלא בגין מודעא דאינון דעיין אין משיאין לילי זמנו אלא לילי עבורו. לילי זמנו אין משיאין מפני יום טוב אבל משיאין לילי עבורו. אין משיאין אלא על

החדשים

[דף י"ב ע"א]

המיושבין בזמנן מפני יום טוב שהל להיות בערב שבת. ליל זמנו אין משיאין מפני יום טוב לילי
עבורו אין משיאין מפני כבוד שבת. שאם אומר את משיאין בין על החדשים המיושבין בזמנן בין
על החדשים המעברין שאינן מיושבין בזמנן בין על החדשים המעברין שאינן מיושבין בזמנן אם
אומר את בן אף הן סבורין שפוא נמלכו בית דין לעברו והן מתקלקלין: הלכה ב מתניתין – ביצד היו
משיאין משואות מביאין בלונמות של ארו ארכין וקנים ועצי שמן ונערת של פשתן וכורף במשיחה
ועולה לראש החר ומצית בהן את האור ומוליד ומביא מעלה ומוריד עד שהוא רואה את חבירו
שהוא עושה בן פראש החר השני וכן פראש החר השלישי. ומזנין היו לגריפינא ומגריפינא לחורון
ומחורון לבית בלתין ומבית בלתין לא זוו אלא מוליד ומביא מעלה ומוריד עד שהוא רואה כל הגולה
לפניו במדורת האש: הלכה ב גמרא מהו עצי שמן דדנין. אמר רבי יונה פתדין מקוננה. אמר רבי
זעירא דלא יהוון סברין דהוא פוכב אמר רבי יוסה המינן פוכב סלק ונחית המינן פוכב אזיל ואתי.
תני בהרי מכוזר וגדור. אמר רב הונא פד סלקינן להכא סלקינן לראש בית בלתין והוינן המינן דקליא
דככל פאילין תגייא: הלכה ג מתני' חצר גדולה היתה בירושלם ובית יעוק היתה נקראת ולשם כל
העדים מתפנסין ובית דין בודקין אותן שם ומעדות גדולות היו עושין להן בשביל שיהו רגילין לבא
בראשונה לא היו זזין משם כל היום התקין רבן גמליאל תזמן שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח ולא
אלו בלבד אלא אף חכמה הפאה לילד והכא להציל מיד הדלקה מיד הנגים מיד המפלת הרי אלו
פאנשי העיר ויש להן אלפים לכל רוח: גמ' מהו בית יעוק ששם היו עוזקין את הלכה פמה דאת אמר
ויעזקוהו ויסקלוהו וגו': בראשונה לא היו זזין משם כל היום. חזרו ועשו אותם ככלי שבא חוץ לתחום
משחשכה שמתר למלטלו בתוך ארבעה אמות חזרו ועשו אותם ככלים ששבתו בהצר שמתר
למלטלו בהצר עד שבא ר' גמליאל תזמן והתקין שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח. תני אף בא למול
את הקמן בן מתניתא דרבי ליעזר דתנינן תמן ועוד אמר ר' אליעזר בורתינן עצים לעשות פחמין
ולעשות פרול: הלכה ד מתני' ביצד בודקין את העדים וזג שבא ראשון בודקין אותו ראשון ומכניסין
את הגדול שבהן ואומרים לו אמור ביצד ראיתה את הלכנה לפני החמה או לאחר החמה לצפונה
או לדרומה פמה היה גבוה ולאין היה נטע וכמה היתה רחבה אם אמר לפני החמה לא אמר פלום
היו מכניסין את השני ובודקין אותו נמצאו דבריהן מכנינין עדותן נקימת ושאך כל הזוגות שואלין
אותן ראשי דברים לא שהן צריכין להן אלא שלא יצאו בפחי נפש בשביל שיהו רגילין לבא: גמ' אמר
רבי יוחנן אפלו טועה שפוטעין אינו טועה בדבר הזה לפני החמה לאחר החמה. לא צורכא די לא
פיגמיתה לפני החמה פיגמיתה לאחר החמה. תני בר קפרא תרתי לפני החמה פיגמיתה
לפני החמה פיגמיתה לאחר החמה אמר רבי יוחנן בתיב "המשל ופחד עמו עשה שלום במרומו"
(איוב כה, ב). מימיה של חמה לא ראתה פיגמיתה של לבנה. תני רבי שמעון בר יוחאי: לפי שהרקיע

של מים והפוכבים של אש והן דרים זה עם זה ואינן מוזקין זה את זה לפיכך עושה שלום במרומינו. אומר ר' אבון המלאך עצמו הציף מים והציף אש ואית ביה חמש גפין וגויתו' כתרשיש ופניו כמראה ברק ועיניו כלפידים אש וגו'. אומר רבי לוי לעולם לית מזל חמיו מה דקומי אלא כולהון סלקין כאינן דסלקין בסילמא הפיד. שלש מאות וששים וחמש חלונות ברא הקדוש ברוך הוא שישתמש בהן העולם. מאה ושמונים ושתיים במזרח ומאה ושמונים ושתיים במערב ואחד באמצעו של רקיע שממנו יצא מתחלת מעשה בראשית. מה שהחמה מהלכת לשלשים יום הלכנה מהלכת לשני ימים ומחצה מה שהחמה מהלכת בשנים חדשים הלכנה מהלכת לחמשה ימים החמה מהלכת לג' חדשים הלכנה מהלכת לז' ימים ומחצה מה שהחמה מהלכת לז' חדשים הלכנה מהלכת לחמשה עשר יום מה שהחמה מהלכת לשנים עשר חדש הלכנה מהלכת לשלשים יום. אומר רבי יונה כן פאן שיעורא אלא אפלו פרא מיכן. תני נראה באש ובמים אין מעידין עליו אומר רבי יהיה בר פא ראו אותו יוצא מעגן זה ונגכנס לתוך עגן אחר מעידין עליו פתחא ר' חנינה אזל לעין טב למימנא וקנה אוריא מעגן אומר כדון אמרין מה נטיל אוריא דהן סבא והקדיח לז' הקדוש ברוך הוא ככברה ונראה מתוכה. רבי יהיה רבה הליך לאורו של ישן ד' מיל. ר' אבון משדי עלוי צררין ואמר לכו לא תבהית בני מריד ברמשא אנן בעיין תיתחמי מיכא אית מיתחמי מיכא מיד איתבלע מן קומי: לצפונה לדרומה. אית תני תני לצפונה דבריו קיימין אית תני תני לדרומה דבריו קיימין מאן דאמר לצפונה דבריו קיימין מן טבת ועד תמוז מאן דאמר לדרומה דבריו קיימין מן תמוז ועד טבת. פשה תיה גבוה זה אומר מלא מרדע אחת וזה אומר מלא שני מרדעים. אית תני תני דבריהן קיימין ואית תני תני אין דבריהן קיימין מאן דאמר דבריהן קיימין בהיגון

[דף י"ג ע"א]

דהיון קיימין חד מלעיל וחד מלרע מאן דאמר אין דבריהן קיימין בהיגון דהיון קיימין שווי. פשה תיה רחב בשעורה ויותר מכשעורה. ואם אומר לפני החמה לא אומר כלום:

הלכה ה מתני ראש בית דין אומר מקדש וכל העם עונין אחריו מקדש מקדש בין שנראה בזמנו בין שלא נראה בזמנו מקדשין אותו רבי אלעזר בי ר' צדוק אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין אותו שכבר קדשוהו שמים: גמ' תני רבי שמעון פר יוחאי אומר וקדשתם את שנת החמשים שנה שנים מקדשין ואין מקדשין חדשים. והא תנינן ראש בית דין אומר מקדש מהו מקדש מקום. תני לקדוש החדש מתחילין מן הגדול אומר רבי יהיה רב אדא מתניתא אמרה בן ראש בית דין אומר מקדש. תני לעבור השנה מתחילין מן הצד אומר רבי זכידא והן בייתא דלרע לא נהגינן בן ולא שמיע דאמר רבי

הייה בר מרייא ר' יונה ר' בא ר' הייה בשם ר' הייה בשם ר' יוחנן לקדוש החדש מתחילין מן הגדול לעבור השנה מתחילין מן הצד. וכבר נכנס ר' יוחנן והוא היה הקמן שפנהו אמרו לו אמור חרי השנה מקודשת בעבורה אמר חרי השנה מקודשת בעבורה. אמר רבי יונתן ראה לשון שלמדנו בן הנפח אילו אמר בעבורה הייתי אומר אלו י"א יום שהחמה עודפת על הלכנה בכל שנה אלא בעבורה שהוסיפו לה חכמים שלשים יום ועברות. ר' יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן לעבור הולכין אחר המנוי לבית העד הולכין אחר הרגיל והוא שיהא כל אחד ואחד מדבר במקומו כגון ר' הנינא פתח רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש התמיו. ר' בא בר זבדא פתח ר' הייה ור' יסא ור' אימי התמוז. ר' חניי פתח ר' יונה ור' יוסי התמיו. פתח איתמני קדמיי מן ר' יעקב בר אחא עאל ר' יעקב בר אחא קדמיי מיניה לעיבורא. אמר חכין מרה דשמוענתא לא מקיים לה. רבי הייה בר בא הוה קאים מצלי עאל ר' פתחא וקם ליה מצלי מן אחוריי מן דחסל ר' הייה בר בא מן צלותיה יתיב ליה דלא מייעבור קומי רב פתחא מאריה בצלותיה מן דחסל רב פתחא אמר ליה חכין אתון נהיגין גביכון מצערין רב רביכון. אמר ליה ר' אבא מדבית עלי וכתוב על דבית עלי "אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם" (שמואל א' ג, יד). בזבח ובמנחה אין מתכפר לו אבל מתכפר לו בתפלה. וצלי עלוי וזכה למסב עד דאיתעבדון טפריי סמוקון פתחא דקתה. רבי שמעון בן לקיש אקדמוי ליה חד סב לעבורה ואעלוגיה מן ההוא תרעא דלהל. אמר בן יהא בשקרן ולא שמיע דאמר רבי קריספא בשם ר' יוחנן מעשה שעברו השנה שלשה רועי בקר חד מנון אמר בכיר לקיש באדר מינץ וחורנה אמר קדום באדם פוח ליהודי ופיק לקבליה וחורנה אמר תור באדר בעדריה ימות וכמל תונתה משכיה ושלח ואנן חמין שתא דלית חד מינהון ועברו את השנה על פיהם. אמר רבי חלבו והספם בית דין עפוקה. לא בן אמר רבי ועירה והן שיהו כולם מורין מפעם אחד מפיון דאילין מודיי לאילין ואילין מודיי לאילין כמו שבלן מורין מפעם אחד. רבן שמעון בן לקיש מקפד על הדא מילתא חישל להיא דאמר רבי לעזר דאמר רבי לעזר והיתה ודי אל הנביאים החוזים שוא והקסמים פזב בסוד עמי לא יהיו זה סוד העבור. ובכתב בית ישראל לא יכתבו זה המנוי. ואל אדמת ישראל לא יבואו זו ארץ ישראל. ואמר רבי לעזר פד סלקית להכא אמרית הא גבי הדא. פד מנוני אמרית הא גבי תרתיי. פד עלית לעיבורא אמרית הא תלתיהון גבי רבי בא בר זבדא בשם רב טעמא דרבי לעזר בי רבי צדוק פיון שבית דין של מעלן רואין שאין בית דין שלמטון מקדשין אותו הן מקדשין אותו:

הלכה ו מתני' דמות צורות לכנה היו לו לרבן גמליאל בעליתו בפסלה ובכותל שפנהו כראה את ההדיומות ואומר פנה ראית או פנה ראית מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שהרית במזרח וערבית

במערב אמר רבי יוחנן גדי שקר הו' וקשבאו ל'בנה קבלן רבן גמליאל ועוד באו שנים ואמרו ראינו
בזמנו ובלילה בעיבורו לא נראה

[דף י"ד ע"א]

וקיבלן רבן גמליאל. אמר רבי דוסה בן ארכינס עידי שקר הו' האיך מעידין על האשה שילדה והרי
כריסה בן שיניה אמר לו ר' יהושע רואה אני את דבריך:

גמ' א"ר שמלאי טעמיה דר"י בן נורי כל חדש שנולד קודם לשש שעות אין כח בעין לראות את הישן
ותני כן נראה ישן בשחרית לא נראה חדש בין הערבים נראה חדש בין הערבים לא נראה ישן
בשחרית א"ר חיה בר בא ולמה קיבלן ר"ג שכן מסורת בידיו מאבותיו פעמים מהלך בקצרה פעמים
מהלך בארוכה:

הלכה ז מתני' שלח לו ר"ג גוזר אני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום שחל יח"כ להיות
בחשבונך הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו ויש לי ללמוד שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר אלה מועדי
י' מקראי קדש אשר תקראו אותם בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות אלא אלו:

גמרא אצל מי שלח מן מה דתני א"ר יהושע נוח היה לי מוטל על המטה ולא שלח ר"ג הדבר הזה
הדא אמרה אצל ר' יהושע שילח. ביד מי שילח מן מה דתני כלשון זה אמר לו ניהמתני עקיבה הדא
אמרה ביד ר"ע שילח. מה היה לו ללמוד. א"ר יוסה יודעין היינו שאם קידשוהו שלא בעדים שהוא
מקודש ומה בא להעיד שאם קדשוהו ואחר כך נמצאו העדים זוממין הרי זה מקודש והא תנינן מעשה
שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע בלוד. על ידי שהיו ארבעים זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה
מעכבו:

הלכה ח מתני' בא לו אצל ר' דוסה בן ארכינס אמר לו אם באים אנו לדון אחר בית דינו של ר"ג
צריכין אנו לדון אחר כל ב"ד וב"ד שעמד מימות משה ועד עכשיו שנאמר ויעל משה ואהרן נדב
ואביהוא ושבעים מזקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמדך שכל שלשה ושלשה
שעמדו ב"ד על ישראל הרי הן כבית דינו של משה נמל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג
ביום שחל י"כ להיות בחשבונו עמד ר"ג ונשקו על ראשו ואמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי רב
בחכמה ותלמידי שקיבלת עליך את דבריי:

גמ' כתיב ה' אשר עשה את משה ואת אהרן ואשר העלה וגו' וישלח ה' את ירבעל ואת בדן ואת
יפתח ואת שמואל. ירבעל גדעון בדן שמשון יפתח זה יפתח הגלעדי הקיש שלשה קלי עולם לשלשה

מִסְכַּת שְׁבִיעִית פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹשְׁבֵינָן עַל פְּתָחֵי עִירוֹת, כָּל מִי שֶׁמָּבִיא פְּרוֹת בְּתוֹךְ יָדוֹ - נוֹטְלִין אוֹתָן מִמֶּנּוּ, וְנוֹתְנִין לוֹ מִהֵן מְזוֹן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת. וְהַשָּׂאָר - מְכַנְסִין אוֹתוֹ לְאוֹצַר שְׁבָעִיר:

ב. הַגִּיעַ זְמַן תְּאֵנִים - שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין שׁוֹכְרִין פּוֹעֲלִין וְאוֹרִין אוֹתָן, וְעוֹשִׂים אוֹתָן דְּבִלָּה, וּמְכַנְסִין אוֹתָן לְאוֹצַר שְׁבָעִיר. הַגִּיעַ זְמַן עֲנָבִים - שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין שׁוֹכְרִין פּוֹעֲלִין וּבוֹצְרִין אוֹתָן, וְדוֹרְכִין אוֹתָן בַּגַּת, וְכוֹבְשִׁין אוֹתָן בְּחֻבִּיּוֹת, וּמְכַנְסִין אוֹתָן לְאוֹצַר שְׁבָעִיר. הַגִּיעַ זְמַן זֵיתִים - שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין שׁוֹכְרִין פּוֹעֲלִין וּמוֹסְקִין אוֹתָן, וְעוֹטְנִין אוֹתוֹ בְּבֵית הַבַּד, וְכוֹנְסִין אוֹתָן בְּחֻבִּיּוֹת, וּמְכַנְסִין אוֹתָן לְאוֹצַר שְׁבָעִיר, וּמְחַלְקִין מֵהֵן עֲרָבֵי שְׁבִתוֹת, כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי בֵּיתוֹ:

ג. הַגִּיעַ זְמַן שַׁעַת הַבַּעוּר - עֲנִיִּים אוֹכְלִין אַחַר הַבַּעוּר אֲבָל לֹא עֲשִׂירִים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֶחָד עֲנִיִּים וְאֶחָד עֲשִׂירִים - אוֹכְלִין אַחַר הַבַּעוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: עֲשִׂירִים - אוֹכְלִין מִן הָאוֹצָר אַחַר הַבַּעוּר:

ד. מִי שֵׁישׁ לוֹ פְּרוֹת שְׁבִיעִית, הַגִּיעַ שַׁעַת הַבַּעוּר - מְחַלֵּק מֵהֵן לְשִׁכְנָיו וְלַקְרוֹבָיו וְלִיּוֹדְעָיו, וּמוֹצִיא וּמְנִיחַ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ, וְאוֹמֵר: 'אֲחִינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כָּל מִי שֶׁצָּרִיךְ לְטוֹל יָבֵא וְיִטַּל, חוֹזֵר וּמְכַנְסֵי לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שְׁעָה שֶׁיִּכְלּוּ:

ה. הַקֶּפֶת הַחֲנוּת - מְשַׁמֵּט; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻקָּמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ מְשַׁמֵּט. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה - בְּכוֹתֵב מְעוֹת, וְדְבָרֵי חֻקָּמִים - בְּכוֹתֵב פְּרוֹת:

ו. כְּתַבַּת אֲשֶׁה, פְּגָמָה וּזְקָפָה - הָרִי זוֹ מְשַׁמֵּט. פְּגָמָה וְלֹא זְקָפָה, זְקָפָה וְלֹא פְּגָמָה - הָרִי זוֹ אֵינָהּ מְשַׁמֵּט:

ז. הַמְלֹוּהָ אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמֶּשְׁכּוֹן, אֵף עַל פִּי שֶׁחֹב מְרַבָּה עַל הַמֶּשְׁכּוֹן - הָרִי זוֹ אֵינּוּ

מְשַׁמֵּט. הַמְלֹוּהָ אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמֶּשְׁכּוֹן, אוֹ בְּשֵׁטֶר שֵׁישׁ בּוֹ אֶפְתּוּיָקִי - הָרִי זֶה אֵינּוּ מְשַׁמֵּט:

ח. וְכֵשֶׁם שֶׁהַשְּׁבִיעִית מְשַׁמֵּט מְלֹוהָ - כִּף שְׁבִיעִית מְשַׁמֵּט שְׁבוּעָה. שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים טו, ב): "זֶה דְּבָר". דְּבָר שֶׁהַשְּׁבִיעִית מְשַׁמֵּטוֹ - מְשַׁמֵּט שְׁבוּעָתוֹ. וְדָבָר שֶׁאֵין הַשְּׁבִיעִית מְשַׁמֵּטוֹ - אֵין מְשַׁמֵּט שְׁבוּעָתוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הוּא מְשַׁמֵּט, וְאֵין יוֹרְשִׁין מְשַׁמֵּטִין, שְׁנֵאמַר (שָׁם): "שְׁמוֹט כָּל בַּעַל מֹשֶׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יִשָּׂה בְרַעְהוּ":

ט. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: פְּרוֹזְבוּל הַמְקַשֵּׁר, דִּינִין חוֹתְמִין מִבְּפָנִים, וְהַעֲדִים מִבְּחוּץ. אָמְרוּ לוֹ: אֵין מַעֲשֶׂה בֵּית דִּין צָרִיכִין קִיוּם:

י. חֲמֹשֶׁה שְׁלוֹו בְּשֵׁטֶר אֶחָד, כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ קֶרֶע - כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל. וְכָל מִי שֶׁאֵין לוֹ קֶרֶע - אֵין כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֶפְלוֹ אֶחָד שֵׁישׁ לוֹ קֶרֶע - כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל. לְלוּהָ קֶרֶע, וְלַמְלֹוהָ אֵין קֶרֶע - כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל. לוֹ אֵין קֶרֶע, וְלַעֲרָבִין לוֹ קֶרֶע - כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל. עֲצִין נְקוּב - כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל, וְשֵׁאֵינוֹ נְקוּב - אֵין כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵף שֵׁאֵינוֹ נְקוּב - כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל. רַבִּי חֲצִפְתִּית אוֹמֵר: כּוֹתְבִין לְאִשָּׁה עַל נְכֹסֵי בַּעֲלָהּ:

יא. אֵימְתִי כּוֹתְבִין פְּרוֹזְבוּל? עָרַב רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. כְּתַבּוּ עָרַב רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, אֵף עַל פִּי שְׁחוֹזֵר וְקָרְעוֹ לְאַחַר מִכֵּן - גּוֹבֵה עָלָיו וְהוֹלֵךְ אֶפְלוֹ לְזִמְנָה מְרַבָּה. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל מְלֹוהָ שֶׁלְאַחַר פְּרוֹזְבוּל - הָרִי זֶה אֵינּוּ מְשַׁמֵּט:

יב. הַגְּזֹלָן, וְשֶׁהָלוּהָ מְעוֹתָיו בְּרַבִּית שְׁעָשׂוּ תְּשׁוּבָה, וְהַחֲזִירוּ גְזֹלָן - אֵין מְקַבְּלִין מֵהֵן. כָּל הַמְקַבְּלִין מֵהֵן - אֵין רוּחַ חֻקָּמִים נוֹחָה דִּימְנוּ:

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. רבי יהודה אומר: חרש שְׁתָּרַם - תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּבָנָיו שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוֹדְגָדָה שֶׁהָיוּ חֲרָשִׁים, וְהָיוּ כָּל הַטְּהוֹרוֹת שֶׁבִירוּשָׁלַיִם נֶעֱשׂוֹת עַל גַּבָּם. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רָאִיָּה? טְהוֹרוֹת - אֵין צְרִיכוֹת מַחֲשָׁבָה, וְנֶעֱשׂוֹת עַל גַּב חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן. תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת - צְרִיכוֹת מַחֲשָׁבָה. רַבִּי יִצְחָק אָמַר מִשׁוּם מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: תְּרוּמַת חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן - לֹא תֵצֵא לְחֵלְלִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סֹפֵק יֵשׁ בּוֹ דַעַת סֹפֵק אֵין בּוֹ דַעַת. כִּיצַד עוֹשִׂין? בֵּית דִּין מְמַנִּין לוֹ אֶפְסוּרָפוּס וְהוּא תוֹרֵם, וְהֵם מְקִימִין עַל יָדָיו. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אֵיזְהוּ חֲרַשׁ? כָּל שֶׁהָיָה חֲרַשׁ מִתְחַלְתּוֹ. אָבֵל פִּקְחַ שְׁנַתְחַרְשׁ - הוּא תוֹרֵם וְהֵן מְקִימִין עַל יָדָיו:

ב. שומע ואינו מדבר - זה הוא אלם. מדבר ואינו שומע - זה הוא חרש. זה וזה - הרי הן כפקח לכל דבר:

ג. איזהו שוטה? היוצא יחידי בלילה, והלך בבית הקברות, והמקרע את כסותו, והמאבד את מה שנותנים לו. פעמים שוטה ופעמים חלים: זה הכלל! כל זמן שהוא שוטה - הרי הוא כשוטה לכל דבר, חלים - הרי הוא כפקח לכל דבר:

ד. רבי יהודה אומר: קטן שְׁתָּרַם - תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּקָטָן שֶׁהֵנִיחוֹ אָבִיו בְּמִקְשָׁה, וְהָיָה תוֹרֵם, וְאָבִיו מְקִים עַל יָדוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמִים: תְּרוּמָתוֹ - תְּרוּמָה. אָמְרוּ לוֹ: לֹא הוּא שְׁתָּרַם, אֶלֶּא אָבִיו שְׁאֵמַן אַחֲרָיו:

ה. כיצד תורם את שאינו שלו? הרי שירד לתוך שדה חברו ולקט ותורם שלא ברשות, אם חושש משום גזל - אין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. ואם אינו חושש משום גזל - תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. כיצד ידוע אם חושש משום גזל אם לאו? הרי שָׁבָא בֶּעַל הַבַּיִת וּמִצְאוֹ וְאָמַר לוֹ: 'כִּלְיָ אֶצֶל יְפוֹת', נִמְצְאוּ יְפוֹת - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם גְּזֵל, וְאֵם לֹא - הָרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם גְּזֵל. וְאֵם הָיָה בֶּעַל הַבַּיִת מְלַקֵּט וּמוֹסִיף

עֲלֵיהֶן, בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם גְּזֵל:

ו. הגנב, והגזלן, והאנס - תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה, ומעשרותיהן מעשר, והקדשן הקדש. אם היו בעלים מִרְדֵּפִין אַחֲרֵיהֶן - אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה, וְאֵין מַעֲשָׂרוֹתֵיהֶן מַעֲשֶׂר, וְאֵין הַקְּדָשָׁן הַקְּדָשׁ. בֶּעֲלֵי בָתִּים סִיקְרִיקוֹן - תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה, ומעשרותיהן מעשר, והקדשן הקדש:

ז. הבן, והשכיר, והעבד, והאשה - תוֹרְמִין עַל מַה שֶׁהֵן אוֹכְלִין. אָבֵל לֹא יִתְרָמוּ עַל הַכֹּל, שְׂאִין אָדָם תוֹרֵם דָּבָר שְׂאֵינוֹ שְׁלוֹ. הַבֵּן בְּשֵׁל אָבִיו, וְהָאִשָּׁה בְּעַסְתָּהּ - הָרִי אֵלוֹ תוֹרְמִין, מִפְּנֵי שְׁתָּרְמוּ בְּרִשׁוֹת:

ח. אריס שְׁתָּרַם, וּבָא בֶּעַל הַבַּיִת וְעַכְב, אִם עַד שְׁלֹא תָרַם עַכְב - אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. וְאִם מִשְׁתָּרַם עַכְב - תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. אָבֵל אֵין רִשְׁאֵי לְהוֹצִיא מִעֵשֶׂר אֶלֶּא עַל חֵלְקוֹ בְּלִבָּד:

ט. פועל שְׁתָּרַם אֶת הַגֶּרֶן - אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. וְאִם אָמַר לוֹ בֶּעַל הַבַּיִת: 'כְּנוֹס לִי גֶרֶן', - תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, שְׂאִין הַגֶּרֶן נִכְנָס אֶלֶּא אִם כֵּן נִתְרַם:

י. פועלים שְׁתָּרְמוּ אֶת הַבוֹר - אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. וְאִם הָיָה בּוֹר קָטָן וְאַחֲרֵים מִשְׁתַּמְשִׁין בּוֹ - תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה:

יא. רשאי בעל הבית להפריש מעשר טבל כדי תְּרוּמַת מַעֲשֶׂר שְׁבַמְעֵשֶׂר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: בֶּעַל הַבַּיִת שְׁתָּרַם אֶת הַמַּעֲשֶׂר - מַה שְּׁעָשָׂה עֲשׂוֹי:

יב. אפסורפין תוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין עַל נִכְסֵי תוֹמִיִם. מוֹכְרִין בָּתִּים שְׂדוֹת וּכְרָמִים, בְּהֵמָה, עֲבָדִים וּשְׂפָחוֹת לְהַאֲכִיל לִיתוּמִים, וְלַעֲשׂוֹת לָהֶן סִפָּה וְלוֹלֵב וְצִיצִית, וְכָל מִצְוֹת הָאֲמִוּרוֹת בַּתּוֹרָה, וְלִקְנוֹת לָהֶן סֶפֶר תּוֹרָה וְנִבְיָאִים וְכַתוּבִים, וְכָל דָּבָר הַקְּצוּב מִן הַתּוֹרָה. אָבֵל אֵין פּוֹדִין עֲלֵיהֶן שְׁבוּזִין, וְאֵין פּוֹסְקִין עֲלֵיהֶן צְדָקָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכָל דָּבָר שְׂאֵינוֹ קְצוּב מִן הַתּוֹרָה. וְאֵינָן רִשְׁאִין

לְהוֹצִיא עֲבָדִים בְּנֵי חוֹרֵין, אֲבָל מוֹכְרֵין אוֹתָן לְאַחֲרִים, וְאַחֲרִים מוֹצִיאִין אוֹתָן בְּנֵי חוֹרֵין. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שְׁנוֹתַי דְּמִיו וּפְוֹדָה אֵת עֲצָמוֹ:

יג. אֵין מוֹכְרֵין בְּרוּחַ לְקַח בְּקָרוֹב, בְּרַע לְקַח בְּיָפָה. אֵין דְּנִין לְחוּב וּלְזָכוּת, לְהַכְנִיס לְהוֹצִיא לִיתוּמִין, אֲלֵא אִם כֵּן נָטְלוּ רְשׁוֹת מְבִית דִּין. וְצָרִיכִין אֲפִטְרוּפִין לְחַשֵּׁב עִם הִיתוּמִין בְּאַחְרוּנָה; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּין שְׁמַעוֹן כֵּן גַּמְלִיאַל אוֹמֵר: אֵין לִיתוּמִין אֲלֵא מַה שְׁהִנְחִיו לָהֶם אֲפִטְרוּפִין. מוֹכְרֵין עֲבָדִים לְקַח בְּהֵן קָרְקָעוֹת. אֵין בֵּית דִּין עוֹשִׂין אֲפִטְרוּפִין נְשִׁים וְעֲבָדִים בְּתַחֲלָה. וְאִם מִגָּה אוֹתָן אֲבִיהֶן בְּחַיָּו - עוֹשִׂין אֲפִטְרוּפִין:

יד. רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן אֲלַעְזֹר אוֹמֵר: יְתוּמִים שְׁסָמְכוּ אֲצֵל בַּעַל הַבַּיִת, או שְׁסָמְכֶם אֲבִיהֶם, או שְׁסָמְכֶם בֵּית דִּין - מַעֲשֵׂר וּמַאֲכִילֵן מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן אֲלַעְזֹר אוֹמֵר: יְתוּם כֵּן לֹוִי שְׁגָדַל אֲצֵל בַּעַל הַבַּיִת, מַעֲשֵׂר וּמַאֲכִילוּ מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם. הָיָה לְמוֹד אֲצֵל לֹוִי, או כֹהֵן, או עֲנִי - הָרִי זֶה מַאֲכִילֵן מִשְׁלוֹ. אִם הָיָה כֵּן אֲשֶׁתוֹ כֹהֵן, או לֹוִי, או עֲנִי - הָרִי זֶה מַאֲכִילֵן מִחֻלְקָן:

טו. קָטָן שְׂאֵמֵר לְאַחַד בְּשׁוּק: 'הָאֲכִילֵנִי מַעֲשֵׂר מִחֻלְקֵי' - מַאֲכִילוּ מִפְּנֵי תַקוּן הָעוֹלָם. אִם הָיָה חָיִב לוֹ מְזוֹנוֹת, או שְׁעֵשֶׂה עִמּוֹ כְּדִי מְזוֹנוֹתָיו - מַאֲכִילוּ מִשְׁלוֹ, וְעוֹשֶׂה לוֹ בְּחֻלְקוֹ סְגָלָה:

טז. לֹא יִתְרַם בַּעַל הַבַּיִת מַעֲשֵׂר, וְיִטַּל רְשׁוֹת מִן הַלֹוִי. וְלֹא אֵת הַזְּרוּעַ וְהַלְחָיִים וְהַקֶּבֶה, וְיִטַּל רְשׁוֹת מִן הַפֶּהָן. אֲבָל מְלוֹה אוֹתָן לְהִיּוֹת מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן מִחֻלְקָן:

יז. מִכִּירֵי כְּהוֹנָה וְלוּיָה, אֵינָן רְשָׁאִין לַעֲשׂוֹתָן כֵּן. בְּדְבָרִים הָאוֹבְדִין - מִתֵּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִשְׁבֵּי אֲבָדָה:

יח. רַבִּי אֲלַעְזֹר אוֹמֵר: מִי שְׂבָא בְּדֶרֶךְ, וּבְיָדוֹ תְּאֵנִים וְעִנְבִּים וּמְלֻפּוֹנוֹת שְׂאִין יְכוּלִין

לְהַגִּיעַ לְעִיר - מִשְׁלִיכֵן לְתוֹךְ הַנֶּקֶע אוֹ לְתוֹךְ הַסְּנָאִין². הִיָּה עוֹבֵר בֵּין הַגּוֹיִם וּבֵין הַכּוֹתִים, וּבְיָדוֹ דְבָרִים שְׂאִין יְכוּלִין לְהַגִּיעַ לְעִיר - מִנִּיחֵן עַל גְּבֵי סַלַע. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִנִּיחֵן בְּאַפְנֵדְתוֹ עַד שְׂיִסְרִיחוּ:

יט. גוֹי שְׂתָרַם שֶׁל חִבְרוֹ וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲפִלוּ בְרִשׁוֹת - אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. מַעֲשֵׂה כְּפִינָא, בְּיִשְׂרָאֵל אֲחַד שְׂאֵמֵר לְגוֹי: 'תְּרוּם לִי גְרָנִי! וְתְרוּמָה, וְחִזְרָה תְּרוּמָה לְגֵרְךָ, וּבִא מַעֲשֵׂה לְפָנַי רַבִּין גַּמְלִיאַל, וְאֵמֵר: הוֹאִיל וְהַגּוֹי תְּרַם - אֵינָה תְּרוּמָה. רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר: גוֹי שְׂתָרַם אֵת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְהַבְּעָלִים מְקַיְמִין עַל יָדָיו - תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה:

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פָּרָק שְׁנִי

א. הַמוֹכֵר פְּרוֹת לְחִבְרוֹ, וְאֵמֵר לוֹ: 'פְּרוֹת שְׂמִכְרִיתִי לָךְ טְבָלִים הֵן'; 'בְּשֵׁר בְּכוֹר הוּא'; 'יֵין נֶסֶף הוּא' - שׁוֹרֵת הַדִּין אֵין נֶאֱמָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא נִחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כֵּן, אֲלֵא הַכֹּל לְפִי מַה שֶׁהוּא אִישׁ:

ב. הָיָה מְקָרִיב עִמּוֹ זְבָחִים, וְאֵמֵר לוֹ: 'נִתְפָּגְלוּ'. הָיָה עוֹשֶׂה עִמּוֹ טְהוֹרוֹת, וְאֵמֵר לוֹ: 'נִטְמְאוּ' - נֶאֱמָן, לֹא נִחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כֵּן. אֲבָל אֵמֵר לוֹ: 'זְבָחִים שֶׁהִקְרַבְתִּי עִמָּךְ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נִטְמְאוּ' - שׁוֹרֵת הַדִּין אֵין נֶאֱמָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא נִחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כֵּן, אֲלֵא הַכֹּל לְפִי מַה שֶׁהוּא אִישׁ:

ג. הַשּׁוֹחֵט אֵת הַפֶּסַח עַל בְּנֵי הַחִבּוּרָה, וְאֵמֵר: 'שְׂלֵא לְשִׁמוֹ שְׁחֻטְתִּיו' - שׁוֹרֵת הַדִּין אֵין נֶאֱמָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שְׂלֵא הַתְּחִיל בּוֹ - נֶאֱמָן, מִשֶּׁהִתְחִיל בּוֹ - אֵינוֹ נֶאֱמָן:

ד. אֵין תּוֹרְמִין מִמִּין עַל שְׂאִינוֹ מִינוֹ! אֲבָל אֲמָרוּ: כֹּל מִינֵי חֻטִּין אֲחַד. כֹּל מִין אוֹפִילִין וְאֲגוּזִים וּשְׁקָדִים וְרוּמוֹנִים אֲחַד. תּוֹרְמִין וּמַעֲשִׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. הֵיוּ לוֹ תְּאֵנִים שְׁחוֹרוֹת

² קוֹצִים. סְנָא - סְנָה.

¹ הֵינּוּ מַעֲשֵׂר עֲנִי מִהַחֶלֶק שְׁלוֹ, שְׂאִין לוֹ מַה לְאַכֹּל.

פְּרוֹת שֵׁישׁ לִי בְּתוֹךְ בֵּיתִי לְכַשְׁיָגִיעַ לְעִיר - הָרִי זֶה אוֹכַל מִמֶּנָּה עֲרָא, וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר עַל מְקוֹם אַחַר עַד שִׁיגִיעַ לְעִיר. הַגִּיעַ לְעִיר - דְּבָרָיו קִימִין. נֶאֱכָלוּ פְּרוֹת אוֹ נִגְבּוּ אוֹ שֶׁאֲבָדוּ, עַד שֶׁלֹּא הַגִּיעַ לְעִיר - כִּלְכֻלָּה בְּטַבְלָה, מִשְׁהִיגֵעַ לְעִיר - דְּבָרָיו קִימִין. יָתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: 'עֲרוּגָה תְלוּשִׁין יְהִיֶה תְרוּמָה עַל פְּרוֹת עֲרוּגָה זֹאת מִחֻבְרִין לְכַשְׁיָבִיאוּ שְׁלִישׁ יִתְלָשׁוּ, וְהִבִּיאוּ שְׁלִישׁ וְנִתְלָשׁוּ - דְּבָרָיו קִימִין:

ט. כִּיצַד אֵין תּוֹרְמִין מִפְּרוֹת הָאֶרֶץ עַל פְּרוֹת חוּץ לְאֶרֶץ? אֵין תּוֹרְמִין מִפְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל פְּרוֹת סוּרְיָא. וְלֹא מִפְּרוֹת סוּרְיָא עַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶנָּה שְׂדֵה בְּסוּרְיָא - הָרִי הוּא קְקוּנָה בְּפִרְדָּא³ שְׁבִירוּשְׁלַיִם, תּוֹרֵם וּמַעֲשֵׂר עָלֶיהָ:

י. יִשְׂרָאֵל וְנִכְרֵי שֶׁקֶנּוּ שְׂדֵה בְּסוּרְיָא - הָרִי הוּא כְּטַבֵּל וְכַחֲלִין שֶׁנִּתְעַרְבוּ זֶה בְּזֶה; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: חֲלָקוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל - חִיב, חֲלָקוּ שֶׁל נִכְרֵי - פְּטוּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶנָּה שְׂדֵה בְּסוּרְיָא עַד שֶׁלֹּא הִבִּיאוּ, וְהִבִּיאוּ שְׁלִישׁ, אִף עַל פִּי שְׁחִזוֹר וּמִכְרָה לְנִכְרֵי - חִזְבַּת בְּמַעֲשֵׂר וּבְשִׁבְעִיעִית, שֶׁכָּבֵר נִתְחִיבָהּ. אֲבָל הָאֲרִיסִין וְהַחֲכִירוֹת וּבְתֵי אַבּוֹת, נִכְרֵי שֶׁמִּשְׁכֵּן שְׂדֵהוּ לְיִשְׂרָאֵל, אִף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה לוֹ יִשְׂרָאֵל נִימוּסוֹת⁴ עָלֶיהָ - פְּטוּרָה מִן הַמַּעֲשֵׂרוֹת וּפְטוּרָה מִן הַשְּׂמִטָּה:

יא. אִיזוֹ הִיא הָאֶרֶץ וְאִיזוֹ הִיא חוּצָה לְאֶרֶץ? כֹּל שֶׁשׁוֹפֵעַ מִטּוֹר אֲמִנּוֹן וְאֵילָךְ - אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מִטּוֹר אֲמִנּוֹן וּלְפָנָיִם - חוּצָה לְאֶרֶץ. נִסִּין שְׁבִיבִים⁵ - רוֹאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ חוּט מִתּוֹחַ מִטּוֹר אֲמִנּוֹן עַד נַחֲלֵי מִצְרַיִם, מִחוּט וּלְפָנָיִם - אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִחוּט וְלַחוּץ - חוּצָה לְאֶרֶץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כֹּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד אֶרֶץ

וְלִבְנוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְכֵן שְׁנֵי מִיָּנִי חֲטִיִן - תּוֹרְמִין וּמַעֲשֵׂרִין מְזֵה עַל זֶה. רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין תּוֹרְמִין, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: תּוֹרְמִין:

ה. כִּיצַד אֵין תּוֹרְמִין מִן הַחֲדָשׁ עַל הַיֵּשׁוּ? אֵין תּוֹרְמִין מִפְּרוֹת שְׁנָה זֹאת עַל פְּרוֹת שְׁנָה שְׁעִבְרָה. וְלֹא מִפְּרוֹת שְׁנָה שְׁעִבְרָה עַל פְּרוֹת שְׁנָה זֹאת. אֲבָל שְׂדֵה שֶׁנַּעֲשָׂה שְׁתֵּי בְּרוֹכוֹת בְּשָׁנָה, וְכֵן שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחִין - תּוֹרְמִין וּמַעֲשֵׂרִין מְזֵה עַל זֶה. לֶקֶט יֶרֶק בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שֶׁלֹּא בָּא הַשֶּׁמֶשׁ, וְחִזּוֹר וְלֶקֶט מִשְׁבַּא הַשֶּׁמֶשׁ - אֵין תּוֹרְמִין וּמַעֲשֵׂרִין מְזֵה עַל זֶה, מִפְּנֵי שֶׁזֶה חֲדָשׁ וְזֶה יֵשׁוּ:

ו. הֵיתָה שְׁנִיָּה וְנִכְנְסָה לְשְׁלִישִׁית, הָרֹאשׁוֹן - מִתְעַשֵּׂר מִעֲשֵׂר שְׁנִי, וְהַשֵּׁנִי - מִתְעַשֵּׂר מִעֲשֵׂר עֲנִי. לֶקֶט אֲתוּרוֹ בְּעֶרֶב חֲמֶשֶׁה עֶשֶׂר בְּשִׁבְטָא עַד שֶׁלֹּא בָּא הַשֶּׁמֶשׁ, וְחִזּוֹר וְלֶקֶט אַחַר מִשְׁבַּא הַשֶּׁמֶשׁ - אֵין תּוֹרְמִין וּמַעֲשֵׂרִין מְזֵה עַל זֶה, מִפְּנֵי שֶׁזֶה חֲדָשׁ וְזֶה יֵשׁוּ. הֵיתָה שְׁלִישִׁית וְנִכְנְסָה לְרִבְעִיעִית, הָרֹאשׁוֹן - מִתְעַשֵּׂר מִעֲשֵׂר עֲנִי, וְהַשֵּׁנִי - מִתְעַשֵּׂר מִעֲשֵׂר שְׁנִי:

ז. כִּיצַד אֵין תּוֹרְמִין מִן הַתְלוּשׁ עַל הַמַּחְבֵּר? אָמַר: 'פְּרוֹת תְלוּשִׁין אֵלוֹ עֲשׂוּיִן תְרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת עַל פְּרוֹת מַחְבְּרִין אֵלוֹ'. אוֹ 'פְּרוֹת מַחְבְּרִין אֵלוֹ עֲשׂוּיִן תְרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת עַל פְּרוֹת תְלוּשִׁין אֵלוֹ' - לֹא אָמַר כֵּלּוּם. אֲבָל 'פְּרוֹת תְלוּשִׁין אֵלוֹ עֲשׂוּיִן תְרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת עַל פְּרוֹת מַחְבְּרִין אֵלוֹ לְכַשְׁיָתְלָשׁוּ' - הָרִי זֶה אוֹכַל מִהֶן עֲרָא, וְעוֹשֶׂה אוֹתָן תְרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת עַל מְקוֹם אַחַר עַד שִׁיתְלָשׁוּ. נִתְלָשׁוּ - דְּבָרָיו קִימִים:

ח. כִּיּוֹצֵא בּוֹ: מִי שֶׁהִיָּה בָּא בְּדֶרֶךְ, וְהֵיתָה בְּיָדוֹ כִּלְכֻלָּה שֶׁל פְּרוֹת שְׁאִינָן מִתְקַנְיִן, אוֹמֵר: 'הָרִי זֶה עֲשׂוּיָה תְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר עַל

³ פְּרֻדָּא שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם - מִגְרָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם וּבְכַפְרֵיהָ.

תְּרֻגוּם מִגְרָשָׁה - פְּרֻדָּה (רַמְבַּ"ם פְּרוּשׁ

הַמִּשְׁנָיוֹת - מִסְכַּת חֵלְהָ פֶּרֶק ד' מִשְׁנָה יא).

⁴ שְׂטֵר.

⁵ אֵיִי הַיּוֹם.

מְחִיבִין אוֹתוֹ. כִּלְלוּ שֶׁל דְּבַר: שְׁכוּר - הֲרִי הוּא כִּפְקַח לְכָל דְּבַר, אֲלֵא שְׁפָטוּר מִתְּפִלָּה. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: בַּעַל קָרִי לֹא יִתְרַם? מִפְּנֵי שְׂאִינוּ יְכוּל לְבָרֵךְ. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'עָרַם לֹא יִתְרַם'? מִפְּנֵי שְׂאִינוּ יְכוּל לְבָרֵךְ. אֲבָל מִכֶּסֶה אֵת עֲצָמוֹ בְּתַבְנֵן וּבְקַשׁ וּבְכָל דְּבַר, וּמְבָרֵךְ:

ב. הִיָּה הוֹלֵךְ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר עֲנִי, מֵאִמְתִּי מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן? מִשְׁהַפְרִישׁוֹן. הַפְרִישׁוֹן, אִם עֲתִיד לְקָרוֹת לָהֶם שָׁם - אֵין בְּהֵן קִדְשָׁה עַד שִׁיקְרָא לָהֶם שָׁם. וְאִם אֵין עֲתִיד לְקָרוֹת לָהֶם שָׁם, בְּיִזְוֹן שְׁהַפְרִישׁוֹן - נִתְקַדְּשׁוּ:

ג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מוֹדֵד אָדָם אֵת טַבְלוֹ וּמְכַנְסוֹ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִתְרַם בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל. שׁוֹקֵל אָדָם אֵת טַבְלוֹ וּמְכַנְסוֹ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִתְרַם בְּמִשְׁקָל. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא בְּמִדָּה, וְלֹא בְּמִדּוּד, וְלֹא בְּמִשְׁקָל, וְלֹא בְּשִׁקּוּל, וְלֹא בְּמִנּוֹן, וְלֹא בְּמִנּוּי. אָמְרוּ לוֹ: מַעֲשֵׂה שְׁהִינּוּ מְלַקְטִים תְּאֵנִים אַחַר אֲבִיךָ, וְאָמַר לָנוּ: הֵינּוּ מוֹנִין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר: מַעֲשֵׂה בִזְזָן אַחַד בְּעַרְדִּסְקִית שְׁהִיָּה שׁוֹקֵל אֵת כֻּלְּכֵלְתוֹ מִלְּאָה, וְחֹזֵר וְשׁוֹקֵלָה רִיקְנִית, וְהִיָּה רַבִּי מֵאִיר מִשְׁבַּחוֹ:

ד. הַתּוֹרַם אֵת הַכֻּלְּכֵלָה, וְנִמְצָאוּ פְרוֹת בְּצַדִּי כֻלְּכֵלָה - הֲרִי אֵלוֹ תְרוּמָה, מִפְּנֵי שְׁבִלְבוֹ לְתֵרַם עַל הַכֵּל:

ה. הִיָּה לְפָנָיו תְּאֵנִים וְרְמוּנִים - אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְהִיּוֹת יוֹשֵׁב וּמַעֲשֵׂר בֵּין בְּדָקָה בֵּין בְּגִסָּה, אֲלֵא: תּוֹרַם כִּדְרָכּוֹ בְּבִינּוּנֵי:

ו. הַתּוֹרַם אֵת הַגֵּרֶן - צָרִיף שִׁיכּוֹן אֵת לְבוֹ עַל מָה שְׁבִקְשִׁין, עַל מָה שְׁבַתְבִּין, עַל מָה שְׁבַצְדִּין. הַתּוֹרַם אֵת הַגֵּת - צָרִיף שִׁיכּוֹן אֵת לְבוֹ עַל מָה שְׁבַחְרִצִין וְעַל מָה שְׁבִזְגִין. הַתּוֹרַם אֵת הַבוּר - צָרִיף שִׁיכּוֹן אֵת לְבוֹ עַל מָה שְׁבַגְפָּת. אִם לֹא כֵּן - תְּנֵאֵי בֵית דִּין הוּא שְׁתֵּרוּם עַל הַכֵּל:

יִשְׂרָאֵל - הֲרִי הוּא כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁנֶאֱמַר (בְּמִדְבָר לַד, ו'): "וּגְבוּל יָם וְהִיָּה לְכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וּגְבוּל". נִסִּין שְׁבַצְדִּין - רוֹאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ חוּט מִתּוֹךְ מְקַפְלִיָּא עַד אוֹקִינוֹס, מִנְחַל מְצִירִים עַד אוֹקִינוֹס, מַחוּט וּלְפָנִים - אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מַחוּט וְלַחוּץ - חוּצָה לְאֶרֶץ:

יב. סְפִינָה הַבָּאָה מַחוּצָה לְאֶרֶץ וְהִיָּה בֵּיהַ פְּרוֹת, מַחוּט וּלְפָנִים, אִם הִיא גּוֹשֶׁשֶׁת - חִיבַת לְפִי חֲשִׁבוֹן. וְהִיּוֹצֵאת לַחוּץ לְאֶרֶץ - אֵין חִיבַת לְפִי חֲשִׁבוֹן. רַבִּי אֲלֵעָזָר אוֹמֵר: עֵפֶר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כֹּל מְקוֹם שֶׁהוּא - חִיב:

יג. אֲבָל עָרְלָה וְכֵלָאֵי הַכֶּרֶם - שׁוֹיִן לְנִכְרִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּסוּרְיָא וּבְחוּצָה לְאֶרֶץ. אֲלֵא שְׂרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין לְנִכְרֵי כֶרֶם רַבְעֵי בְּסוּרְיָא. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים: יֵשׁ לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְּשִׁבּוֹן רֵאשׁ בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל כְּזִיב, שֶׁלְקַח מִן נִכְרֵי רַבְעֵי בְּסוּרְיָא וְנָתַן לוֹ דְּמִיו, וְכָא וְשָׂאֵל אֵת רַבֵּן גַּמְלִיאֵל שְׁהִיָּה עוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְאָמַר לוֹ: 'הִמְתַּן עַד שְׁנֵהִיָּה בְּהִלְכָּה, וְהִתִּירוּ. אָמַר לוֹ: מִשָּׁם רְאִיָּה? אָף הוּא שָׁלַח לוֹ בִּיד שְׁלִיחַ חֲרַשׁ: מָה שְׁעִשִׂית עִשִׂית אֲבָל לֹא תִשְׁנֶה' לַעֲשׂוֹת כֵּן:

יד. אֵין תּוֹרְמִין מִן הַתְּבוּאָה שְׁלֵא הִבִּיאָה שְׁלִישׁ. כִּיצַד יוֹדַע אִם הִבִּיאָה שְׁלִישׁ אִם לֹא? אִם זוֹרְעָה וּמְצַמַּחַת - הַדְּבַר יוֹדַע שֶׁהִבִּיאָה שְׁלִישׁ. אִם זוֹרְעָה וְאֵינָה מְצַמַּחַת - הַדְּבַר יוֹדַע שְׁלֵא הִבִּיאָה שְׁלִישׁ:

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פָּרֶק שְׁלִישִׁי

א. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: אִלֵּם לֹא יִתְרַם? מִפְּנֵי שְׂאִין יְכוּל לְבָרֵךְ. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ סוּמָא לֹא יִתְרַם? מִפְּנֵי שְׂאִין יְכוּל לְבוּר אֵת הַיָּפֶה מִן הָרַע. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'שְׁכוּר לֹא יִתְרַם'? מִפְּנֵי שְׂאִין בּוֹ דַּעַת. אָף עַל פִּי שְׂאֵמְרוּ: שְׁכוּר - מְקַחוּ מְקַח, וּמְמַכְרוּ מְמַכֵּר, מִתְּנַתּוֹ מִתְּנָה, וְנִדְרוֹ נִדָּר, הַקְדָּשׁוֹ הַקְדָּשׁ, עֶבֶר עֲבָרָה - שְׁחִיב עֲלֵיהָ חֲטָאת - מְחִיבִין אוֹתוֹ. סְקִילָה -

⁶ לַעֲשׂוֹת כֵּן שׁוּב.

י. מאימתי תּוֹרְמִין אֶת הַגֵּרִין? מִשְׁתַּעֲקֵר הָאֱלֹהִים. צָבַר מִקְצַת הַגֵּרִין - תּוֹרֵם מִן הַצָּבוּר עַל שְׂאִינוֹ צָבוּר:

יא. מאימתי תּוֹרְמִין אֶת הַגֵּת? מִשִּׁיהֲלֹכוּ בַּה שְׁתֵּי וְעָרַב. מאימתי מטמאין? בית שמאי אומרים: מִשְׁנֹטֵל מֵעֵשֶׂר רֵאשׁוֹן, בית הלל אומרים: מִשְׁנֹטֵל מֵעֵשֶׂר שְׁנִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֲלֹכָה כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי, אֲלֵא שְׁנֵהֲגוּ הָרַבִּים כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל. וְחֻכְמִים אומרים: מוֹצִיאִין תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת וּמִטְמְאִין אֶת הַגֵּת מִיָּד:

יב. מאימת תּוֹרְמִין אֶת הַזֵּיתִים? מִשִּׁיטְעִינוּ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אומר: מִשִּׁיטְחָנוּ. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אומר: מִבֵּיא זֵיתִים בְּקַפָּה וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַמָּמְלָל, וּמֵהֲלֵךְ בְּהֵן שְׁתֵּי וְעָרַב. אָמְרוּ לוֹ: אֵינּוּ דוֹמָה עֲנָבִים לְזֵיתִים! עֲנָבִים - רְכוּת וְנוֹתְקוֹת אֶת יֵינָן, זֵיתִים - קָשִׁים וְאֵינָן נוֹתְקִין אֶת שִׁמְנָן:

יג. אין תּוֹרְמִין שְׁמֵן עַל הַזֵּיתִים הַנִּכְתָּשִׁין, וְלֹא יֵינן עַל עֲנָבִים הַנִּדְרָכוֹת. אִם תֵּרֵם - תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. וְיִחְזוֹר וְיִתְרֵם. הָרֵאשׁוֹנָה - מְדַמְעַת בְּפָנֶי עֲצָמָה, וְחִיבִין עֲלֶיהָ חֻמֶּשׁ. אֲבָל לֹא שְׁנֵיָהּ. וְצָרִיף לְהוֹצִיא עֲלֶיהָ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת. חֲזוֹר וְעֵשֶׂה זֵיתִים רֵאשׁוֹנִים שְׁמֵן, וְעֲנָבִים רֵאשׁוֹנִים יֵינן - תְּרוּמָה, וְאֵין צָרִיף לְתֵרֵם שְׁנֵיָהּ, וְצָרִיף לְקִרְוֹת לָהּ שֵׁם. רַבִּי יוֹסִי אומר: בֵּית שְׁמַאי אומרים: תּוֹרְמִין, וּבֵית הַלֵּל אומרים: אין תּוֹרְמִין. וּמוֹדִים: שְׂאֵם תֵּרֵם - שְׁצָרִיף לְתֵרֵם שְׁנֵיָהּ:

יד. הַתּוֹרֵם זֵיתִים עַל זֵיתִים הַעֲתִידִין לְהַכְתֵּשׁ, עֲנָבִים עַל עֲנָבִים הַעֲתִידִים לְדָרֵךְ - תְּרוּמָה וְיִחְזוֹר וְיִתְרֵם. הָרֵאשׁוֹנָה - מְדַמְעַת, שְׁנֵיָהּ - אין מְדַמְעַת. הָרֵאשׁוֹנָה - חִיבִין עֲלֶיהָ חֻמֶּשׁ, שְׁנֵיָהּ - אין חִיבִין עֲלֶיהָ חֻמֶּשׁ. הַתּוֹרֵם זֵיתִים שְׁמֵן עַל זֵיתִים לְאֲכִילָה - הָרִי זֶה תּוֹרֵם

ז. רַבִּי יוֹסִי אומר: כָּל בֵּית הַגֵּרִנוֹת תְּפוּסָה אַחַת. כִּיצַד? גַּת אֶחָד לְשְׁתֵּי בּוֹרוֹת, שְׁתֵּי גַתוֹת לְבוֹר אַחַת, שְׁתֵּי גַתוֹת לְשְׁתֵּי בּוֹרוֹת, בְּזִמְן שְׁכֹלֵם תְּפוּסָה אַחַת - תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִן זֶה עַל זֶה. נִטְמָא אֶחָד מֵהֵן - תּוֹרֵם מִן הַטְּהוֹר שָׁבוּ עַל הַטְּמֵא שָׁבוּ. אֵין כָּלֵם תְּפוּסָה אַחַת - אֵין תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. נִטְמָא אֶחָד מֵהֵם - לֹא יִתְרֵם מִן הַטְּהוֹר שָׁבוּ עַל הַטְּמֵא שָׁבוּ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אומר: כָּל בֵּית הַבַּד קוֹרָה אַחַת. כִּיצַד? קוֹרָה אַחַת לְשְׁתֵּי בּוֹרוֹת, שְׁתֵּי קוֹרוֹת לְבוֹר אַחַת, שְׁתֵּי קוֹרוֹת לְשְׁתֵּי בּוֹרוֹת, בְּזִמְן שְׁכֹלֵם תְּפוּסָה אַחַת - תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. נִטְמָא אַחַת מֵהֵם - תּוֹרֵם מִן הַטְּהוֹר שָׁבוּ עַל הַטְּמֵא שָׁבוּ. אֵין כָּלֵם תְּפוּסָה אַחַת - אֵין תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. נִטְמָא אֶחָד מֵהֵם - לֹא יִתְרֵם מִן הַטְּהוֹר שָׁבוּ עַל הַטְּמֵא שָׁבוּ:

טו. הִיָּה מְלַקֵּט כְּפִי יָרֵק וּמַנִּיחַ בַּגֵּנָה - תּוֹרֵם מֵאַחַת עַל הַכֵּל. הַבֵּיא מִן אַחַר בֵּינֵיהֶם - תּוֹרֵם מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. הַבֵּיא מִמֵּינִים הַרְבֵּה בְּקַפָּה, כְּרוּב מְלַמְעֵלָה וְכְרוּב מְלַמְטָה וּמִן אֶחָד בְּאֲמָצֵעַ - לֹא יִתְרֵם מִן הָעֲלִיּוֹן לְתַחְתּוֹן אֲלֵא אִם בֵּן הַקֶּף:

טז. חֻמֶּשֶׁה צָבוּרִין בְּגֵרִין - תּוֹרֵם מֵאֶחָד עַל הַכֵּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימְתִי? בְּזִמְן שְׁעַקֵר הַגֵּרִין קָיִם, אֵין עַקֵר הַגֵּרִין קָיִם - תּוֹרֵם מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. הַכְּנִיס פְּרוּתָיו לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, אִף עַל פִּי שְׁהֵן מִפְּזָרִין - תּוֹרֵם מֵאֶחָד עַל הַכֵּל. שְׁתֵּי מְגוּרוֹת בְּעֲלִיָּה אַחַת - תּוֹרֵם מֵאֶחָד עַל הַכֵּל. שְׁקִי תְּבוּאָה וְעֵגוּלֵי דְבָלָה וְדוּגִיּוֹת⁷ שֶׁל גְּרוּגְרוֹת, כָּלֵם בְּהַקְפָּה אַחַת - תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה:

⁸ מִשְׁתַּעֲקֵר הַתְּבוּאָה שְׁמֵהֶפְכִים אוֹתָהּ עִם הַרְחַת כְּדִי לְצוּכְרָה בְּפָרִי. תְּרַגּוּם תְּבוּאָה - עֲלָלָא (חֻסְדִּי דוֹד). בְּמִנְהַת בְּפוּרִים פֶּרֶשׁ: מוּזִין.

⁷ הַכֵּיּוֹת

קרוי לח אלא זין ושמך בלבד. רבי יוסי אומר: התורם מן הטמא על הטהור, בין בשוגג בין במזיד - תרומתו תרומה. אמר רבי יוסי: מה נשתנה זה מן התורם מן הרע על היפה?!

ט. מפרישין תרומת מעשר מן הטמא על הטמא, ומן הטהור על הטהור, ומן הטמא על הטמא. אבל לא מן הטמא על הטהור. רבי נחמיה אומר: אין מפרישין מן הטמא על הטמא אלא בדמאי בלבד. אמרו לו: הרי אומר (במדבר יח, כח): "ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן":

מִסְכַּת תְּרוֹמוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. התורם והמעשר בשבת, בין בשוגג בין במזיד - מעשרותיו מעשרות. והמטביל כלים בשבת, בין בשוגג בין במזיד - עלו לו ידי טבילה:

ב. תורמין חטין על הפת לפי החשבון, אבל לא הפת על חטין. תורמין תאנים על הגרוגרות במנין, וגרוגרות על תאנים במדה, אבל לא תאנים על הגרוגרות במדה, ולא גרוגרות על תאנים במנין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: סלי תאנים וסלי גרוגרות כלן שוין - תורמין ומעשרין מזה על זה. אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: אבא היה נוטל עשרה גרוגרות מן המקצה על תשעים תאנים שבכלפלה:

ג. תורמין גלופסין¹⁰ על זיתי שמן, ולא זיתי שמן על הגלופסין. [רבי יהודה אומר: אף זיתי שמן על הגלופסין¹¹]. תורמין זין צלול על שאינו צלול, ולא שאינו צלול על הצלול. רבי יהודה אומר: אף שאינו צלול על הצלול, ובלבד שיתרום מן היפה:

לפי השמן הראוין לעשות; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: תורמין לפי האוכלין הראוין לעשות חוץ מגרעיניהן. מודים בקלסקין⁹ - שתורמין לפי אוכלין חוץ מגרעיניהן:

טו. התורם ענבים לעשותן צמוקין, תאנים לעשותן גרוגרות, רמונים ועתידי לעשותן כרי - תרומה ואין צריך לתרם שניה. רבי אליעזר אומר, בית הלל אומרים: אין צריך לתרם שניה, ובית שמאי אומרים: צריך לתרם שניה. אמרו בית שמאי לבית הלל: הרי הוא אומר (במדבר יח, כז): "וכמלאה מן היקב". לא תרם זה מן היקב! אמרו להם בית הלל: הרי הוא אומר (ויקרא כז, ל): "וכל מעשר וגו'. אם אומר אתה: 'צריך לתרם שניה' - אף הוא לא קים קדש לה":

טז. תורמין מן הערמה על הכרי, אבל לא מן הכרי על הערמה:

יז. המכניס שבלין לתוך ביתו לעשותם מלילות - הרי זה תורם שבלין. בן לוי שנתמנו לו שבלין - עושה אותן גרן. ענבים עושה אותן זין. זיתים עושה אותן שמן. כשם שתרומת ראשית מן הגרן ומן היקב - כך תרומת מעשר מן הגרן ומן היקב:

יח. רבי אליעזר אומר: תורמין מן הטהור על הטמא. אמר רבי אליעזר: מעשה שנפלה דלקה בכפר טוונא, ותרמו מן הטהור על הטמא. אמרו לו: משם ראיה? אלא שתורמו מהן עליהן. רבי אליעזר אומר משום רבי אליעזר: תורמין מן הטהור על הטמא אף בלח. כיצד? מי שכבש זיתים בטמאה ומבקש לתרמן בטהרה - מביא משפך שאין בפיו כפיצה, ומניחו על פי חבית, ומביא זיתים ונותן לתוכו ותורם, ונמצא תורם מן הטהור על הטמא ומן המקף. אמרו לו: אין

¹¹ הגר"א מוחק זאת.

⁹ מין זיתים שאינם עושים שמן.

¹⁰ זיתים גדולות הפוכות לאכילה אבל אינן

עושות שמן.

מגתו - מפרישין עליה בחזקת שהוא יין כל ארבעים יום:

ט. האומר תרומת הכרי הנה בצפוננו - מחציו כלפי צפון מדמע; דברי רבי. וחכמים אומרים: עושה אותו כמין קו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: נוטל את התרומה בצפון צפוננו:

י. המקדים תרומה לבכורים, מעשר ראשון לתרומה, ומעשר שני לראשון, אף על פי שעובר בלא תעשה - מה שעשה עשוי. ראשון - לא יאכל עד שיצא שם שני עליו. שני - לא יאכל עד שיצא עליו ראשון. ואין בכורים מעכבת את התרומה. כיוצא בו: העושה עסה מן הטבל, בין שהקדים חלה לתרומה, בין שהקדים תרומה לחלה - מה שעשה עשוי. חלה - לא תאכל עד שיוציא עליה תרומה. ותרומה - לא תאכל עד שיוציא עליה חלה:

יא. הנה הולך להפריש תרומה, בשעת הפרשתו אומר: 'הרי זה מעשר ראשון' - הרי זה מעשר ראשון. הנה הולך להפריש מעשר ראשון, בשעת הפרשתו אומר: 'הרי זה מעשר שני' - הרי זה מעשר שני. הנה הולך להפריש מעשר¹², בשעת הפרשתו אומר: 'הרי זה מעשר עני' - הרי זה מעשר עני. נתכונן לומר מעשר שני, ואומר: 'מעשר עני'. מעשר עני, ואומר: 'מעשר שני' - לא אומר כלום. מעשר ראשון, ואומר: 'מעשר שני' - לא אומר כלום. רבי יהודה אומר: אם לשום מעשר עני מתכונן - לא אומר כלום, אי משם שני - דבריו קימין:

יב. גוי שתתם - תרומתו תרומה. גוי שהפריש בכור, פטר חמור וחלה -

ד. תורמין יין שאינו מבשל על המבשל, ולא המבשל על שאינו מבשל. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף המבשל על שאינו מבשל. וכן הנה רבן שמעון בן גמליאל אומר: יין מבשל - אין בו משום גלוי ואין בו משום יין נסך:

ה. ירק שדרכו להשתמר יום אחד - תורמין עליו יום אחד. שני ימים - תורמין עליו שני ימים. שלשה ימים - תורמין עליו שלשה ימים. הקשואין, והדלועין, והטרסקסין, ותדרין שדרכן להשתמר יום אחד - תורמין עליהן יום אחד. החזרין, והכרישין, והלפת, והכרוב, שדרכן להשתמר שני ימים - תורמין עליהן שני ימים. הקפלוטות והמלפפות שדרכן להשתמר שלשה ימים - תורמין עליהן שלשה ימים. זה הכלל: כל שנשמר - תורמין עליו. רבי נחמיה אומר: לא יתם מן התותים שלקט בשחרית על תותים שלקט בין הערבים. וכן הנה רבי יוסי אומר: אין לה מר בקשות אלא הפנימי שבה, הרי זה מוסיף על חיצון שבה ותורם:

ו. התורם את הכור ונמצא מגלה, אבטיח ונמצא נקור - תרומה ויחזר ויתרם. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: תורמין יין על חמץ, ואין תורמין חמץ על יין אלא לפי חשבון:

ז. התורם חבית של יין ונמצאת של חמץ, אם ידוע שהיתה של חמץ עד שלא תרמה - אינה תרומה. ואם משתרמה החמיצה - הרי זו תרומה. ספק - תרומה ויחזר ויתרם; דברי רבי יוסי. שרבי יוסי אומר: יין וחמץ - שני מינין. וחכמים אומרים: מין אחד:

ח. הנה בלבו לתרם חמץ על חמץ, ומה שבדו יין - היין תרומה. ויחזר ויתרם את החמץ. הנה בודק את החבית להיות מפריש עליה והולך, ונמצאת של חמץ, עד שלשה ימים - ודאי, מכאן ואילך - ספק. אבל יין

¹² מעשר ראשון.

ראשון, רצה לעשות אותו מעשר שני על מקום אחר - עושה. נוטל מעשר ראשון, רצה לעשות אותה מעשר עני על מקום אחר - עושה. ואם אמר: 'הריני תורם ומחשב אם תעלה בידי אחד מששים - תרומתו תרומה. ואם לאו - אין תרומתו תרומה', תרם ועלה בידו אחד מששים - תרומתו תרומה, אלא שתורם במדה:

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פָּרֶךְ חֲמִישִׁי

א. היה לוקט דלעת להיות מפריש עליה והולך, והיה רושם ואומר: 'עד כאן תרומה'; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: תורם ומחשב כמו שלמוד:

ב. היה צריך להפריש כעשר וכחמש עשרה חביות של יין - מעלה את הראשונה, ואומר: 'זו תרומה'. את השנייה, ואומר: 'הרי זו תרומה'; דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אומר: מעלה כלן לגב הבור, ואומר: 'הרי זו תרומה':

ג. מי שהיו פרוטיו במגורה, ונותן סאה לכן לוי וסאה לעני - מפריש שמונה סאין ואוכלן, בין שהיתה אותה שעה קימת, בין שלא היתה אותה שעה קימת - מפריש עליה ואוכל; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אם היתה אותה שעה קימת - מפריש עליהן תרומה והולך, ואם לאו - אין מפריש אלא לפי חשבון:

ד. שעור תרומה - בית שמאי אומרים: עין יפה - משלשים, והבינונית - מארבעים, והרעה - מחמשים. בית הלל אומרים: עין יפה - אחד מארבעים, בינונית - מחמשים, והרעה - מששים.

¹⁴ הגר"א לא גרס לה.

¹³ מודיעין אותו שאינו חיב. עובדין בו וגוזזין אותו, ואחר כך מקבלין הימנו. פטר חמור וחלה - נאכלת לזרים. במה דברים אמורים? על הגרן. אבל הכניס פרוטיו לתוך ביתו - פרוטיו מקלקלין. [ישראל החשוד שמכניס פרוטיו לתוך ביתו - פרוטיו מקלקלין. הכותי - כנכרי; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הפותי - כישראל¹⁴]:

יג. הוציא תרומה מתוך ביתו - נוהג בהן טבל ותרומה; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין נוהג בה אלא תרומה בלבד. הוציא מעשר ראשון מתוך ביתו - נוהג בו טבל ומעשר ראשון; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין צריך להפריש אלא תרומה בלבד. הוציא להם מעשר שני מתוך ביתו - נוהגין בו טבל ובמעשר ראשון; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין צריך להפריש אלא תרומה ומעשר שני. ישראל החשוד והוציא מעשר שני מתוך ביתו ואמר: 'פדוי הוא' - נאמן. 'פדוי הוא ופדו לכם' - אינו נאמן. 'פדאוהו לי, ופדאוהו לכם' - דברי קמיין. והכותי - כגוי; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כותי - כישראל.

יד. כותי שתרום ונתנה לפהן - תרומתו תרומה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: תרומה ויחזור ויתרום. אמרו לו: מה נשתנה זו מנכרי שתרום ונתנה לפני בהמתו? אמר להם: הפרשה היא זו, שזו - נתרמה בקדשה, וזו - לא נתרמה בקדשה:

טו. היתה לו ערמה מורחת, רצה לעשותה תרומה על מקום אחר - עושה. נטלה תרומתה, אם רצה לעשות אותה מעשר ראשון על מקום אחר - עושה. נוטל מעשר

¹³ מודיעין אותו שאינו חיב ואחר כך מקבלין מפניו פטר חמור עובדין בו וגוזזין אותו וחלתו נאכלת.

ה. האומר לשלוחו: 'צא תרום' - תרום בכינונית, אחד מחמשים. פחת עשרה או הוסיף עשרה - תרומתו תרומה. ואם נתפון להוסיף אחד - אין תרומתו תרומה:

ו. נתפון לתרום אחד מעשרה, ועלה בידו מעשרים, משלשים, ומארבעים, ומחמשים, ומששים - תרומתו תרומה. נתפון לתרום אחד מששים, ועלה בידו מחמשים, מארבעים, משלשים, מעשרים, מעשרה - אין תרומתו תרומה. ואם אמר: 'הריני תרום' - תרום ומחשב ותרום. תרום ועלה בידו אחד מששים - תרומתו תרומה ואין צריך להוסיף. מששים ואחד - צריך להוסיף. רבי אומר: רבו של אחד כמוהו. עד כמה מוסיף? אפלו אחד על אחד. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כמו שלמוד. רבי יהודה אומר: תוספת תרומה - נטלת מן השהור על הטמא, ואינה מדמעת, ואין חביב עליה חמש. כמה דברים אמורים? בזמן שנתפון לתרום אחד מששים, ועלה בידו מששים ואחד. אבל אם אמר: 'הריני תרום' - זו היא תרומה ודאית:

ז. רבי שמעון אומר: כל תרומה שאין מקפידין עליה, כגון תרומת הכריסין, והפליסין, והחרובין, ותרומה טמאה - אין צריך להוסיף, ונטלת אחד מששים. אלו נטלין אחד מששים: גדולי תרומה, וערובי תרומה, ותרומה שנטמאת בשנגה ובאנס, ותרומת הקדש, ותרומת חוצה לארץ, הקצח, והפליסין, והחרובין, וגמזיות, ותורמסין, ושעורין אדומיות, ותרומת ציצין, ותרומת אפורופוס:

ח. אמר רבי יוסי: מניין לתרומה שהיא אחד מחמשים? שנאמר (במדבר לא, ל): "וימחצת בני ישראל תקח אחד אחז מן החמשים" וגו'. אחז אחוז; אף כמה שאחזתי לך ממקום אחר - הרי הוא כזו, מה זו - אחד מחמשים, אף זו - אחד מחמשים. מנין שאם תרום ועלה בידו אחד מששים - שתרומתו תרומה? שנאמר (יחזקאל מה, יג): "זאת התרומה אשר תרימו ששית

האפה מחמר החטים וששיתם האפה מחמר השעורים". רבי ישמעאל אומר: מחצה חלין ומחצה תרומה, ובלבד שיהיה חלין מרבה על התרומה. בית שמאי אומרים: אחד משלשים מערי הלויים:

ט. רבי יוסי אומר: תשלומי תרומה, חמשה, וחמש חמשה - הרי הן כתרומה לחיב עליהן מיתה, קרן וחמש, לאוסרן בפחות ממאה, לעלותו במאה ואחד. תרומה - עולה במאה ואחד. רבי שמעון אומר: במאה מקל וחמר, מה תחלתה במאה ואחד - קל וחמר בסופה. ומה מצינו תרומת מעשר - באחד ומאה, אף תרומה - באחד ומאה. אמרו לו: לא, אם אמרת בתרומת מעשר - שנטלה קדש מקדש ולא נקרא שם אסור עליה, תאמר בזו - שנטלה קדש מחול ונקרא שם אסור עליה?!

י. עולה וכלאי הכרם - עולין באחד ומאתים. רבי שמעון אומר: מאתים. תרומה, עולה וכלאי הכרם, ספקן - מתר. ספק נאכלו, ספק נגנבו, ספק אבדו, ספק נפלו לחלין - ספקן מתר. ואם היה טבל ומעשר ראשון ומעשר שני - הרי זה אסור, שלא התירו ספק מדמע - אלא לדבר שאין לו מתירין:

יא. רבי יהודה אומר: רמונין מתוקין - אוסרין כל שהן. כיצד? נפל אחד מהן לתוך הרבוא - כלן אסורין. נפל מרבוא לתוך רבוא אחרת - כלן אסורין. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: נפל אחד מהן לתוך הרבוא - כלן אסורין. נפל מרבוא לתוך שלשה, משלשה למקום אחר - מתר, מפני שהן ספק דמוע. אמר רבי יהודה בן בבא: אני אחד מן בעלי הוראה, שאם יבאו לידי חליפות תרדין, אומר אני: שיעלה באחד ומאה. ולא עוד: אלא שבית דין צריכין למנות על כלן, שיעלו באחד ומאה:

יב. נתפצעו אגוזים, נתפרדו רמונין, נתפתחו חביות, נתחטבו דלועין, נתפרסו ככרות - יעלו באחד ומאתים. נפלו ואחר

מְדַמְעַת; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחַכְמִים
אוֹמְרִים: בֵּין לְמִקּוּמָהּ בֵּין לְמִקּוּם אַחֵר –
מְדַמְעַת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בֵּין לְמִקּוּמָהּ בֵּין
לְמִקּוּם אַחֵר – אֵינָהּ מְדַמְעַת:

טז. כְּשֶׁם שֶׁהַתְרוּמוֹת עוֹלוֹת מִתּוֹךְ הַחֲלִין
בְּאֶחָד וּמֵאָה, בֵּין בְּלוּל בֵּין שְׂאִינוּ בְּלוּל, כִּף
טְמֵאָה תַעֲלֶה מִתּוֹךְ הַטְּהוּרָה בֵּין בְּלוּל בֵּין
שְׂאִינוּ בְּלוּל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּכֻלּוֹ – לֹא
תַעֲלֶה, בְּשְׂאִינוּ בְּלוּל – תַעֲלֶה. נִפְלָה לְתוֹךְ
הַחֲלִין טְמֵאִים – הַכֹּל מוֹדִים שֶׁתַעֲלֶה:

יז. קְשׁוֹת שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה שֶׁנִּתְעַרְבָה
בְּמֵאָה קְשׁוֹת שֶׁל חֲלִין טְהוּרִין, וְכֵן פְּרוּסוֹת
שֶׁל לֶחֶם הַפְּנִים טְמֵאָה שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּמֵאָה
פְּרוּסוֹת שֶׁל חֲלִין טְהוּרִין – הֲרִי אֵלוּ יַעֲלוּ.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יַעֲלוּ. אִם נִגְעָה פְּרוּסוֹת
זוּ בְּזוּ – טְמֵאוּ זוּ בְּזוּ. וְאִם הָיָה אֶכֶל פְּסוּל
שֶׁנִּפְסַל בְּטַבּוּל יוֹם – הַכֹּל מוֹדִים שֶׁיַעֲלוּ:

יח. הַטְּבֵל שֶׁנִּתְעַרַב בְּחֲלִין – הֲרִי זֶה אוֹסֵר
כֹּל שֶׁהוּא. אִם יֵשׁ לוֹ פְּרִנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר –
מוֹצִיא לְפִי חֻשְׁבוֹן. וְאִם לֹא – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
בֶּן עֶרְךָ אוֹמֵר: קוֹרָא שֶׁם לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר
שְׁבוּ וְעוֹלָה בְּאֶחָד וּמֵאָה. וְכֵן מַעֲשֵׂר טְבֵל
שֶׁנִּתְעַרַב בְּחֲלִין – הֲרִי הוּא אוֹסֵר כֹּל שֶׁהוּא,
אִם יֵשׁ לוֹ פְּרִנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר – מוֹצִיא לְפִי
חֻשְׁבוֹן. וְאִם לֹא – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֶרְךָ
אוֹמֵר: קוֹרָא שֶׁם לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שְׁבוּ וְעוֹלָה
בְּאֶחָד וּמֵאָה¹⁶. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כֹּל דְּבָר
שִׁישׁ לוֹ מִתִּירִין, כְּגוֹן: טְבֵל וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי,
וְהַקֶּדֶשׁ, וְהַחֲדָשׁ – לֹא נִתְּנוּ חַכְמִים שְׁעוֹר.
וְכֹל דְּבָר שְׂאִין לוֹ מִתִּירִין, כְּגוֹן: עוֹלָה
וְכֻלְאֵי הַכֶּרֶם – נִתְּנוּ חַכְמִים לָהֶם שְׁעוֹר.
אָמְרוּ לוֹ: וְהֵלֵא שְׁבִיעִית אֵין לָהּ מִתִּירִין,
וְלֹא נִתְּנוּ לָהּ חַכְמִים שְׁעוֹר! אָמַר לָהֶם:
שְׁבִיעִית – אֵינָהּ אוֹסֵרַת כֹּל שֶׁהוּא אֱלָא

כִּף נִתְחַתְּכוּ, בֵּין בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזִּיד – הֲרִי
אֵלוּ לֹא יַעֲלוּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: בֵּין בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזִּיד – יַעֲלוּ. רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר: בְּשׁוּגַג – יַעֲלוּ. בְּמִזִּיד – לֹא
יַעֲלוּ. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: תְּרוּמָה
סְתוּמָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בַּפְּתוּחוֹת, וּפְתוּחָה
בַּסְּתוּמוֹת -- הֲרִי אֵלוּ יַעֲלוּ. שְׁלֹא אָמְרוּ אֱלָא
סְתוּמָה שֶׁבַּסְּתוּמוֹת. נִמְצְאָת אוֹמֵר, שְׂרַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בִּידוּע – לֹא תַעֲלֶה, בְּשְׂאִין
יְדוּע – תַעֲלֶה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בֵּין בִּידוּע
בֵּין בְּשְׂאִין יְדוּע – לֹא תַעֲלֶה. רַבִּי עֲקִיבָה
אוֹמֵר: בִּידוּע – לֹא תַעֲלֶה. שְׂאִין יְדוּע –
תַעֲלֶה:

יג. לִיטְרָא קְצִיעוֹת שְׁדַרְסָה עַל פִּי חֲבִית,
וְאֵין יְדוּע בְּאֵיזָה חֲבִית דְּרִסָּה. דְּרִסָּה עַל פִּי
כּוֹרֵת, וְאֵין יְדוּע בְּאֵיזוֹ כּוֹרֵת דְּרִסָּה. דְּרִסָּה
בְּעִגּוּל דְּבִלְהָ, וְאֵין יְדוּע בְּאֵיזָה עִגּוּל דְּרִסָּה
– רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הַעֲלִיּוֹנוֹת
כְּאֵלוּ הֵן פְּרוּדוֹת, אִם יֵשׁ שֶׁם מֵאָה וְאֶחָד
לְטְרוֹת – תַעֲלֶה. וְאִם לֹא – לֹא תַעֲלֶה. רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אִם יֵשׁ שֶׁם מֵאָה פּוּמִין –
יַעֲלוּ. וְאִם לֹא, הַפּוּמִין – אֲסוּרִין, וְהַשּׁוּלִים
– מִתְרִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר,
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם יֵשׁ שֶׁם מֵאָה פּוּמִין –
תַעֲלֶה, וְאִם לֹא, הַפּוּמִין – אֲסוּרִין,
וְהַשּׁוּלִים – מִתְרִין. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אִף
עַל פִּי שִׁישׁ שֶׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פּוּמִין – לֹא
תַעֲלֶה. דְּרִסָּה בְּעִגּוּל וְאֵין יְדוּע הֵיכָן דְּרִסָּה –
הַכֹּל מוֹדִים שֶׁתַעֲלֶה:

יד. סָאָה תְּרוּמָה שֶׁנִּפְלָה עַל פִּי הַמְּגוּרָה –
רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלוּ הִיא חֲטִין עַל פִּי שְׁעוֹרִין
לְקַפְּאָה¹⁵. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:
בְּמִשְׁתַּמֵּר – תַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה:

טו. תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמֵאֵי שְׁחֻזָּה
לְמִקּוּמָה – מְדַמְעַת. לְמִקּוּם אַחֵר – אֵינָהּ

סַפֵּק מְדַמְעַת אֱלָא לְדָבָר שִׁישׁ לוֹ מִתִּירִין. אַבֵּל
הַגְּרָא מוֹחֵק אֶת נִסְחַת הַסְּפָרִים מִכָּאן, מִכְּפִי
שֶׁמִּקּוּמָהּ לְמַעְלָה.

¹⁵ וּבִנְסַחַת הַסְּפָרִים: לְקוֹלְפָּה.

¹⁶ נִסְחַת הַסְּפָרִים כָּאן: וְאִם הָיָה טְבֵל מַעֲשֵׂר
רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי – הֲרִי זֶה אֲסוּר, שְׁלֹא הַתִּירִין

לְבַעוּר, אֲבָל לְאָכִילָה אֵינָה אוֹסֵרֶת אֶלָּא בְנוֹתָן טַעַם:

מִסְקַת תְּרוּמוֹת פָּרֶק שִׁישִׁי

א. סָאָה תְּרוּמָה שְׁנִפְלָה לְפָחוֹת מִמָּאָה חֲלִין – הָרִי אֵלּוּ מִדְּמַעִין. אֵין חֲיָבִין עֲלֵיהֶן קָרָן וְחֻמֶּשׁ, וְאֵין מִשְׁלֵמִין מִהֶן קָרָן וְחֻמֶּשׁ מִמָּקוֹם אַחַר אֶלָּא לְפִי חֻשְׁבוֹן:

ב. סָאָה תְּרוּמָה שְׁנִפְלָה לְמָאָה וְהִגְבִּיהָ, אִם הָיָו שֶׁל טָבֵל – עוֹשִׂים אוֹתָן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מָקוֹם אַחַר, אוֹ קוֹרָא שֵׁם לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שְׁבָהָן. אִם הָיָו שֶׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל – עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מָקוֹם אַחַר. אוֹ קוֹרָא שֵׁם לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שְׁבָהָן, אִם הָיָו שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי – מַחְלִלָן עַל הַמַּעֲוֹת בְּדַמִּי תְּרוּמָה חוּץ מִדְּמֵי תְּרוּמָה שְׁבָהָן. אִם הָיָו שֶׁל חֲדָשׁ – יִמְתִּין עַד שְׂכִיבָא הַפְּסוּחַ וְיִתְּנֶנּוּ לְכַהֵן:

ג. סָאָה תְּרוּמָה שְׁנִפְלָה לְפָחוֹת מִמָּאָה וְנִדְמַעַע, אִם הָיָו שֶׁל טָבֵל – מִפְּרִישׁ עֲלֵיהָ תְּרוּמָה מִמָּקוֹם אַחַר, אוֹ קוֹרָא שֵׁם לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שְׁבָהָן. הֵייתָה שֶׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל – עוֹשֶׂה תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת עַל מָקוֹם אַחַר, אוֹ קוֹרָא שֵׁם לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שְׁבָהָן¹⁷. וְאִם הָיָו שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי – מַחְלִלָן עַל הַמַּעֲוֹת בְּדַמִּי תְּרוּמָה חוּץ מִדְּמֵי תְּרוּמָה שְׁבָהָן. אִם הָיָו שֶׁל חֲדָשׁ – יִמְתִּין עַד שְׂכִיבָא הַפְּסוּחַ וְיִתְּנֶנּוּ לְכַהֵן:

ד. סָאָה תְּרוּמָה טְמֵאָה שְׁנִפְלָה לְמָאָה שְׁבִיעִית – הָרִי אֵלּוּ יַעֲלוּ. פָּחוֹת מִכֵּן – יִרְקְבוּ¹⁸:

ה. סָאָה תְּרוּמָה טְמֵאָה שְׁנִפְלָה לְמָאָה סָאָה תְּרוּמָה טְהוֹרָה – בֵּית שְׂמַאי אוֹסְרִין, וּבֵית הַלֵּל מִתִּירִין. אָמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׂמַאי: טְהוֹרָה – אָסוּרָה לְזָרִים, וְטְמֵאָה – אָסוּרָה לְכַהֲנִים. מַה טְהוֹרָה – עוֹלָה, אֵף טְמֵאָה – תַּעֲלָה. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׂמַאי: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְטְהוֹרָה – שֶׁהִיא עוֹלָה מִתּוֹךְ הַחֲלִין

לְהֶאֱכִיל לְזָרִים, תֹּאמְרוּ בְטְמֵאָה שְׂאִין עוֹלָה מִתּוֹךְ הַחֲלִין לְאָכֵל לְכַהֲנִים [אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל: הָרִי טְמֵאָה שְׁנִפְלָה לְתוֹךְ הַחֲלִין תּוֹכִיחַ, שְׂאִין עוֹלָה מִתּוֹךְ הַחֲלִין לְהֶאֱכִיל לְזָרִים, וְהָרִי הִיא עוֹלָה¹⁹], אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׂמַאי: אִם אָמַרְתֶּם בְּחִלִּין שֶׁהִתְרוּ הַתֵּר מִרְבָּה, תֹּאמְרוּ בְּתְרוּמָה שֶׁהִתְרָה הַתֵּר מִעַט? אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל: וְכִי בְמָה הִחְמִירָה תּוֹרָה, בְּאוֹכְלֵי תְּרוּמָה לְזָרִים אוֹ בְּאוֹכְלֵי תְּרוּמָה לְכַהֲנִים? בְּאוֹכְלֵי תְּרוּמָה לְזָרִים. טְהוֹר שְׂאֵכֵל אֵת הַטְּהוֹר, וְטְהוֹר שְׂאֵכֵל אֵת הַטְּמֵא, וְטְמֵא שְׂאֵכֵל אֵת הַטְּהוֹר, וְטְמֵא שְׂאֵכֵל אֵת הַטְּמֵא – כְּלָם בְּמֵיתָה. וּבְאוֹכְלֵי תְּרוּמָה לְכַהֲנִים, טְהוֹר שְׂאֵכֵל אֵת הַטְּהוֹר – כְּמַצּוֹתָיו, טְהוֹר שְׂאֵכֵל אֵת הַטְּמֵא – בַּעֲשָׂה, וְטְמֵא שְׂאֵכֵל אֵת הַטְּהוֹר וְטְמֵא שְׂאֵכֵל אֵת הַטְּמֵא – בְּלֹא תַעֲשֶׂה. וְהִלֵּא דְבָרִים קָל וְחֻמְר: וּמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁהִחְמִירָה תּוֹרָה בְּאוֹכְלֵי תְּרוּמָה לְזָרִים – הָרִי הוּא עוֹלָה מִתּוֹךְ הַחֲלִין לְהֶאֱכִיל לְזָרִים, מָקוֹם שֶׁהִקְלָה תּוֹרָה בְּאוֹכְלֵי תְּרוּמָה לְכַהֲנִים – אֵינוֹ דִּין שֶׁתַּעֲלָה מִתּוֹךְ הַחֲלִין לְהֶאֱכִיל לְכַהֲנִים?! לְאַחַר שֶׁהוֹדוּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: תְּרוּם וְתִרְקַב. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֲבָדָה בְּמַעוֹטָה:

ו. סָאָה תְּרוּמָה שְׁנִפְלָה לְמָאָה, וְלֹא הִסְפִּיק לְהִגְבִּיָה עַד שְׁנִפְלָה אַחֲרַת – הָרִי זֹו אָסוּרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּמָה דְבָרִים אָמְרוּרִים? בְּזִמְן שְׁלֹא יַדַּע בָּהּ וְאַחַר כֵּךְ נִפְלָה, אֲבָל אִם יַדַּע בָּהּ וְאַחַר כֵּךְ נִפְלָה אַחֲרַת – הָרִי זֹו מִתְּרַת שְׂכָבֵר הֵיָה לָהּ לְהַעֲלוֹת:

ז. הַקְּמַחִין וְהַסֵּלְתוֹת – מַעֲלִין זֶה אֵת זֶה; דְּבָרֵי רַבִּי נַחֲמִיָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מַעֲלִין זֶה אֵת זֶה. לּוֹג מִים שְׁנִפֵּל לְתוֹךְ תַּשְׁעִים וְתַשְׁעָה יֵין, וְאַחַר כֵּךְ נִפֵּל לּוֹג שְׁמֶן

¹⁸ פנ"ל.

¹⁹ הגר"א ל"ג.

¹⁷ הגר"א מוֹחַק אֲבָל בְּכַתֵּב יָד נִמְצָא עִם הַגָּהָה

שֶׁהִכְנִסָה בְּפָנִים.

– מַעְלִין זֶה אֶת זֶה; דְּבָרֵי רַבִּי נַחֲמִיָּה.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מַעְלִין זֶה אֶת זֶה²⁰:

ח. סָאָה עָרְלָה שְׁנַפְלָה לְמֵאתִים, יָדַע בָּהּ,
וְאַחַר כֵּךְ נִפְלָה אַחֲרָת – הָרִי זוּ מִתְרַת. עַד
שִׁירְבָה אָסוּר עַל הַמִּתְר:

ט. סָאָה תְרוּמָה שְׁנַפְלָה לְמֵאָה, וְאַחַר כֵּךְ
נִפְלוּ לְתוֹכָהּ חֲלִין כָּל שֶׁהֵן – הָרִי זוּ מִתְרַת.
סָאָה תְרוּמָה שְׁנַפְלָה לְמֵאָה וְהַגְבִּיָּה – אֵין
מוֹצִיאִין זַוְנִין שְׁבָה. לֹג יֵין צְלוּל שְׁנַפְלוּ
לְתוֹךְ מֵאָה לִגִּין עֲבוּרִין – אֵין מוֹצִיאִין
שְׁמֵרִים שְׁבָהֵן. לֹג יֵין עֲכוּר שְׁנַפַּל לְפַחוֹת
מִמֵּאָה לִגִּין צְלוּלִין – אֵין מוֹצִיאִין שְׁמֵרִים
שְׁבוּ:

י. שְׂאוּר שְׁבָלַל לוֹ בְּשְׂאוּר אַחַר וְהַחֲמִין בּוֹ
אֶת הָעֶסָה, אִם אֵין בְּאֶסוּר נֹתֵן טַעַם – מִתְר.
הַקְּמַחִין וְהַסְּלִתוֹת – מַעְלִין זֶה אֶת זֶה; דְּבָרֵי
רַבִּי נַחֲמִיָּה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מַעְלִין זֶה
אֶת זֶה. לֹג מֵים שְׁנַפַּל לְתוֹךְ תְּשׁוּעִים וְתִשְׁעָה
יֵין, וְאַחַר כֵּךְ נִפַּל לֹג שְׁמֵן – מַעְלִין זֶה אֶת
זֶה; דְּבָרֵי רַבִּי נַחֲמִיָּה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין
מַעְלִין זֶה אֶת זֶה. חֲטִין בְּשַׁעוּרִים – יָבוּר.
טַחֲנָן – בְּנוֹתֵן טַעַם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: גְּרִיס
שֶׁל פּוּל וְגְרִיס שֶׁל טַפִּיחַ – הָרִי אֵלוּ מִין
אַחַד. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׁתֵּי קַפּוֹת
אַחַת שֶׁל חֲלִין וְאַחַת שֶׁל תְרוּמָה, וְנִפְלָה
סָאָה שֶׁל תְרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ
לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלָה – שְׁתֵּיהֶן מִתְרוֹת:

יא. שְׁתֵּי קַפּוֹת בְּשְׁתֵּי עֲלִיּוֹת, שְׁתֵּי מְגוּרוֹת
בְּעֲלִיָּה אַחַת – הָרִי אֵלוּ יַעֲלוּ. וְשְׁתֵּי מְגוּרוֹת
בְּשְׁתֵּי עֲלִיּוֹת – לֹא יַעֲלוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:
אִפְלוּ הֵן בְּשְׁתֵּי עֲוִירוֹת – מַעְלֹת זוּ אֶת זוּ. בְּזוּ
מֵאָה, וְכֵזוּ אֵין מֵאָה – הָרִינִי אוֹמֵר: לְתוֹךְ
מֵאָה נִפְלָה. אַחַת מְדוּמַעַת וְאַחַת שְׂאִינָה
מְדוּמַעַת – הָרִינִי אוֹמֵר: לְתוֹךְ מְדוּמַעַת
נִפְלָה:

יב. שְׁתֵּי קַפּוֹת, בְּזוּ אַרְבָּעִים סָאָה, וְכֵזוּ אֵין
אַרְבָּעִים סָאָה, נִפְלָה סָאָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן
וְיָדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלָה, וְאַחַר כֵּךְ נִפְלָה
שְׁנִיָּה וְאֵין יָדוּעַ לְאִיזָה מְקוּם נִפְלָה – הָרִינִי
יִכּוּל לְתַלּוֹת וְלוֹמֵר: לְמְקוּם שְׁנַפְלָה
הָרֵאשׁוֹנָה – שֵׁם נִפְלָה שְׁנִיָּה. נִפְלָה סָאָה
תְרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאִיזָהוּ
מֵהֶן נִפְלָה, וְאַחַר כֵּךְ נִפְלָה שְׁנִיָּה וְאֵין יָדוּעַ
לְאִיזוֹ מֵהֶן נִפְלָה – אֵינּוּ יִכּוּל לְתַלּוֹת וְלוֹמֵר:
לְמְקוּם שְׁנַפְלָה שְׁנִיָּה – שֵׁם נִפְלָה רֵאשׁוֹנָה:

יג. שְׁתֵּי סֵאִין, אַחַת שֶׁל חֲלִין וְאַחַת שֶׁל
תְרוּמָה, אֲבָדָה אַחַת מֵהֶן וְנִפְלָה אַחַת מֵהֶן –
הָרִי זוּ מִתְרַת.

יד. שְׁתֵּי קַפּוֹת, אַחַת שֶׁל תְרוּמָה טְמֵאָה
וְאַחַת שֶׁל תְרוּמָה טְהוֹרָה, נִפְלָה סָאָה
תְרוּמָה טְמֵאָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ
לְאִיזוֹ מֵהֶן נִפְלָה – הָרִינִי אוֹמֵר: לְתוֹךְ
תְרוּמָה טְמֵאָה נִפְלָה. וְחֲלִין טְהוֹרִין לֹא
יֵאָכְלוּ בְּטְהוּרָה, עַד שִׁיתַּחֲשְׁבוּ שְׂאִין בְּכָל
עֶסָה וְעֶסָה כְּבִיצָה. אַחַת שֶׁל תְרוּמָה טְהוֹרָה
וְאַחַת שֶׁל חֲלִין טְהוֹרִין, נִפְלָה סָאָה תְרוּמָה
טְמֵאָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ לְאִיזוֹ מֵהֶן
נִפְלָה – שְׁתֵּיהֶן אָסוּרוֹת. אִם יֵשׁ בָּהֶם לַעֲלוֹת
זוּ אֶת זוּ – מַעְלֹת זוּ אֶת זוּ, וְלֹא יֵאָכְלוּם
בְּטְהוּרָה, עַד שִׁיתַּחֲשְׁבוּ שְׂאִין בְּכָל עֶסָה
וְעֶסָה כְּבִיצָה:

טו. הֵיוּ לִפְנֵינוּ שְׁתֵּי קַפּוֹת אַחַת שֶׁל תְרוּמָה
וְאַחַת שֶׁל חֲלִין, וְלִפְנֵיהֶן שְׁתֵּי סֵאִין, אַחַת
שֶׁל תְרוּמָה וְאַחַת שֶׁל חֲלִין, וְנִפְלוּ מִשְׁתֵּיהֶן
לְתוֹךְ שְׁתֵּיהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אִם מִזוּ לְתוֹךְ זוּ וְאִם
מִזוּ לְתוֹךְ זוּ, הָרִינִי אוֹמֵר: תְרוּמָה לְתוֹךְ
תְרוּמָה נִפְלָה, חֲלִין לְתוֹךְ חֲלִין נִפְלוּ. אִם
הָיָה טָבַל מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי – הָרִי
זֶה אָסוּר, שְׁלֵא הַתִּירוֹ סִפְק מְדַמְעַ אֵלָּא שְׂאִין
לוֹ מִתְרִין:

²⁰ הַגְּרָ"א לֹא גָרַם לָהּ בִּיאָה, וְהַבִּיאָה לְמַפּוֹ.

וְהַכְּסִנְהוּ בְּמִקּוּם שְׂצִין.

השָׁלֵם

תּוֹסֶפֶתָא

טז. הפְּרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְאֵין יָדוּעַ אֵיזוֹהוּ – הֲרִי זֶה מוֹדֵד אֶת הַתְּרוּמָה, אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וְאֶת הַשְּׁנֵינִי:

		לח לעומר	
17	ראשון Sunday	כג 23	עלות השחר 4:24 סו"ז קר"ש - מג"א 8:38 סו"ז תפלה - מג"א 10:03 שקיעה 8:09 בבלי: שבת עב • ירושלמי: ר"ה ז • תוספתא: שביעית ח נ"ך: ישעיה ב-ג • רמב"ם: עדות ב
18	שני Monday	כד 24	עלות השחר 4:24 סו"ז קר"ש - מג"א 8:38 סו"ז תפלה - מג"א 10:02 שקיעה 8:10 בבלי: שבת עג • ירושלמי: ר"ה ח • תוספתא: תרומות א נ"ך: ישעיה ד-ה • רמב"ם: עדות ג
19	שלישי Tuesday	כה 25	עלות השחר 4:23 סו"ז קר"ש - מג"א 8:37 סו"ז תפלה - מג"א 10:02 שקיעה 8:10 בבלי: שבת עד • ירושלמי: ר"ה ט • תוספתא: תרומות ב נ"ך: ישעיה ו-ז • רמב"ם: עדות ד
20	רביעי Wednesday	כו 26	עלות השחר 4:22 סו"ז קר"ש - מג"א 8:37 סו"ז תפלה - מג"א 10:02 שקיעה 8:11 בבלי: שבת עה • ירושלמי: ר"ה י • תוספתא: תרומות ג נ"ך: ישעיה ח-ט • רמב"ם: עדות ה
21	חמישי Thursday	כז 27	עלות השחר 4:21 סו"ז קר"ש - מג"א 8:36 סו"ז תפלה - מג"א 10:02 שקיעה 8:12 בבלי: שבת עו • ירושלמי: ר"ה יא • תוספתא: תרומות ד נ"ך: ישעיה יא • רמב"ם: עדות ו
22	ששי Friday	כח 28	עלות השחר 4:20 סו"ז קר"ש - מג"א 8:36 סו"ז תפלה - מג"א 10:01 שקיעה 8:13 בבלי: שבת עז • ירושלמי: ר"ה יב • תוספתא: תרומות ה נ"ך: ישעיה יב-יג • רמב"ם: עדות ז
23	שב"ק Shabbos	כט 29	עלות השחר 4:20 סו"ז קר"ש - מג"א 8:36 סו"ז תפלה - מג"א 10:01 שקיעה 8:14 בבלי: שבת עח • ירושלמי: ר"ה יג • תוספתא: תרומות ו נ"ך: ישעיה יד-טו • רמב"ם: עדות ח

Candle Lighting 7:56 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 9:27 זמן מוצש"ק

מברכים חודש סיון המולד: פרייטאג (נעכטן) מיטאג, 42 מינוט און 13 חלקים נאך 11

אַלעס וואס מענטשן רעדן אין די ספירה טעג, רעדן זיי נאר פון די ספירה פון יענעם טאג, און ווער עס פארשטייט גוט קען דאס הערן און אויפנאפן.
 (ליקושי מותר'ן חלק א' סימן קפ"ב)